Eric Frattini
KGB Historia del Centro
Copyright © Eric Frattini 2006
Copyright © TRITONIC 2008 pentru prezenta ediție în limba română

TRITONIC Grup Editorial
Str. Coacăzelor nr. 5, București
e-mail: editura@tritonic.ro
tel./fax.: +40.21.242.73.77

www.tritonic.ro
www.tritonic.ro/blog

Colecția: Studii de securitate
Seria: Secretele Serviciilor Secrete
Coordonator: MIREILLE RĂDOI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FRATTINI, ERIC
KGB / Eric Frattini. - București : Tritonic, 2008
ISBN 978-973-733-226-4

351.746.1(47) KGB

Coperta: ALEXANDRA BARDAN
Ilustrația coperței: © Javarman | Dreamstime.com
Redactor: BOGDAN HRIB
Tehnoredactor: OFELIA COSMAN

Comanda nr. T 389 / mai 2008
Bun de tipar: mai 2008

www.tritonic.ro

Librăria virtuală a Grupului Editorial Tritonic

Reduceri de minimum **20%** la orice carte comandată

Pentru informații, vă rugăm să ne contactați la
tel/fax: **021/242.73.77 • 0728.877.440**
sau la adresa de email: **editura@tritonic.ro.**

Tritonic Grup Editorial:
Str. Coacăzelor nr 5, Sector 2, cod 022651,
București, Căsuța poștală 3 - 12

ERIC FRATTINI

KGB

FANTOMELE DIN LUBIANKA

Traducere din limba spaniolă de
ANA CRISTINA POPA

I.A.

BIBLIOTECA V.A. URECHIA GALAȚI

1077212K

FANTOMELE DIN LUBIANKA

Culoarele lungi și reci ale fostei fortărețe a spionajului rusesc păstrează încă aceeași tăcere mormântală. Azi, doar funcționari gârboviți și foștii operativi retrași demult din focul evenimentelor mai tulbura liniștea stabilimentului, în jurul unui samovar aburind, depănând istorii pe care însăși Istoria s-a hotărât să le uite.

De la Lavrenti Beria și până la Iuri Andropov, Lubianka a însemnat ceva mai mult decât o impunătoare clădire din centrul Moscovei, după spusele unora chiar cea mai înaltă... Nu de alta, dar de la subsolul acesteia se putea vedea atât de lin drumul către Siberia.

Adesea comparată cu un simbol, o forță, temniță a sufletelor sau tărâm al celor mai groaznice suplicii — așa cum a fost descrisă de dramatic de chiar Aleksandr Solzhenitsyn —, frumoasa clădire în stil neo-baroc s-a transformat permanent. Construită în jurul anului 1897 de arhitectul rus Alexander V. Ivanov pentru cea mai mare companie de asigurări rusească, a devenit după 1918 închisoare și sediul al poliției politice. Ulterior a reprezentat de fapt nucleul în care cea mai teribilă organizație a secolului XX a jucat lumea pe degete: K.G.B.

De la etajul 3, acolo unde își aveau birourile directorii spionajului sovietic, se putea vedea cel mai bine statuia lui Felix Djerjinski, arhitectul serviciior secrete bolșevice, transformate în timp, în cele mai de temute arme ale regimului sovietic. Iron Felix, revoluționarul de serviciu ce a câștigat încredere lui Lenin din chiar primele momente ale învolburatei toamne din 1918, a construit o instituție ce peste ani a supraviețuit însăși regimului politic care l-a apărat.

Preluând puterea în Rusia ca o societate clandestină, cu rădăcini puternice în fosta Ohrană țaristă, noul guvern sovietic de după 1918 a realizat dezavantajul ce-l avea în fața marilor puteri de la acea vreme. Punând bazele C.E.K.A., Lenin a încercat permanent să monitorizeze

interesele strategice ale Marii Britanii, Germaniei, Franței și Italiei. Fiecare dintre aceste țări se aflau într-o perioadă de formare, incipientă a structurării propriilor servicii secrete, în scurt timp Rusia reușind deja infiltrarea unor agenți în poziții guvernamentale cheie ale statelor țintă, de unde să poată obține atât de indispensabilele secrete militare și economice ce fundamentau politica lor externă.

Până la mijlocul anilor 30, Statele Unite au fost plasate într-un con de umbră, într-o sferă de interes periferică, comparabilă cu ardoarea sovieticilor de a ști tot ce mișcă în cancelariile principalelor puteri europene. Odată însă cu declanșarea Războiului Rece, punctele de atracție pentru spionajul sovietic au devenit S.U.A. și Marea Britanie, țări de altfel în care au fost repurtate adevărate performanțe în materie de plasare a unor cârtițe sau de recrutare a unor agenți dubli. Cazurile Cambridge Five, Robert Hanssen sau Aldrich Ames fac încă deliciul prelegerilor pe teme de intelligence.

Războiul Rece sau Războiul Ideologiilor a reprezentat vreme de o jumătate de secol, confruntarea dintre cele două sisteme social politice diferite: democrația de tip occidental și totalitarismul de tip sovietic. Anii de după cel de-al doilea război mondial s-au remarcat nu numai prin începutul Războiului Rece: în timp ce țări devastate sau înfrânte în război se reconstruiau, apăreau noi națiuni și alianțe. Aceste schimbări au condus la apariția unor noi structuri de securitate, inclusiv acelea care vor avea o importanță deosebită pe arena internațională a informațiilor. Unele vor opera în primele linii ale Războiului Rece, altele vor juca un rol semnificativ în formularea și aplicarea politicii externe și de apărare a statelor lor.

Activitatea serviciilor secrete ruse a suferit o extraordinară metamorfoză. Începând cu anul 1945, obiectivul prioritar l-au constituit secretele atomice și punerea la punct a strategiei nucleare. Apoi accentul a fost mutat pe avioane și rachete, iar ulterior pe tehnica navală și submarină. Echilibrul nuclear a provocat o schimbare de atitudine, accentul principal punându-se pe obținerea secretelor diplomatice și a celor referitoare la forțele convenționale ori pe activitatea laboratoarelor unde se experimentau armele biologice.

Spionajul a căpătat un nou impuls, mai ales datorită faptului că, în condițiile războiului atomic, marja de avertizare a devenit mult mai redusă. Aceasta a impus plasarea de spioni cât mai sus în ierarhia statelor rivale. Pe de altă parte, spionajul aerian care, prin sateliții și avioanele spion au furnizat tot mai multe detalii despre activitățile militare ale adversarilor, a impus analizarea și interpretarea acestora până la cele mai mici detalii prin oameni de cea mai înaltă specializare. De la începutul Războiului Rece, temperatura pe frontul agenților secreți a crescut necontenit, aproape până la punctul de fierbere.

În Uniunea Sovietică, odată cu elaborarea noi linii de partid, în activitatea structurilor informative secrete sovietice s-au produs mutații profunde în structura și activitatea lor, acestea fiind restructurate. Noii conducători ai partidului și statului sovietic (după moartea lui Stalin) au încercat să limiteze puterea serviciilor secrete, ca poliție politică. Aceste acțiuni au însemnat mai degrabă o destalinizare a structurilor de intelligence, și nu o democratizare a acestora.

Caracterul servicilor de informații și de securitate s-a extins de la URSS la țările satelit. Predomina o strânsă colaborare între serviciile din țările care făceau parte din Tratatul de la Varșovia, indispensabile stabilității întregului ansamblu. Pe întreaga perioadă a anilor dominanți ai comunismului în Europa de Est, KGB și-a dezvoltat și sedimentat o legătura strânsă și neîncetată cu serviciile de securitate și de informații ale regimurilor totalitare ale Europei Răsăritene, însă relațiile se schimbaseră de-a lungul anilor.

Dacă la începutul anilor '50, potrivit unui studiu secret al CIA, KGB exercita un control aproape total asupra acestor servicii, iar cetățenii sovietici ocupau adesea poziții cheie în acestea, la începutul deceniului 6, serviciile secrete ruse au devenit foarte liberale în transmiterea

informațiilor de interes pentru serviciile de informații partenere. Pe la mijlocul anilor '70 acestea operau cu un grad mai mare de independență, relațiile devenind mai mult un mecanism consultativ, așa cum sovieticii pretinseseră întotdeauna că ar fi. Niciodată însă ei nu au renunțat la a-și păstra neclintită teoria conform căreia un rus una gândește, alta vorbește și cu totul altceva va face. Teorie care însă în câteva cazuri a dat greș, fiind de notoritate agenții sovietici ce au defectat către Occident, amintind aici doar câteva exemple: Anatoli Golitsyn, Yuri Nosenko, Oleg Kalugin, Oleg Gordievsky.

Începând cu Opricina lui Ivan cel Groaznic și Ohrana țaristă, continuând cu temuta CEKA a lui Felix Djerjinski, devenind prin restructurări succesive — GPU, OGPU, NKVD, MGB — KGB sovietic, Rusia și-a impus dominația pe frontul secret, evidențiindu-se prin numeroase metode și practici inovatoare în domeniu, aplicate în cadrul unor operațiuni minuțios concepute, care au creat un adevărat mit în jurul serviciilor sale secrete.

Imaginea lui Felix nu a dispărut vreodată din sufletele agenților secreți. Deși mulți s-au lăudat că odată cu detronarea statuii acestuia din fața imobilului Lublyankăi (restitutio in integrum la chiar câteva zile după desemnarea lui Putin ca președinte al Federației Ruse) va dispărea și spiritul acestuia. Ce greșeală enormă! În spatele fațadei totul a rămas neschimbat. Înainte de puci, KGB se află măcar sub coordonarea, sau cel puțin, supravegherea partidului. Noul KGB a devenit însă o forță politică idependentă care a început să-și apere propriile interese. Cu noua lor mască, serviciile secrete ruse s-au metamorfozat într-o instituție ce s-a plasat discret deasupra puterilor și organelor decizionare cele mai înalte.

De la mari companii, concernuri sau holdinguri, până la multinaționale de pretutindeni deja globalizate, de la simple o.n.g.-uri până la veritabile centre de putere, în fiecare dintre acestea vom regăsi, mai devreme sau mai târziu, dar inevitabil, una dintre... fantomele din Lubianka.

Cosmetizările de fațadă, sau după o expresie mai elevată, adaptarea la noile condiții impuse de regimul democratic, sunt de domeniul evidenței. Sovieticii au plecat pentru a rămâne, opina în tezele sale Jean François-Deniau, referindu-se desigur la mijloacele folosite în continuare de serviciile secrete ruse în revitalizarea sistemului politic cangrenat de birocrația kremlinistă și a unei economii muribunde.

Apreciat mai mereu ca fiind cel mai agresiv și mai profesionist dintre toate serviciile secrete, KGB a știut întotdeauna să se concetreze pe obiective precise și clare. Modern și inovator mai mereu, nu doar în concepție, ci și în acțiune, suplu în structuri, dotat cu mijloace tehnice de ultimă generație, agrenajul de spionaj rus și-a păstrat permanent spiritul dominant, constând din profunzime, perseverență și profesionalism dus, câteodată, până la perfecțiune. Totul înconjurat de platoșa unui patriotism de nezdruncinat.

Tiberiu Troncotă
Bistrița,
aprilie 2008

Silviei și lui Hugo, cei mai importanți pentru mine...
Mamei mele, pentru că mi-a arătat importanța cititului...

INTRODUCERE

URECHIA GALAȚI

Încă din 1917, în momentul triumfului Revoluției Bolșeviste[1], Uniunea Sovietică de atunci și Federația Rusă de acum, au experimentat schimbări profunde atât în politica internă cât și în cea externă. De la Lenin la Putin, conducătorii Rusiei au încercat să conducă prin represiune și folosind serviciile lor secrete ca o armă în plus pentru a-și conduce supușii.

Ceka, OGPU, GPU, NKVD și KGB au fost servicii de securitate create cu unicul scop de a-i controla pe cetățeni. KGB sau Comitetul Pentru Securitatea Statului, este, fără nicio îndoială, nu numai un fenomen social al lumii spionajului dar și al istoriei contemporane. Atunci când KGB a fost desființat când purta numele de „Centrul" de către președintele Boris Eltîn, după 37 de ani de dominare (din martie 1954 până în octombrie 1991) nume cu care era cunoscut spionajul sovietic, dispărea unul dintre cele mai bune aparate de control al societății însăși. Timp de mulți ani, KGB a controlat artele, științele, literatura, educația, presa, religia și, de ce să nu o spunem, forțele armate, politica și chiar Partidul Comunist.

Nimic nu se mișca între granițele marii URSS fără știința KGB. „Conceptul științific al dictaturii nu înseamnă mai mult sau mai puțin decât o putere fără limite care să se bazeze direct pe forță, care să nu fie delimitată, care să nu fie oprită de nicio lege sau de nicio regulă absolută.

---

[1] **Revoluția rusă din 1917** a fost o mișcare politică și socială în Rusia pe parcursul anului 1917, care a dus ulterior la constituirea Uniunii Sovietice. Revoluția a avut două faze distincte. Prima a fost cea a Revoluției din Februarie 1917 și care a înlăturat autocrația ultimului țar, Nicolae al II-lea al Rusiei, creând o republică democrată și liberală. A doua fază o reprezintă Revoluția din Octombrie, de fapt un puci în care la Petrograd, bolșevicii sub comanda lui Vladimir Ilici Lenin au acaparat puterea prin forță miltară de la Guvernul provizoriu socialist al lui Alexandr Kerenski.

1077212

Niciun alt lucru decât acesta" scria însuși Lenin în 1920. Dar, în mod sigur, aceasta va fi cea mai bună definiție a ceea ce va deveni KGB sau, mai bine zis, ce a fost lăsat să devină, la treizecișipatru de ani după fraza lui Lenin.

În timpul anilor'60 și până la finele Războiului Rece, KGB a fost o forță primordială prin care liderii Partidului Comunist al Uniunii Sovietice își mențineau dictatura asupra poporului sovietic, exportând respectiva dictatură în așa-numitele țări-satelit. Represiunile exercitate de către Uniunea Sovietică în Germania în iunie 1953, în Ungaria în 1956 și în Cehoslovacia în 1968 au fost în parte proiectate și executate de către puternicul KGB iar câțiva din protagoniștii lui ridicați la rangul maxim al elitei sovietice, cum este cazul lui Iuri Andropov[2], președinte al KGB (mai 1967-mai 1982), care a devenit ulterior conducătorul suprem al URSS după moartea lui Leonid Brejnev[3].

Ivan Alexandrovici Serov, primul președinte al KGB, a obținut îndoielnica onoare de a fi poreclit „Călăul din Ungaria" din cauza represiunii exercitate asupra liderilor „Revoltei Ungare"[4] din 1956.

---

[2] **Iuri Vladimirovici Andropov** (2 iunie (stil vechi) = 15 iunie (stil nou) 1914 — 9 februarie 1984) a fost un politician sovietic, șef al KGB, secretar general al PCUS din 12 noiembrie 1982 până la moarte, timp de doar șaisprezece luni.

[3] **Leonid Ilici Brejnev** (19 decembrie 1906 — 10 noiembrie 1982) a fost conducătorul efectiv al Uniunii Sovietice din 1964 până în 1982, în calitate de Secretar General al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, precum și, între 1960 și 1964 și între 1977 și 1982, președinte al Prezidiului Sovietului Suprem (șef al statului). Ca șef al statului a promovat o politică rigidă, ceea ce a dus la o politică de stagnare a vieții economice și sociale.

[4] **Revoluția Ungară din 1956** împotriva dictaturii bolșevice și a ocupației sovietice (în maghiară *forradalom és szabadságharc*) a început în ziua de 23 octombrie. Sătui de conducerea lui Mátyás Rákosi, studenții au început cu o demonstrație pașnică, care s-a transformat în revoluție violentă care s-a sfârșit printr-un masacru comis de trupele sovietice în 10 — 11 noiembrie 1956.

Operațiunile realizate de către KGB în timpul Războiului Rece au demonstrat clar că serviciul de spionaj era într-adevăr „spada și scutul" (simbolul KGB) partidului. O organizație care deservea atât Statul sovietic cât și Partidul Comunist dar și pe liderii ambelor grupuri. „Spada este mijlocul prin care conducătorii sovietici își impun voința. Scutul este simbolul care îi protejează de dușmanii lor" a scris specialistul în serviciile de spionaj ale Uniunii Sovietice, John Barrow.

Caracteristicile care diferențiau KGB de alte servicii de spionaj, cum ar fi CIA, MI6 și chiar Mossad-ul israelian erau extraordinara dependență de oligarhia partidului și de forța și protecția pe care acesta o conferea KGB însuși, motiv pentru care liderii politici ai fostei URSS i-au dăruit KGB îndeajuns de multe mijloace, puteri și responsabilități pentru a crea un „Stat înăuntrul altui Stat" deoarece asta a fost KGB în anii conducerii sovietice.

Dar istoria, acum cunoscută, a KGB, în multe ocazii a presupus un pericol inclusiv pentru aceiași lideri care au ajutat la crearea unui monstru precum spionajul sovietic și care, în mai mult de o ocazie, s-a întors împotriva lor. De exemplu, în 1964, KGB a sabotat o importantă inițiativă sovietică sub forma unei apropieri de Germania Occidentală, care a dus la căderea lui Nikita Hrușciov; sau în 1991, când Vladimir Alexandrovici Kriuciov, președintele de atunci al KGB (august 1988-august 1991), a decis să sprijine grupul de conspiratori care intenționau să realizeze o lovitură de stat împotriva președintelui Mihail Gorbaciov pentru a opri reformele inițiate de acesta, fapt ce a dus la dispariția Uniunii Sovietice și nașterea Federației Ruse.

În ciuda acestor lucruri, relațiile între Kremlin și KGB au continuat să fie foarte strânse și, în multe ocazii, s-a ajuns să se spună că nu se știa foarte bine dacă „KGB servea Kremlinul sau Kremlinul KGB". Atunci când ambițiile puterii sovietice erau oprite în străinătate, KGB mărea operațiunile de spionaj în străinătate; atunci când apărea o nemulțumire profundă și disensiune în cadrul populației sau sectoarele acesteia împotriva regimului,

KGB mărea represiunile împotriva chiar acelor sectoare prin execuții, torturi sau, în cele mai bune cazuri, exportări în Gulaguri.

KGB a organizat o rețea imensă de informatori și denunțători care se întindea până la cele mai îndepărtate margini ale societății sovietice. Agenții săi erau infiltrați din Statul Major al Forțelor Armate până la cel mai umil sat din Siberia. Totul și toți erau controlați. Agenții KGB supravegheau persoanele, familiile, prietenii acestora cât și pe dușmani. Echipele de supraveghere electronică supravegheau și protejau comunicațiile conducătorilor țării și ai partidului. KGB supraveghea, cu ajutorul Gărzii Granițelor, suprafața granițelor terestre și maritime de aproape 67.000 de kilometri.

KGB supraveghea economia și ancheta infracțiunile economice grave cum ar fi „planificarea incorectă" sau „dezorganizarea producției", inițiativa privată neautorizată, piața neagră sau specula cu monedă națională sau străină. De exemplu, între 1961 și 1964, aproape trei sute de persoane au fost executate de către KGB deoarece au comis delicte economice.

Un alt exemplu de control al KGB și al partidului prin acesta sunt așa-numitele sondaje în cadrul populației. În fiecare lună, agenții și informatorii KGB erau trimiși într-o zonă a URSS pentru a-i întreba pe cetățeni ce credeau despre diferite teme. Informația era transmisă liderilor partidului care o foloseau, aproape întotdeauna, împotriva propriului popor.

„Era paradoxal ca regimul să facă un efort mare cu ajutorul KGB ca să împiedice ca cineva să vorbească și, în același timp, să facă un efort atât de mare să trimită KGB ca să afle despre ce vorbea lumea", explica Andrei Amalrik, un fost agent KGB internat într-un Gulag siberian în 1970 din cauză că a răspândit zvonuri împotriva Statului. Totuși, nimeni nu a definit mai bine munca KGB ca scriitorul Anatoli Kuznetsov care, după ce a fugit în Marea Britanie în 1969, a declarat: „Toată lumea știe că numărul de persoane executate de către KGB ajunge la multe milioane. Dar dacă ne oprim să calculăm numărul de persoane terorizate și torturate de către KGB, nu avem altă soluție decât să includem întreaga populația Uniunii Sovietice".

Această carte încearcă, într-o manieră simplă, în cele aproape cincisute de întrebări, să dea răspunsuri la multe dintre codurile secrete până atunci, care au transformat KGB într-unul din cele mai dure aparate represive ale fostei Uniuni Sovietice dar, de asemenea, într-unul dintre cele mai bune și eficace servicii de spionaj din întreaga istorie contemporană.

Capitolul I

ORIGINI

Ce înseamnă literele KGB?

KOMITET GOSUDARSTVENNOI BEZOPASNOSTI (Comitetul pentru Securitatea Statului).

Când a fost înființat KGB?

Pe 13 martie 1954. KGB a fost înființat de către Consiliul de Miniștri, într-un efort al liderilor sovietici de a recăpăta controlul serviciilor de securitate după moartea lui Iosif Stalin și căderea lui Lavrenti Beria, atotputernicul șef al aparatului de securitate al dictatorului sovietic.

Până când a activat KGB?

Până pe 6 octombrie 1991.

Când s-a proiectat structura organizativă a KGB?

În 1954, când s-a hotărât reorganizarea aparatului politic de până atunci. La finele anilor optzeci, KGB era o agenție foarte centralizată, cu controale severe impuse de către Politburo cartierului general al KGB de la Moscova.

Cum a fost gândit inițial KGB?

Ca un departament statal aflat în subordinea Consiliului Miniștri. Pe 5 iulie 1978, o nouă lege aprobată

de către Consiliul de Miniștri a schimbat statutul KGB. În conformitate cu Constituția Sovietică din 1977, Consiliul de Miniștri era responsabil cu coordonarea și conducerea muncilor ministerelor și comitetelor Statului, inclusiv a KGB. Dar în 1989, Sovietul Suprem avea prea puțină putere și control asupra operațiunilor KGB.

Istoric vorbind, cine era în realitate organizația care stă la originea KGB?

Oprichnina[5], forța polițienească creată de către Ivan cel „Groaznic"[6] în 1565. Această organizație este cea mai veche din Rusia și adevărata precursoare a organizațiilor precum Ceka[7], OGPU[8], GPU[9], NKVD[10] sau KGB. Atunci când Ivan cel „Groaznic", primul Mare Duce de Moscova s-a ridicat împotriva puterii țarului, a înființat *Oprichnina*. Era compusă din 6.000 de soldați de cavalerie în uniformă neagră, călare pe cai de aceeași culoare. În acest fel impuneau teroarea oriunde mergeau. Simbolul lor era un cap de câine traversat de o mătură, poate pentru a simboliza faptul că membrii săi aveau ca scop măturarea de pe hartă a tuturor dușmanilor lui Ivan cel „Groaznic".

***Ce masacru celebru au realizat membrii** Oprichninei?*

În 1570, timp de cinci săptămâni, soldații *Oprichninei* au ocupat orașul Novgorod și au început să-i omoare pe toți bărbații și bătrânii. Femeile au fost torturate și executate iar fetele între 10 și 15 ani folosite ca sclave sexuale timp de treizecișicinci de zile. Membrii *Oprichninei* au primit proprietăți și titluri pentru servicii aduse Statului. În final, în 1572, *Oprichnina* a fost desființată. Nu s-a mai cunoscut o asemenea forță de securitate a Statului în Rusia până în 1697.

***Cine a moștenit puterile** Oprichninei?*

Preobrajensky sau „Biroul", organizație creată de către țarul Petru I în 1697 pentru a-i suprima pe inamicii interni ai Statului. În realitate, membrii săi nu activau ca forță polițienească politică. „Biroul", cum era cunoscut, era format din două regimente, *Preobrajensky* și *Gărzile Semionovsky*. Obiectivele lor era lupta împotriva pieței negre a tutunului și anchetarea crimelor politice. În atribuțiile lor intrau anchetarea și supravegherea oricărui cetățean rus. Mai târziu, Preobrajensky a fost întărită de către *boyari* (nobili) pentru sarcinile de anchetă speciale. Aceștia din urmă erau autorizați să folosească forța și metode de tortură pentru a obține o mărturisire din partea arestaților sau a suspecților. În puțin timp, Preobrazhensky-ul a devenit un aparat de tortură și represiune.

Ce caz celebru a anchetat Preobrajensky?

A examinat în parte rolul jucat de fiecare dintre cei 1.714 soldați ai revoltei din 1698. Toți au fost torturați timp de șase săptămâni și condamnați ulterior la moarte. Petru I a comutat pedeapsa de moarte a 500 de soldați, care aveau mai puțin de 20 de ani, cu tăierea mâinilor și trimiterea în exil în Siberia. Când Petru I și-a stabilit curtea la Sankt Petersburg, *Preobrajensky*

---

[5] Provine din cuvântul rusesc "oprich", care inseamnă "separat de".

[6] Ivan al IV-lea cel Groaznic (n. 25 august, 1530 — d. 18 martie, 1584) a fost primul cneaz moscovit care s-a intitulat "țar."

[7] Comisia extraordinară pe întreaga Rusie pentru combaterea contrarevoluției și sabotajului.

[8] Administrația Politică de Stat din Întreaga Uniune Sovietică.

[9] Administrația Politică de Stat

[10] Comisariatul Poporului pentru Afaceri Interne.

a rămas la Moscova. „Biroul" a fost desființat în 1729, la patru ani după moartea țarului Petru I și după treizeci de ani de represiune împotriva dușmanilor Statului.

Cine era șeful Preobrajensky?

Prințul Fiodor Romodanovsky[11], un prieten din copilărie al țarului Petru I. Biografii săi îl descriau ca pe „un om brutal, sângeros, sălbatic și devotat monarhiei lui Petru I". Înainte de a fi numit șef al Preobrajensky prințul fusese guvernatorul Moscovei, șef al poliției și amiral, rămânând șef al „Biroului" până la moartea sa în 1717. I-a urmat fiul său, prințul Ivan Romodanovsky, care a l-a condus până la desființarea sa în 1729.

Cine a preluat puterile Preobrajensky?

Okhrannoye Odyelyenye sau *Ohrana*, aparatul de securitate rus din timpul perioadei țarilor. A fost în realitate țarul Petru I „cel Mare" (1672-1725), fondatorul Rusiei moderne, cel care a creat Ohrana, cu toate că funcțiile le realiza Preobrajensky. După moartea lui Petru I și desființarea „Biroului", Ohrana a preluat controlul securității Statului. Cel care, ani mai târziu, a ajutat la reorganizarea Serviciului Secret Rus într-un Departament de Protecție a Statului, era spionul prusac Wilhelm Stieber. Țarul Alexandru I era cel care se îndoia de Stieber, un străin, care să îi reorganizeze serviciile secrete.Țarul afirma că serviciile secrete controlate de un om ca Stieber nu făcea ca Rusia să fie mai sigură. Însuși țarul avea să fie asasinat într-un atentat cu bombă la Sankt Petersburg în 1881. Numeroși agenți ai Ohranei îi informau și pe bolșeviști, unul dintre ei fiind Iosif Vissarionovici Djugașvili care și-a schimbat numele în Iosif Stalin.

[11] A primit postul în 1686.

Câte birouri avea Ohrana în străinătate?

Unul la ambasada rusă din Paris. Câteva din principalele sale greșeli au fost erorile de informare din timpul războiului Ruso-Japonez (1904-1905) cât și faptul că nu a estimat forța inamicilor Statului, fapt care a provocat sfârșitul dinastiei Romanov în 1917.

Structural vorbind, care este organizația care stă la originile KGB?

Ceka, cuvânt derivat din rusă *Chrezvychainaya Komissiya po Borbe s Kontr-revolutisiei i Sabotazhem* (Comisia Extraordinară pentru Combaterea Contrarevoluției și a Sabotajului). Ceka a fost organul responsabil de securitatea Statului din 1917 până în 1922. În 1922 a fost redenumită GPU iar în 1923 a fost redenumită din nou ca OGPU, nume pe care l-a păstrat până în 1934.

Când a fost creată Ceka?

Pe 20 decembrie 1917. La doar câteva săptămâni după venirea la putere a bolșeviștilor, Lenin s-a concentrat pe crearea Cekăi ca poliție secretă a regimului pentru a proteja idealurile Revoluției Bolșevice. Ceka era inițial relaționată cu marinarii care au început Revoluția.

Cine a fost primul conducător al Cekăi?

Lenin l-a numit pentru a conduce Ceka pe Felix Djerjinski[12], un agitator politic și moștenitorul unei

[12] Felix Edmundovici Djerjinski, 11 septembrie 1877-20iulie 1926. Revoluționar comunist polonez.

familii nobile poloneze. În timpul Revoluției, Djerjinski s-a ocupat personal de securitatea lui Lenin și a altor lideri revoluționari.

Ce profesie dorea să practice Felix Djerjinski înainte de a deveni spion?

Dorea să fie preot catolic dar mișcările revoluționare din Europa începuturilor secolului XX i-au atras mai mult atenția.

Cum îi plăcea să fie numit Felix Djerjinski?

„Cavalerul Proletariatului".

Din ce cauză a murit Djerjinski?

Există două versiuni despre moartea sa. Una din ele este că atotputernicul șef al Cekăi a murit de un infarct după o discuție cu Stalin pe 20 iulie 1926. A doua versiune, și cea mai răspândită, este că în acel 20 iulie 1926 și în timpul unei discuții aprinse, Stalin l-a lovit puternic în tâmplă pe Djerjinski, omorându-l pe loc.

Care sunt cele trei sarcini principale pe care le-a primit Ceka?

1. Anchetarea și lichidarea oricărei tentative sau acțiuni legate de contrarevoluție și sabotaj în orice loc, dinspre și înspre Rusia.
2. Trimiterea în judecată și în fața tribunalelor revoluționare a tuturor sabotorilor și contrarevoluționarilor cât și elaborarea de măsuri împotriva lor.
3. Realizarea de anchete preliminare ca să se vadă dacă era cazul să se adopte măsuri preventive.

Ce tribunale ilegale a creat Ceka pentru a-i putea executa pe suspecți fără să treacă printr-un tribunal obișnuit?

Tribunale formate din trei membri ai Cekăi, numite Troika. Primele execuții ale Cekăi au avut loc la Petrograd. Ceka a condus așa-numita „Teroare Roșie", înființând lagăre de concentrare și realizând execuții sumare fără judecată.

Câți agenți lucrau pentru Ceka?

La o lună după crearea acesteia, lucrau 23 de agenți. În 1919, 37.000 de agenți; în 1921, 31.000 de civili, 137.000 de soldați din trupele de securitate și 94.000 de gardieni de frontieră.

Ce putere a primit Ceka în martie 1920?

Agenții Cekăi au fost autorizați să deporteze în lagăre de muncă și timp de maxim cinci ani pe oricine era suspect că realiza activități contrarevoluționare. După ce petreceau cinci ani închiși, erau trimiși la judecată în tribunale obișnuite, care puteau să le mărească pedeapsa fără a ține cont de cei cinci ani petrecuți în lagăre.

Ce departament s-a creat în interiorul Cekăi pentru a-i urmări pe contrarevoluționari în afara Uniunii Sovietice?

Pe 20 decembrie 1920 s-a creat Departamentul Extern al Cekăi (*Inostranny Otdel*) sau INO. Primul șef al INO-ului a fost Mihail Triliser. Primele sale rețele de anchetă s-au concentrat pe ofițerii „albi", inamici ai fostului regim țarist și care se întâlneau la Berlin.

De ce și-a schimbat numele Ceka?

Din cauza excelor provocate de către Ceka și conducătorii ei s-a decis să fie redenumită, pe 6 februarie 1922, Administrația Generală Politică (*Gosudarts-vennoye Politichekoye Upravleniye*) sau GPU. GPU se afla în subordinea Comisariatului pentru Probleme Interne al Poporului sau Narodnyy Komisariat Vnutrennikh Del (NKVD), înființat în 1922. Atât GPU cât și NKVD erau în subordinea lui Felix Djerjinski. În iulie 1923 GPU a devenit un comisariat independent, Administrația Unită a Politicii Statale (*Ob'edinyonnoye Gosudarstvennoye Politicheskoye Upravienlye*) sau OGPU.

Cine a fost primul director al OGPU și succesorul lui Felix Djerjinski?

Viaceslav Rudolfovici Menjinski[13]. A fost șeful OGPU din 1926 până în 1934. Succesorul lui Djerjinski, Menjinski era un polonez de origine nobilă. A fost subdirector al GPU din 1923 până în 1926 și, din acel an, șef al OGPU. Viaceslav Rudolfovici Menjinski a decedat la 10 mai 1934 victimă a unui atac de cord. În iulie 1934, OGPU a fost desființată iar apoi preluată, împreună cu NKVD, de către Administrația Principală pentru Securitatea Statului.

Când a fost creat NKVD (Narodnyy Komisariat Vnutrennikh Del)?

NKVD era succesorul GPU și al OGPU și predecesorul MVD, NKGB și al MGB-ului. Organ de securitate și de spionaj extern al dictatorului Stalin, NKVD avea o structură gigantică în care erau reunite serviciile de spionaj, trupele de la graniță, conducerea numeroaselor instituții, inclusiv a teribilelor Gulaguri. Înființarea NKVD este legată de decizia lui Stalin de a-l asasina pe Serghei Kirov, liderul revoluționar care, în 1934, era șeful Partidului Comunist din Leningrad, cea mai puternică entitate a organizației partidului sovietic. Pe 10 iulie 1934, OGPU a intrat în subordinea NKVD iar Genrikh Iagoda, un infractor cu state vechi al terorii staliniste a fost numit primul șef al puternicei agenții de spionaj și securitate.

Pe 1 decembrie 1934, în Leningrad, Serghei Kirov se îndrepta pe jos către sediul Partidului Comunist. Escorta lui nu era prezentă în acea seară. Brusc, un tânăr asasin a ieșit din umbră și l-a împușcat pe Kirov în ceafă. Rapid, NKVD a condus ancheta asasinatului și i-a arestat pe asasini, pe cei din escorta lui Kirov și pe alte 116 persoane inclusiv și pe familiile lor. Toți au fost executați.

Cine erau „Pălăriile Albastre"?

Agenții NKVD. După executarea responsabililor de asasinarea lui Serghei Kirov, agenții NKVD obișnuiau să folosească o șapcă de culoare albastră. Ei erau noua elită a societății sovietice. Datorită loialității sale, Iagoda a fost promovat la gradul de Comisar General pentru Securitatea Statului.

Când a început declinul lui Genrikh Grigorievici Iagoda?

Născut în 1891, Iagoda era fiul unui avocat evreu din Letonia. De profesie farmacist, primul servici al lui Iagoda a fost în cadrul laboratorului de toxicologie al Kremlinului. Atunci când Viaceslav Menjinski a fost

[13] Născut în 1874 la Sankt Petersburg, se alătură în 1902 Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia iar în 1903 se alătură bolșeviștilor.

numit șef al OGPU în 1926, Yagoda a fost numit adjunctul său. În 1934, din cauza felului foarte puțin autoritar de conducere al agenției de spionaj și a sănătății precare a lui Menjinski, Yagoda a preluat controlul OGPU-ului. În data de 10 iulie a aceluiași an, OGPU a fost absorbită de către NKVD, dar Yagoda a rămas în fruntea ei autonumindu-se Comisar General (rangul de Mareșal al Uniunii Sovietice în cadrul Armatei) pentru Securitatea Statului.

Cum era caracterizat Genrikh Grigorievici Iagoda?

Iagoda era exemplul clasic al birocratului corupt de excesul de putere. Stalin nu a fost niciodată convins în totalitate de puterea lui Iagoda, în general din cauza antisemitismului său, care îl făcea să-l vadă pe șeful NKVD ca pe un exemplu clar al „conspirației evreiești" în cadrul structurilor statului. În 1936 Iosif Stalin a decis să îl demită pe Iagoda, care a fost denunțat pentru activități contrarevoluționare de către succesorul său în funcție, Nikolai Ejov. În data de 3 aprilie 1937 a fost arestat, acuzat că lucra pentru *Ohrana* și pentru serviciile secrete germane și că ar fi fost folosit de acestea pentru a se infiltra în Ceka. După un proces teatral, Genrikh Grigorievici Iagoda a fost executat la vârsta de 47 de ani iar soția și sora lui Iagoda au fost trimise într-un Gulag.

Ce altă versiune despre moartea lui Genrikh Grigorievici Iagoda se povestește?

După ce i s-au luat toate titlurile, onorurile și proprietățile, Iagoda a fost arestat și transferat la Lubianka. În data de 18 martie 1937, în timp ce se pregătea să intre în biroul lui Ejov, un ofițer l-a împușcat în ceafă. Timp de două săptămâni, toți oamenii care fuseseră în subordinea lui Iagoda au fost arestați și executați. Aproape 3000 de membrii ai NKVD au fost executați în acele zile ale lui 1937.

Ce canal celebru a ordonat să se construiască cu prizonierii regimului sovietic Genrikh Grigorievici Iagoda ?

A condus personal construirea canalului care unea Marea Albă cu Marea Baltică. Canalul a fost construit între noiembrie 1931 și august 1933. Pentru el au fost folosiți aproximativ 300.000 de prizonieri-sclavi, dintre care au murit aproape 120.000 din cauza efortului. Dar canalul nu era foarte adânc iar navele mari, din cauza pescajului[14], nu puteau să-l traverseze.

Cine a reușit să-i smulgă puterea lui Genrikh Iagoda din fruntea NKVD?

Nikolai Ivanovici Ejov. Acesta era șeful Comisiei de Control a Partidului Comunist și, de aceea, singurul care putea exercita o anumită presiune asupra lui Iagoda, NKVD și a oamenilor săi. Ejov a mărit presiunea asupra lui Iagoda până când acesta a fost obligat să demisioneze în 30 septembrie 1936.

Cât timp a fost Ejov șeful NKVD?

Din 1936 până în 1938, o perioadă în care au avut loc cele mai multe morți, execuții și deportări în Gulaguri în timpul epurărilor staliniste sau ale „Marii Terori" împotriva comandanților supremi ai Armatei

[14] Adâncimea de cufundare în apă a unei nave, măsurată până la linia de plutire, care variază în raport cu încărcătura.

Roșii. Această perioadă a fost denumită *Ejovcina*, în onoarea lui Ejov. Nikolai Ivanovici Ejov, singurul șef de origine rusă al NKVD, s-a alăturat Partidului Comunist în 1917 și a ocupat diverse posturi în provincie până când a fost remarcat de către însuși Stalin. În 1934 a fost numit membru al Secretariatului Comitetului Central și șef al Comisiei de Control a Partidului. La puțin timp a fost numit Comisar al Poporului pentru Probleme Interne și, în final, șef al NKVD pe 30 septembrie 1936.

Ce a cauzat căderea lui Nikolai Ivanovici Ejov?

La un moment dat, Stalin a început să-l privească pe Ejov ca pe un viitor dușman și, de aceea, ca pe un șef care trebuia epurat. În final, pe 8 decembrie 1938, Ejov a fost demis din funcția de șef al NKVD cu toate că a fost păstrat în fruntea Comisariatului Poporului pentru Transportul Fluvial. În februarie 1939, Nikolai Ivanovici Ejov a dispărut în timp ce se îndrepta de la reședința sa către sediul Comisariatului. Nu a existat niciun proces sau vreo acuzație formală. Nu s-a aflat niciodată soarta lui Ejov.

Unii asigură că fostul șef al NKVD a fost executat din ordinul lui Stalin, s-a sinucis sau a fost internat într-un spital pentru bolnavi mintali până când a decedat. Ejov avea 44 de ani atunci când a dispărut.

Cine au fost șefii NKVD?

Iulie 1934-septembrie 1936	Genrikh Yagoda
Septembrie 1936-decembrie 1938	Nikolai Ejov
Decembrie 1938-februarie 1941	Lavrenti Beria
Iulie 1941-1946	Lavrenti Beria

Unde aveau loc execuțiile unităților speciale ale NKVD în timpul epurărilor din 1937?

Atunci când a început așa-numita „Mare Teroare", primele victime s-au înregistrat în cadrul Statului Major al Armatei. Toți membrii săi au fost arestați și executați pe loc sub acuzația de înaltă trădare. Execuțiile erau realizate în celulele Lubiankăi, în clădirea de la numărul 11 al străzii Djerjinski și în celulele speciale ale închisorii Lefortovo. Trei dintre cei mai înalți mareșali ai Uniunii Sovietice au fost executați de către NKVD. 14 dintre cei 16 comandanți; 60 dintre cei 67 de comandanți ai corpurilor de Armată; 136 dintre cei 199 de comandanți ai diviziilor; 221 dintre cei 397 de comandanți de brigăzi și alți mii de ofițeri.

Ce era Smersh?

O organizație sovietică de spionaj creată și denumită de către însuși Iosif Stalin. Numele provine din abrevierea cuvintelor rusești *Smert shpionam* sau „moarte spionilor". Smersh se ocupa de descoperirea trădătorilor și dezertorilor din Armată iar membrii săi aveau ca sarcină, în timpul bătăliilor, să-i împuște pe toți acei soldați ruși care încercau să părăsească linia frontului. Un alt rol pe care îl aveau oamenii Smersh era acela de a-i aresta și executa pe toți acei prizonieri sovietici care reușiseră să fugă de la germani. Stalin a ordonat să fie executați toți aceia care se întorceau în viață deoarece „în lașitatea lor s-au lăsat capturați de către inamic". De asemenea, realizau sarcini de contraspionaj împreună cu forțele armate. Smersh a fost creat în 1941 de către Lavrenti Beria în conformitate cu o idee de-a lui Stalin și ca o agenție a NKVD.

În ce perioadă a funcționat Smersh ca o agenție independentă?

Din 14 aprilie 1943 până în 16 martie 1946. O perioadă, Smersh a fost condus de către un protejat al lui Beria, generalul-colonel V.S. Abakumov, cu rangul de Înalt Comisar pentru Securitatea Statului.

În câte administrații era împărțit Smersh?

— *Prima Administrație.* Plasa membrii Smersh în toate instituțiile publice și în cadrul Forțelor Armate. În fiecare unitate, batalion sau divizie. Această administrație se ocupa, de asemenea, și de recrutarea infractorilor.
— *A Doua Administrație.* Realiza operațiuni de sprijin a partizanilor sau a activităților poliției militare și furniza forțe speciale de securitate pentru cartierele generale.
— *A Treia Administrație.* Primea, administra și transmitea datele de spionaj strânse de către agenții Smersh.
— *A Patra Administrație.* Realiza anchete legate de membrii Forțelor Armate suspectați de activități antisovietice și civile în ariile din apropierea zonelor militare.
— *A Cincea Administrație.* Aducea suspecții în fața tribunalelor Smersh formate din trei ofițeri (Troika) ai respectivului servici de spionaj. Culegea dovezilor împotriva suspecților pentru a le prezenta împotriva lor în procesele Troikăi.

Ce misiune celebră a realizat unitatea Smersh care era repartizată în cadrul Armatei a treia de Șoc?

Sub comanda locotenentului-colonel Ivan I. Klimenko, unitatea Smersh, împreună cu oamenii celei de-a treia Armate de Șoc Sovietice, au intrat, în mai 1945, în Cancelaria Reich-ului și au pătruns în buncărul lui Hitler. Conform unui martor, Klimenko a găsit corpurile lui Adolf Hitler, Eva Hitler, Josef Goebbels[15], Magda Goebbels și ale celor șase copii ai lor care fuseseră uciși de către mama lor. Ofițerii Smersh au făcut autopsia cadavrului lui Hitler pentru a-și da seamaa că nu era o sosie a Führer-ului german.

Când a fost desființat Smersh?

În 1946 Smersh a fost desființat iar funcțiile sale au fost preluate de către al Treilea Directorat (contra-spionaj) din cadrul noului MGB (Ministerul pentru Securitatea Statului).

Care au fost rezultatele epurării staliniste din 1937 în cadrul Marinei Sovietice?

Cei opt înalți amirali ai Marinei Roșii au fost executați de către agenți ai NKVD. Ulterior, în întreaga țară, scriitori, ziariști, poeți, muzicieni, artiști, ingineri, oameni de știință și profesori au fost arestați și executați fără niciun proces.

Care a fost sfârșitul lui Nikolai Ejov?

Ejov și-a dat demisia pe 8 decembrie 1938 din funcția de șef al NKVD și a dispărut de pe fața pământului. Succesorul său a fost Lavrenti Beria[16].

---

[15] Paul Joseph Goebbels, 29 octombrie 1897-1 mai 1945. Politician german și ministru al Propagandei Publice din 1933 până în 1945.

[16] Lavrenti Pavlovici Beria. 29 martie 1899 — 23 decembrie 1953, a fost un politician sovietic și șef al aparatului polițienesc în timpul

Ce proiectant de avioane celebru a fost arestat în timpul epurărilor sub acuzația că era un trădător al patriei?

Andrei Tupolev. În 1936, proiectantul călătorea în Statele Unite și Germania pentru a studia noi schițe de avioane și a le adapta la ale sale. În 1938 a fost arestat sub acuzația de comitere de acte de spionaj. Cât timp a stat în închisoare a continuat să proiecteze avioane. De exemplu, în cei cinci ani de închisoare a dezvoltat bombardierul cu patru motoare.

Pe ce pagină de Internet se pot consulta arhivele NKVD?

www.nkvd.org

Câtă lume se crede că a executat Ceka-GPU-OGPU până în 1925?

În 1925 se credea că organele de securitate executaseră aproape 250.000 de dușmani ai bolșevicilor. Ceka era de asemenea responsabilă de cei aproape 1.300.000 de prizonieri împărțiți în 6.000 de închisori și lagăre de muncă sau Gulaguri.

Când au fost create Gulagurile?

Gulagurile erau o mare rețea de mici lagăre-închisoare înființate în îndepărtatele pământuri ale Siberiei.

regimului lui Stalin. Beria a rămas cunoscut în principal ca executor al epurărilor staliniste din deceniul al patrulea, deși el a fost implicat doar în fazele finale ale procesului de epurare. A fost de asemenea implicat în masacrul de la Katyn, în timpul căruia aproximativ 22.000 de ofiteri polonezi au fost asasinați.

Cuvântul Gulag provine din cuvintele rusești *Glavnoye Upravlenye Lagerey* sau Administrația Principală a Lagărelor Corecționale ale OGPU. Primul Gulag a fost înființat în 1930, când OGPU se afla sub conducerea lui Genrikh Yagoda.

Pe ce pagină de Internet se pot consulta arhivele Gulagurilor?

www.gulag.ru.

Când a dispărut OGPU?

Pe 10 iulie 1934 când, în timpul reorganizării NKVD, a avut loc absorbirea OGPU.

Ce era un „cekist"?

Oricare agent care lucra pentru Ceka. Ulterior, după dispariția Cekăi, agenții spionajului sovietic continuau să numească „cekist" pe oricare membru care lucra pentru orice instituție de spionaj a Uniunii Sovietice.

Cine a ocupat în două ocazii diferite funcția de șef al NKGB?

Vsevolod Nikolaievici Merkulov. Șef al NKGB (Comisariatul Poporului pentru Securitatea Statului sau *Narodnyy Komisariat Gosudarstvennoy Bezopasnosti*) din februarie până în iulie 1941 și din nou din aprilie 1943 până în martie 1946. Merkulov era membru în așa-numita „Mafie Georgiană", din care făcea parte Lavrenti Beria. Merkulov a fost responsabil de deportarea, executarea și internarea în lagăre de muncă a sute de mii de persoane. Vsevolod Nikolaievici Merkulov a lucrat succesiv în Ceka, GPU și OGPU din 1921 până

în 1931. Merkulov a fost primul subdirector al NKVD la ordinele lui Beria. Când nu a mai condus NKGB, a intrat direct în NKVD la ordinele lui Lavrenti Beria. După moartea lui Stalin și căderea lui Beria, unii dintre principalii săi călăi au fost de asemenea arestați, inclusiv Vsevolod Nikolaievici Merkulov. Curtea Supremă a Uniunii Sovietice l-a judecat între 18 și 23 decembrie 1953 și l-a condamnat la moarte. Merkulov a fost executat cu o împușcătură în ceafă chiar pe 23 decembrie.

Cine a fost singurul șef al NKGB?

Februarie 1941-iulie 1941	Vsevolod Merkulov
Aprilie 1943-martie 1943	Vsevolod Merkulov

Cine controla KGB în îndepărtatele republici neruse și care acceptau Uniunea Sovietică?

KGB avea comitete în toate acele republici ale URSS care aveau ca sarcină zonele respective. Respectivele comitete activau în cele 14 republici neruse. Administrațiile KGB în aceste republici erau denumite *upravleniia*.

Cum își infiltra KGB informatorii în pozițiile strategice ale Uniunii Sovietice?

KGB avea câte un informator în toate departamentele și instituțiile Statului, întreprinderi și fabrici. În general, KGB avea în fiecare instalație un reprezentant însărcinat cu controlul regulilor de securitate și cu controlul ideologiei politice a personalului fabricilor.

Ce departament al KGB era însărcinat cu recrutarea informatorilor?

Așa-numitul Departament Special era responsabil cu recrutarea informatorilor care trebuiau să îi ajute pe agenți în activitățile lor de spionaj și informare. Informatorii KGB erau întâlniți în toate mediile Forțelor Armate, inclusiv în unitățile de bombardiere strategice sau de submarine nucleare.

Legat de puterea KGB, de ce se plângeau liderii sovietici ai republicilor?

De centralizarea KGB. Din cauza acestui fapt, birourile și liderii KGB din aceste republici îi informau direct pe șefii lor din cartierul general al KGB de la Moscova și nu pe liderii politici ai respectivelor republici.

Cum era structurată cupola KGB?

KGB era condus de către un președinte numit de către Sovietul Suprem, doi vicepreședinți și patru adjuncți ai președintelui. Deciziile importante erau adoptate de către așa-numitul „Collegium" al KGB.

Unde se afla cartierul general al KGB?

La numărul 2 din piața Djerjinski din Moscova. Acolo se ridică o clădire care era cunoscută ca Lubianka, cartierul general al NKVD și al KGB.

Care este originea Lubiankăi[17]?

---

[17] **Lubianka** a fost una dintre închisoile cu cea mai proastă faimă din fosta URSS. Clădirea în care își aflau sediul închisoarea și birourile

Clădirea care este cartierul general al organelor de securitate al Statului Rusiei este sinonimul terorii. Clădirea era cartierul general al KGB, închisoare și loc de execuții și torturi. Până la triumful Revoluției Bolșeviste din 1917 și în timpul guvernării țarului, clădirea din piatră gri era sediul mai multor companii de asigurări cum ar fi „Ancora" sau „Rusia". După crearea Uniunii Sovietice, sute de bărbați și femei au fost închiși și executați în timpul epurărilor lui Stalin. Închisoarea principală a KGB se afla la etajul al șaselea. Biroul președintelui KGB se afla la etajul al treilea.

Care erau torturile principale la care era supus un prizonier în cartierul general al KGB?

Existau două tipuri de celule: reci și calde. Prizonierii erau ținuți zile întregi în celule în celule unde erau două grade sub zero pentru ca după aceea să fie închiși în celule unde temperatura atingea patruzecișicinci de grade.

Se găseau toate Directoratele KGB în Lubianka?

Nu, unele au fost transferate într-o clădire modernă din împrejurimile Moscovei. Birourile și departamentele importante ale KGB au fost transferate într-un complex de 31 de clădiri situate pe strada Ceaikovski.

Se poate vizita Lubianka?

Da. După prăbușirea Uniunii Sovietice în 1992, KGB a instalat un mic muzeu care se poate vizita pentru aproximativ 23 euro. Intrarea este situată în spatele clădirii.

Cum se poate descrie piața Djerjinski?

În piață dau șapte străzi. Are o stație de metrou. Clădirea KGB se afla chiar în fața *Destky Mir* (Lumea Copiilor), un depozit de jucării și în fața Muzeului Politehnic. O statuie din bronz a lui Felix Djerjinski, fondatorul Cekăi, era amplasată în centrul pieței de la instalarea sa în 1958. În piață s-au întâlnit pentru prima oară în octombrie 1905 revoluționarii într-o demonstrație împotriva țarului.

Ce s-a întâmplat cu statuia lui Felix Djerjinski?

A fost smulsă din soclu în noaptea de 22 august 1991 de către partizanii democrației după încercarea nereușită de lovitură de stat împotriva lui Mihail Gorbaciov. Statuia era cel mai mare simbol al puterii KGB în Rusia sovietică. Statuia nu a fost distrusă și zace pe jos și până în ziua de azi într-un parc din Moscova. Piața Djerjinski se numește astăzi piața Lubianka, iar stația de metrou Djerjinski se numește astăzi stația Lubianka.

Din cine era format „Collegiumul"?

Din președinte, vicepreședinți, șefii Directoratelor și din unul sau doi președinți ai KGB care proveneau din republici.

În ce consta controlul politic al KGB?

Securitatea politică era întotdeauna subordonată puterii politice prin Guvern. Partidul Comunist con-

---

serviciilor sovietice de spionaj este o construcție mare, cu fațada din cărămidă galbenă, localizată în piața Lubianka din Moscova. La darea în folosință, clădirea era sediul Companiei de asigurare din Rusia.

sidera KGB o armă vitală pentru supraviețuirea sa și a Statului. KGB era în subordinea Consiliului de Miniștri. Poltiburo-ul exercita acest control printr-un departament, Departamentul de Stat și Legal al Secretariatului Comitetului Central. Respectivul departament supraveghea toate agențiile Guvernului din punct de vedere al legislației, securității și apărării. Între 1968 și 1988, șeful acestui departament a fost Nikolai Savikin, de care depindeau între cincizeci și șaizeci de angajați.

După sfârșitul Uniunii Sovietice, care au fost cele două departamente mai active ale KGB?

În ziua de 21 august 1991, Forțele *Spetsnaz* ale KGB au primit misiunea să ia cu asalt Parlamentul Rus și să-l ocupe, pentru a sprijini lovitura de stat împotriva lui Mihail Gorbaciov. Aceste forțe erau formate din grupurile antiteroriste *Al'fa*, aflate în subordinea Directoratului al Șaptelea al KGB și comandate de către generalul maior Victor Karpuhin. Comandanții *Al'fa* au refuzat să urmeze respectivele ordine, contribuind astfel la nereușita loviturii împotriva lui Gorbaciov, fapt care a desăvârșit prăbușirea Uniunii Sovietice.

În ce perioadă a preluat KGB securitatea internă a Uniunii Sovietice?

Între 1960 și 1966.

Când a fost avansat în rang KGB?

În iulie 1978. KGB, care fusese până atunci Comitet Statal, a fost ridicat, de către Consiliul Ministerial al Uniunii Sovietice, la rangul de Agenție Ministerială.

Cum era privit de către experții occidentali KGB?

„KGB era nucleul a tot ce mișcă. Fără el, sistemul sovietic nu va putea supraviețui" a spus John Dziak, expert în spionajul sovietic al Universității „George Washington".

Ce este cunoscut, în cadrul spionajului sovietic, ca „Aquarium"?

Clădirea cartierului general al GRU, spionajul militar sovietic. Clădirea este situată pe șoseaua Koroșevski, în suburbia moscovită Khondike. Clădirea este formată din nouă clădiri cu ferestre mari. Edificiul se mai numește și *steklyashka,* sau „bucată de cristal".

Ce este cunoscut, în cadrul spionajului sovietic, drept „Barium"?

Este informația falsă care provine dintr-o sursă suspectă. Aproape întotdeauna, „Bariumurile" au fost folosite pentru dezinformare. KGB era obligat să cerceteze pentru a afla de unde provenea respectiva informație falsă.

Cine a condus timp de mulți ani aparatul de spionaj și informare al Uniunii Sovietice, fiind temut inclusiv de către însuși Stalin?

Lavrenti Pavlovici Beria. Născut în 1899, a fost șeful NKVD (Comisariatul pentru Probleme Interne) și șef al altor organisme de spionaj între 1938 și până la execuția sa din 1953. În totalitate, Beria a condus cu mână de fier aparatul de securitate și spionaj timp de cincisprezece ani.

De când îl cunoștea Beria pe Stalin?

Beria fusese șeful poliției secrete a lui Stalin în Georgia. Acolo a devenit un expert în strângerea de informații. În decembrie 1938 a fost numit șeful NKVD. Lavrenti Beria era un membru al Politburo-ului fără drept de vot, dar cea mai mare putere a sa erau informațiile despre prieteni și dușmani, inclusiv cei ai lui Stalin însuși.

Cine i-a precedat în funcție lui Beria?

În calitate de responsabil al NKVD, Nikolai Ivanovici Ejov a ordonat arestarea lui Beria, dar acesta a fost mai rapid și a reușit să-l aresteze înainte pe Ejov. Predecesorul lui Beria a fost internat într-un spital psihiatric unde, în mod misterios, s-a spânzurat cu o frânghie de grilajul celulei sale.

Ce îi plăcea să practice lui Beria?

Obișnuia să sechestreze adolescente, să le ducă cu forța în biroul său și, după ce le lega, practica cu ele sodomia. Dacă tânăra denunța faptul, familia ei era trimisă în lagărele de muncă sau executată.

Ce asasinat celebru a ordonat Lavrenti Beria?

În mai 1940, Beria a ordonat asasinatul lui Leon Trotki în Ciudad de Mexico. Trotki fusese cel mai puternic rival al lui Stalin ca succesor al lui Lenin, după moartea acestuia.

Ce onoruri a obținut Beria în timpul celui de-al Doilea Război Mondial?

În februarie 1941 a fost numit membru al Comitetului de Stat pentru Apărare; în 1945 a fost avansat la gradul de mareșal al Uniunii Sovietice iar în 1946 a devenit membru cu drepturi depline al Politburo-ului.

Ce a obținut Beria din partea lui Stalin după război?

Datorită interesului lui Stalin de a obține o putere nucleară, acesta a acceptat propunerea lui Beria ca întreg personalul ambasadelor sovietice din Statele Unite, Canada și Marea Britanie să fie format din membrii ai NKVD.

Când a început Lavrenti Beria să piardă puterea?

În 1949, când Stalin l-a numit pe Hrușciov secretar de Partid în Moscova și secretar al comitetelor regionale ale Partidului. Lui Stalin îi era atât de teamă de Beria încât a decis să îl avanseze pe Nikita Hrușciov pentru a egala balanța puterii. Din cauza bănuielilor lui Stalin, liderul suprem a decis să ordoneze înlocuirea georgienilor fideli lui Beria cu ruși. În 1951, Stalin a început epurările în rândurile funcționarilor georgieni. În noaptea de 1 martie 1953 și în timp ce Beria era cu Stalin, liderul Uniunii Sovietice și-a pierdut cunoștința. Pe 5 mai Stalin era mort.

Care a fost următoarea mișcare a lui Lavrenti Beria după moartea lui Iosif Stalin?

S-a întors repede la cartierul său general, având intenția să preia controlul guvernului. Pentru aceasta, a desfășurat în toată Moscova forțele sale de securitate; a ordonat eliberarea a aproape un milion de persoane

închise din ordinul lui Stalin și a ordonat schimbarea legilor pentru a evita arestările arbitrare. În iunie 1953, reformele lui Beria au provocat o răscoală în Germania Orientală, care a fost sufocată de tancurile sovietice. Pe 26 iunie 1953 se îndrepta pe jos către Kremlin pentru a se întâlni cu Nikita Hrușciov[18] și cu mareșalul Georgi Zukov, erou al Uniunii Sovietice dar, când era pe punctul de a intra, a fost arestat de garda Kremlinului. În decembrie 1953 a fost condamnat de către Curtea Supremă Sovietică sub acuzația de trădare și condamnat la moarte. Pe 23 decembrie Lavrenti Beria a fost executat la 54 de ani.

Cine l-a împușcat în ceafă pe puternicul Lavrenti Beria?

Există două versiuni. Prima e a însuși lui Hrușciov, care a scris în memoriile sale:" Într-o zi a venit fără escortă, așa că am apucat un pistol și l-am împușcat". A doua versiune este a colonelului Oleg Penkovski, un spion al Occidentului la Kremlin: „Beria a fost executat la intrarea clădirii Cartierului General al Cartierului Militar din Moscova...Generalul Kozlov l-a împușcat în tâmplă. După execuție, cadavrul lui Beria a fost stropit cu benzină și i s-a dat foc".

[18] Nikita Sergheevici Hrușciov. 17 aprilie 1894-11 septembrie 1971. Pe durata primului război mondial, Hrușciov s-a implicat în activitatea sindicală, iar după revoluția bolșevică din 1917 a luptat în Armata Roșie. A devenit membru de partid în 1918, și a lucrat în diverse funcții de conducere din economie sau din partid în Donbass și în Kiev. În 1931, a fost transferat la Moscova și în 1953 a devenit Prim Secretar al Comitetului Orășenesc din Moscova (Gorkom Moscova) al Partidului Comunist (bolșevic). În 1938, a devenit Prim Secretar al Comitetului Central al partidului Comunist Ucrainian. Din 1934, Hrușciov a fost membru al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sóvietice și, din 1939, a fost membru al membru al Politburo .

Când s-a reexaminat condamnarea lui Lavrenti Pavlovici Beria?

În anul 2000, Curtea Supremă Rusă a respins apelul care afirma că condamnarea și executarea lui Lavrenti Beria fusese ilegală.

Ce era cunoscut drept „Subsolul" în lumea spionajului sovietic?

Era termenul utilizat de către agenții sovietici ai KGB pentru a se referi la închiderea sau executarea unui prizonier în subsolurile Lubiankăi, Cartierul General al KGB din Moscova.

Ce era cunoscut drept „Centrul" în lumea spionajului sovietic?

Erau sediile sau cartierele generale ale diferitelor servicii de spionaj ale Uniunii Sovietice.

Ce înseamnă „Corporație" pentru spionajul sovietic?

Era un termen utilizat de către agenții KGB pentru a defini partidele comuniste din alte țări.

Ce era cunoscut drept „Doctor" în spionajul sovietic?

Erau agenții de poliție. Dacă un agent al KGB este arestat, atunci este numit „bolnav". Dacă un agent al KGB este trimis la închisoare pentru spionaj, înseamnă că a fost internat într-un „spital".

Ce este cunoscut de către KGB ca „Sanctuar"?

Este țara care îi oferă azil unui dezertor din serviciile sale secrete de informații.

Ce se cunoaște în KGB ca un „Absolvent"?

Este o cârtiță a KGB care, dintr-o poziție inferioară din cadrul organizației în care este infiltrat a avansat ierahic.

Ce masacru al unor ofițeri polonezi a realizat NKVD sovietic?

Pe 12 aprilie 1943, ofițeri ai armatei germane au făcut publică descoperirea corpurilor a 4.143 de ofițeri ai armatei poloneze care toți fuseseră executați printr-o împușcătură în ceafă. Corpurile erau îngropate în opt gropi comune în pădurile Katyn, din apropierea orașului Smolensk. Sovieticii capturaseră aproape 200.000 de prizonieri polonezi în timpul campaniei din 1939, când Uniunea Sovietică a sprijinit trupele lui Hitler după semnarea așa-numitului „Pact de Oțel"; 15.000 din acești prizonieri, inclusiv 8.700 de ofițeri, au dispărut fără urmă. După descoperire, sovieticii au spus că germanii fuseseră cei care îi executaseră pe militarii polonezi în timpul invaziei URSS.

Când s-a aflat adevărul despre „Omorurile de la Katyn"?

În 1989, când Guvernul sovietic a recunoscut formal că polonezii au fost executați de unități speciale ale NKVD. Omorurile în masă au avut loc în primăvara lui 1940 iar invazia germană nu avut loc până în iulie 1941. Asasinii au spus că au primit ordine directe din partea lui Stalin pentru ca acesta să-și demonstreze astfel profundul său dispreț față de polonezi. Una din celălalte versiuni care au circulat printre anchetatori în anii'90 a fost ca NKVD avea nevoie de locuri în lagărele de concentrare pentru a-i închide pe deportații din Letonia, Lituania și Estonia.

Ce era KI-ul?

Komitet Informatsii (KI)-ul a fost agenția însărcinată cu realizarea tuturor operațiunilor clandestine de spionaj din străinătate. Dictatorul Stalin a creat Comitetul de Informații în octombrie 1947 și l-a plasat sub controlul Consilului de Miniștri. Șeful său suprem era ministrul de Afaceri Externe al Uniunii Sovietice.

Ce responsabilități avea KI-ul?

- Spionaj politic și militar în afara URSS.
- Operațiuni împotriva organizațiilor antisovietice din orice loc al lumii.
- Contrainformare în ambasade, consulate, misiuni, delegații, reprezentanțe comerciale și cetățeni ai Uniunii Sovietice care se aflau în afara țării.
- Operațiuni de informare în alte țări comuniste.

Ce a cauzat închiderea KI-ului?

În calitate de a patra agenție de spionaj a URSS (MGB, MVD, GRU și KI), multe din operațiunile sale se intersectau cu interesele alteia dintre agenții. La mijlocul lui 1948, mareșalul Bulganin, un fost cekist, a obținut permisiunea lui Stalin ca GRU să poată ddesfășura operațiuni de informare în afara frontierelor Uniunii Sovietice, lăsând astfel KI-ul fără posibilitatea de a realiza o misiune concretă. În final, operațiunile

KI-ului au fost absorbite de către MGB. Într-un final, în 1951, KI-ul a încetat să existe.

Cine au fost șefii MGB-ului?

Martie 1946-octombrie 1946	Vsevolod Merkulov
Octombrie 1946-august 1951	Victor Abakumov
August 1951-decembrie 1951	Serghei Ogoltsov
Decembrie 1951-martie 1953	Semyon Ignatiev

Cine au fost șefii MVD, predecesorul KGB?

1946-iunie 1953	Lavrenti Beria
Martie 1953-martie 1954	Sergei Kruglov

Ce este MB-ul?

Ministerul de Securitate Rus și succesorul inițial al KGB. MB-ul, care a funcționat între 1991 și 1993, a fost înființat prin decretul președintelui Boris Elțîn în 19 decembrie 1991. Primul ministru care a preluat portofoliul MB-ului a fost, până în 1993, Victor Barannikov, când a fost urmat de Nikolai Golushko. MB-ul a fost desființat în 1993 iar funcțiile sale principale transferate Serviciului Exterior de Informații (SVR) și Serviciului Federal de Contrainformații (FSK).

Capitolul 2

PREȘEDINȚI

Cine a fost ales ca primul președinte al KGB?

Ivan Alexandrovici Serov[19], care a condus KGB între 1954 și 1958. Serov și-a început cariera în lumea informațiilor în NKVD. Ulterior, va fi numit primul președinte al KGB, funcție pe care a ocupat-o până în 1958, când a fost șef al GRU, spionajul militar. Supraviețuitor al pogromurilor staliniste, a fost scos din funcție din GRU din cauza strânselor relații cu trădătorul Oleg Penkovski. Serov era considerat de către serviciile de spionaj occidentale ca un „călău brutal dar totuși nu entuziast". Ivan Alexandrovici Serov nu numai că a supraviețuit pogromurilor din anii treizeci dar a și fost transferat la NKVD pentru a fi îndepărtat de ele. Conform unor rapoarte, Serov însuși l-a executat personal pe mareșalul Uniunii Sovietice, Mihail Tujacevski, militarul cu cel mai înalt rang din cadrul pogromurilor din Armata Roșie. În anii patruzeci Serov a fost folosit pentru eliminarea inamicilor Statului,

[19] Generalul de armată **Ivan Alexandrovici Serov** (13 august 1905 — 1 iulie 1990) a fost șeful KGB din 13 martie 1954 până în 8 decembrie 1958. În 1928, Serov a urmat cursurile școlii tehnico-militare din Leningrad, după care, în același a intrat în rândurile Armatei Roșii, unde a servit în funcții de comandant de pluton și de baterie. A urmat cursurile Academiei Militare „Frunze", pe care le-a absolvit în 1939. În ianuarie același an a intrat în rândurile cadrelor NKVD-ului. În perioada 1939 — 1941, Serov a fost Comisar al Poporului pentru Afaceri Interne al RSS Ucrainiene. În perioada 1941 — 1945, a fost numit prim-adjunct și mai apoi adjunct al Comisarului Poporului pentru Afacerile Interne al URSS. Anumite surse îl consideră responsabil pentru masacrul de la Katyn — asasinarea în masă a ofițerilor polonezi prizonieri de război.

conducând trupele de călăi ale grupurilor antisovietice din Estonia, Letonia și Lituania. Serov era cunoscut cu porecla „Măcelarul de la Baltica". De asemenea, primul președinte al KGB va deveni celebru datorită apariției numelui său în ancheta despre asasinarea ofițerilor polonezi în pădurea Katyn.

Ce altă poreclă și-a câștigat Serov ca șef al KGB?

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Serov a servit în cadrul NKVD dar și ca subdirector al GRU. Aflat în acest post, a fost unul din conspiratorii care au vrut să-l răstoarne pe Lavrenti Beria după moartea lui Stalin din 1953. după căderea lui Beria, Serov a fost numit subdirector al MVD iar anul următor devenea primul șef al recent createi KGB. Împreună cu ambasadorul Iuri Andropov, Serov a decis să ia parte la torturarea și executarea tuturor liderilor Revoltei Ungare din 1956, fapt care i-a adus porecla de „Călăul Ungariei".

Ce a cauzat căderea lui Ivan Alexandrovici Serov?

În decembrie 1958 a fost numit șef al GRU și îndepărtat din KGB. În calitate de fost ofițer al NKVD și al Smersh, Serov avea în continuare un număr mare de dușmani în cadrul serviciilor de spionaj militar. Sub conducerea sa, corupția a început să înflorească înăuntrul GRU. În 1962, după dezertarea colonelului Oleg Penkovski în Occident, Serov a fost degradat și i s-au retras toate decorațiile. În același an murea de infarct la vârsta de 57 de ani.

De ce l-a demis Nikita Hrușciov pe Ivan Alexandrovici Serov din funcția de șef al KGB?

Liderul sovietic îl percepea pe Serov ca mult prea puternic și, pentru a mai reduce din ea, a decis să-l transfere la mai puțin influentul GRU.

Cine la înlocuit pe Ivan Alexandrovici Serov în fruntea KGB?

Alexandr Nikolaievici Șelepin[20], al doilea președinte al KGB între decembrie 1958 și noiembrie 1961. Istoric și expert în literatura rusă, Șelepin a fost un lider războinic în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Din 1952 până în 1958 a devenit șeful tineretului comunist, Komsomolul. În 1954 l-a însoțit pe Nikita Hrușciov în voiajul său în China. Patru ani mai târziu era numit președinte al KGB de către însuși Hrușciov în locul periculosului Serov. În timpul su liderazgo în fruntea KGB, Șelepin a decis să-i schimbe pe ofițerii KGB cu membri ai Partidului Comunist. Alexandr Nikolaievici Șelepin a părăsit KGB în 1961, când a fost promovat secretar al Comitetului Central, poziție din care Șelepin a încercat să mențină controlul asupra spionajului sovietic. Pentru aceasta, l-a plasat în postul său pe unul din protejații săi, Vladimir Efimovici Semichastni. Șelepin a ajuns, în 1962, prim viceprim-ministru iar în luna octombrie a aceluiași an, a participat la lovitura împotriva lui Hrușciov. În conformitate cu unii observatori, Șelepin dorea continuarea stalinismului prin controlul absolut al Statului asupra poporului și instituțiile sale. Colegii săi din

[20] 18 august 1918-24 octombrie 1994. Absolvent de istorie și literatură, a devenit ofițer superior al Ligii Tinerilor Comuniști.

Presidium vedeau ambiția lui ca ceva periculos. În 1975 a avut loc căderea sa politică și din viața publică.

Cine a fost cel de-al treilea președinte al KGB?

Vladimir Efimovici Semichastni, președinte al KGB din noiembrie 1961 până în aprilie 1967. Protejat de către predecesorul său din funcție, Alexandr Nikolaievici Șelepin. Semichastni a cauzat serioase probleme KGB datorită unora din deciziile sale. De exemplu, a autorizat arestarea profesorului Universității Yale, Frederick Barghoorn, când acesta vizita Moscova în octombrie 1963. Semichastni spera să-l schimbe pe profesorul de la Yale cu vreunul din spionii KGB arestați de către FBI în Statele Unite. Barghoorn era un prieten personal al președintelui John Kennedy, astfel că, într-o conferință de presă organizată la Casa Albă, însuși președintele a denunțat manevrele lui Vladimir Efimovici Semichastni, explicând că profesorul nu fusese niciodată implicat în acțiuni de spionaj. Sovieticii au fost umiliți iar Frederick Barghoorn a fost eliberat cu scuzele Guvernului de la Moscova. Apoi, Semichastni a participat, în octombrie 1964, la un act al cărui scop era să încheie cu conducerea lui Nikita Hrușciov și să sprijine ascensiunea lui Leonid Brejnev. Se pare că acesta din urmă intenționa să-l asasineze pe Hrușciov și pentru aceasta i-a încredințat misiunea lui Semichastni. Președintele spionajului sovietic a refuzat să implice KGB într-un asemenea act. În final, pe 18 martie 1967, Semichastni a fost demis din funcție de către Brejnev.

Cine a condus, timp îndelungat, puternicul Directorat Principal al KGB?

Vladimir Kriukov. A servit inclusiv și ca șef al Directoratului Principal al KGB sub Iuri Andropov și succesorii acestuia până când, în 1988, a fost numit președinte al KGB.

Ce președinte al KGB a sprijinit lovitura de Stat împotriva lui Mihail Gorbaciov?

Vladimir Kriukov, președintele KGB, a fost unul dintre liderii care va sprijini lovitura de Stat împotriva președintele al încă Uniuni Sovietice, Mihail Gorbaciov, din 21 august 1991. Ziua următoare și după înfrângerea loviturii, Kriuciov a fost demis și înlocuit cu un reformist, Vadim Bakatin, care a devenit ultimul președinte al KGB. Pe 24 octombrie din același an, Gorbaciov a semnat dizolvarea KGB.

Ce președinte al KGB a devenit liderul suprem al Uniunii Sovietice?

Iuri Vladimirovici Andropov[21], al patrulea președinte al KGB, între 1967 și 1982. Fiul unui lucrător feroviar, Andropov a absolvit ingineria în 1936 iar la puțin timp s-a alăturat Komsomol-ului. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a servit în calitate de comisar politic pe frontul finlandez. În 1951 este numit șef al Departamentului Politic al Comitetului Central.

Ce funcție importantă ocupa Andropov în timpul revoltei ungare din 1956?

Era ambasador al Uniunii Sovietice în Budapesta încă din 1954. A fost chiar Andropov care a cerut intervenția trupelor sovietice pentru a stinge răscoala ungară din 1956. Din cauza succesului neașteptat

[21] 15 iunie 1914-9 februarie 1984. S-a născut în sânul unei importante familii evreiești, ca fiul unui radiotelegrafist și al unei vânzătoare de bijuterii. La două zile de la moartea lui Brejnev a fost anunțată alegerea lui Iuri Andropov în funcția de Secretar General al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Odată ajuns la putere, Andropov a trecut rapid la promovarea în funcții de conducere a propriilor aliați.

patrioților din Ungaria și tentativei de secesiune a sistemului comunist, Iuri Andropov a fost devenit șef al Departamentului pentru Relații al Comitetului Central cu Partidele Comuniste din străinătate. A ocupat această funcție între 1957 și 1967.

În ce an a fost ales pentru a ocupa funcția de președinte al KGB?

În mai 1967, cu rangul de general de Armată. În aprilie 1973 este primul șef al securității Statului fiind membru al Politburo-ului din epoca lui Lavrenti Beria.

Ce altă revoluție a ajutat să înăbușe în calitate de președinte al KGB?

Răscoala din Ceholsovacia, cunoscută drept „Primăvara de la Praga" din 1968 și care a dus la confruntarea dintre trupele sovietice și Guvernul lui Dubcek.

Pe ce a insistat Andropov în calitate de președinte al KGB?

Pe restructurarea întregii organigrame a KGB; crearea de noi nivele de disciplină; culegerea de date de spionaj mai sofisticate; creșterea utilizării tehnologiei în operațiunile KGB și, în același timp, utilizarea din ce în ce mai mare a agenților pe teren.

Când a părăsit Andropov KGB?

În mai 1982, când a fost ales secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist. Când liderul sovietic Leonid Brejnev a murit în 1982, Andropov i-a urmat în calitate de lider suprem al Uniunii Sovietice. Conducerea lui Andropov a durat destul de puțin. La trei luni după ce a fost ales pentru funcție, pe 12 noiembrie 1982, a suferit o criză diabetică care i-a provocat o cădere a parametrilor medicali, trebuind să fie conectat la un aparat. Andropov a făcut ultima sa apariție publică în august 1983, șase luni înainte de moartea sa, survenită pe 9 februarie 1984.

Ce președinte al KGB a fost numit la scurt timp ministru al Afacerilor Interne (MVD)?

Vitali Vasilievici Fedorciuk, al cincilea președinte al KGB între mai 1982 și decembrie același an. Fedorciuk și-a început cariera în cadrul spionajului în 1939 alăturându-se NKVD. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, s-a înrolat în contrainformații și în Smersh. După terminarea războiului, a continuat în cadrul NKVD-KGB după ce Smersh a fost desființat.

Ce posturi a ocupat anterior Vitali Vasilievici Fedorciuk în cadrul KGB?

În anii șaizeci este numit șef al celui de-al Treilea Directorat, responsabil cu apărarea informativă și securitatea internă în cadrul Forțelor Armate. În 1970 este numit șef al KGB din Ucraina. În mai 1982 îl înlocuiește pe Andropov ca președinte al KGB dar când Andropov devine conducătorul URSS îl numește pe Fedorciuk ministru pentru Afacerile Interne. Neputința și lipsa de popularitate a lui Fedorciuk l-a făcut pe Mihail Gorbaciov să-l îndepărteze din aparatul de securitate numindu-l inspector general al Armatei, unde și-a încheiat cariera. Vitali Vasilievici Fedorciuk era calificat de către subordonații săi ca un arogant incapabil, preocupat mai mult de cariera sa decât de securitatea Statului.

Cine a condus KGB între guvernarea Brejnev și Guvernul Gorbaciov?

Victor Mihailovici Cebrikov, al șaselea președinte al KGB, între 1983 și 1988. General de Armată și membru al Politburo-ului, a fost unul din principalii protejați ai liderului sovietic Leonid Brejnev. Cebrikov era ofițer al KGB încă din 1950 în Dniepropetrovsk, orașul său natal. În 1967 a fost transferat din ordinul lui Brejnev la cartierul general al KGB de la Moscova pentru a se ocupa de Directoratul pentru Personal. Între 1968 și decembrie 1982 a fost vicepreședinte al KGB; iar din aprilie până în decembrie 1982 a fost prim-vicepreședinte al KGB. La începuturile lui 1983, a fost promovat de către Andropov în funcția de președinte al KGB. În aprilie 1985 a devenit membru cu drept de vot al Politburo-ului.

În timpul președinției lui Cebrikov, ce perioadă istorică a trăit KGB?

Această perioadă este marcată de către marile schimbări care s-au înregistrat în țările din Europa de Est în dorința lor de a deveni independente de controlul Moscovei. În 1987 Cebrikov a călătorit la Havana pentru a încerca să repare legăturile dintre KGB și Direcția Generală de Informații cubaneză.

Ce a cauzat căderea lui Victor Mihailovici Cebrikov din fruntea KGB?

Criticile continue la adresa intrării capitalismului în Rusia socialistă. Gorbaciov a ales să îl demită din funcția de președinte al KGB pe 1 octombrie 1988, numindu-l șef al noii „Comisii a Comitetului Central pentru Legalitate Politică", care va permite intrarea pluripartidismului în toată Federația Rusă. Cebrikov murea în 1999 la vârsta de 76 de ani.

Cine l-a înlocuit pe Victor Mihailovici Cebrikov în fruntea KGB?

Generalul colonel Vladimir Alexandrovici Kriucikov, devenind astfel al șaptelea președinte al KGB. După un scurt stagiu în armată, Kriucikov a studiat Dreptul și, după absolvire, s-a alăturat Biroului Public de Procurori. După un scurt stagiu în cadrul ambasadei Uniunii Sovietice din Budapesta, Kriucikov a fost numit responsabil al Departamentului Comitetului Central care se ocupa de relațiile cu celălalte partide comuniste din străinătate. A ocupat această funcție între 1957 și 1967. Când Andropov a devenit președinte al KGB în 1967, Kriușov a fost ales să conducă unul din departamentele sale. În 1978 era șef al unui Directorat al KGB cu rangul de general locotenent, devenind șef al KGB în 1988.

Care au fost principalele probleme ale lui Kriucikov în fruntea KGB?

În calitate de șef al KGB, Vladimir Alexandrovici Kriucikov a lansat o campanie de promovare a unei noi imagini a însuși KGB. Pe 18 august 1991 a luat parte la tentativa de lovitură de Stat împotriva președintelui Gorbaciov, fiind arestat sub acuzația de „trădare a Patriei Mame". Kriucikov a fost închis cu toate că, în mod misterios, nu a fost niciodată judecat. Guvernul lui Boris Eltîn l-a eliberat în 1993. Kriucikov s-a retras din lumea spionajului și din politică pentru a-și scrie memoriile.

Ce președinte al KGB a definit însuși KGB ca un „Stat vicios înlăuntrul altui Stat"?

Vadim Viktorovici Bakatin, al nouălea președinte al KGB. A fost numit președinte al KGB după lovitura de Stat ratată împotriva lui Mihail Gorbaciov din august 1991. Bakatin provenea dintr-o familie destul de înstărită din Siberia. A studiat la Institutul de Inginerie a Construcțiilor din Novosibirsk, alăturându-se Partidului Comunist în 1964. În 1988 a fost numit ministru de Interne, primind de la Gorbaciov misiunea de a curăța KGB de ofițeri care se opuneau *Glasnostului*[22] și *Perestroikăi*[23]. Bakatin a început să câștige influență în Partidul Comunist și în cadrul forțelor poliției naționale, *militzia*. În decembrie 1990, sectorul care era împotriva lui Gorbaciov a început să îl atace pe Bakatin până când a fost obligat să demisioneze.

Ce funcție a ocupat Bakatin în timpul loviturii de Stat împotriva lui Gorbaciov din 1991?

Cea de Consilier pentru Securitatea Națională. Bakatin s-a alăturat lui Evgheni Maximovici Primakov și altora pentru a călători în Crimeea cu intenția de a evita ca Gorbaciov să fie asasinat de către rebeli. După nereușita loviturii, Gorbaciov l-a numit pe Bakatin președinte al KGB pentru a-l înlocui pe Kriucikov, care făcuse parte din conspirația rebelilor.

Ce dorea să facă Vadim Viktorovici Bakatin în calitate de responsabil cu KGB?

Să eradice spionajul intern din KGB și să permită cetățenilor accesul liber la arhivele KGB. Cu această măsură intenționa ca cetățenii ruși să cunoască soarta rudelor lor dispărute în epoca Uniunii Sovietice.

Ce rol a jucat Vadim Viktorovici Bakatin în cadrul noului KGB?

În timpul conducerii lui Bakatin, KGB și-a reorganizat sarcinile și noile misiuni. Efectivele Gărzii Frontierelor au fost transferate în cadrul altei agenții; forțele de luptă ale KGB au devenit încă o unitate aflată sub comanda Armatei Ruse; iar garda Kremlinului și comunicațiile în responsabilitatea Guvernului. Bakatin a fost demis de către însuși Gorbaciov în octombrie 1991, odată cu prăbușirea URSS.

Ce frază celebră a pronunțat Bakatin despre noul capitalism din Rusia?

„A scoate capitalismul din socialism este ca și cum ai încerca să scoți ouăle dintr-o omletă".

Cine a fost ultimul președinte al KGB?

Evgheni Maximovici Primakov, al zecelea și ultimul președinte al KGB. Născut în 1929, Primakov a fost unul dintre cei doi membri ai Consilului pentru Secu-

---

[22] Instituirea unei serii de reforme politce cunoscute sub numele de *glasnost*; acestea includeau democratizarea, relaxarea cenzurii și a represiunii politice, reducând puterile KGB. Reformele au fost gândite sa doboare rezistența elementelor conservatoare din Partidul Comunist al Uniunii Sovietice la inițiativele economice novatoare ale lui Gorbaciov.

[23] *Perestroika* (însemnând „restructurare") a fost elementul central al politicii adoptate de Mihail Gorbaciov în vederea reformării economiei și societății sovietice. Astfel, ținând cont de stadiul deplorabil al economiei Uniunii Sovietice, care era o economie centralizată, a vrut să sporească eficiența economiei și implicit a partidului. Obiectivul lui Gorbaciov era deci reformarea PCUS, înlocuind mai mulți oficiali ai partidului aflați în posturi cheie, ceea ce i-a asigurat un plus de putere și autoritate în cadrul partidului.

ritatea Națională al președintelui Gorbaciov care a refuzat să sprijine lovitura de Stat împotriva acestuia din august 1991. După aceea, președintele Rusiei, Boris Elțîn, l-a numit pe Primakov președinte al KGB, acesta rămânând responsabilul pentru agenția de informații după dispariția Uniunii Sovietice și înființarea SVR-ului, a Serviciului Extern de Informații Rus. Primakov a absolvit Institutul de Studii Orientale din cadrul Universității Moscova în 1953. Din 1953 până în 1962 a fost corespondent la radio și televiziune iar în 1962 șef de redacție al *Pravdei*[24], expert în Asia, Africa și Orientul Mijlociu.

În 1977 s-a alăturat/unio Institutului de Relații Internaționale (Internacional în text) și Economie Mondială. În 1987 candida pentru a ocupa un post/era candidato în cadrul Comitetului Central al Partidului Comunist. Evgheni Maximovici Primakov a fost numit trimis special al președintelui Mihail Gorbaciov în Orientul Mijlociu iar în august 1991 președinte al KGB. Primakov era primul conducător al KGB care nu avea o experiență anterioară în materie de informații. După ce a fost numit președinte al KGB, Primakov a organizat o conferință de presă și s-a declarat un ferm apărător al *Glasnostului* și al *Perestroikăi.*

După desființarea KGB în decembrie 1991, Primakov a rămas șef al SVR-ului. El a avut sarcina de a conduce operațiunile de informații în timpul tranziției de la Uniunea Sovietică la Federația Rusă. Pe 10 ianuarie 1996 Elțîn l-a numit pe Primakov ministru al Afacerilor Externe iar în 1998 însuși Elțîn l-a propus candidat la prim ministru. În mai 1999, atunci când Primakov a refuzat să îi demită pe miniștrii comuniști din Guvern, a fost demis de către Elțîn.

[24] „Adevărul". Ziar foarte important din Uniunea Sovietică și organul oficial al Comitetului Central al Partidului Comunist.

Capitolul 3

SPIONI

Ce spion a fost unul dintre cei mai protejați de către atotputernicul Lavrenti Beria?

Victor Semionovici Abakumov. Șef al Smersh din 1943 până în 1946 și șef al MBG-ului din 1946 până în 1951. Abakumov și-a câștigat un mare renume în timpul celui de-al Doilea Război Mondial în calitate de șef al Smersh, agenția de contrainformații a Armatei.

Pe cine informa Abakumov în calitate de șef al Smersh?

Informa direct Comitetul de Stat pentru Apărare condus de către însuși Iosif Stalin. În 1943 a fost avansat la gradul de general colonel, un grad militar acordat doar ofițerilor „Organului". Planul lui Stalin era să-l avanseze pe Abakumov pentru a-i slăbi influența lui Beria în interiorul serviciilor de spionaj, dar loialitatea supremă a lui Abakumov era față de Lavrenti Beria.

Ce s-a extins înăuntrul MGB-ului în timpul conducerii lui Abakumov?

Corupția. La începuturile lui 1951 a fost arestat și trimis la Lubianka din ordinul lui Stalin. Nikita Hrușciov, secretar de Partid în Moscova a motivat arestarea lui Abakumov afirmând că se întâmplase din cauza cazurilor de corupție din interiorul KGB și din cauză că participase la o conspirație de la Leningrad împotriva lui Stalin.

Când a fost eliberat Victor Semionovici Abakumov?

După moartea lui Stalin din martie 1953 dar, după arestarea și executarea lui Beria, Abakumov a fost deasemenea arestat, închis și executat în decembrie 1954. Acuzațiile împotriva lui Abakumov au fost că fabricase dovezile unui complot din Leningrad împotriva funcționarilor Partidului.

Cine a fost unul dintre cei mai admirați spioni sovietici?

Rudolf Ivanovici Abel. A activat în Statele Unite în anii cincizeci iar, la cinci ani după arestarea sa, a fost schimbat cu pilotul U-2-ului doborât, Francis Gary Powers.

Care era numele real al lui Abel?

Rudolf Ivanovici Belov, născut într-un mic oraș de pe malurile Volgăi. Tatăl său era lucrător metalurgist. Tânărul Abel a studiat ingineria și a lucrat într-un combinat chimic. În 1922 a intrat în Komsomol, Liga Tineretului Comunist. Abel vorbea fluent engleza, germana, evreiasca și rusa iar datorită acestui fapt a fost transferat într-o unitate de comunicații a Armatei Roșii.

Când a început cariera sa în lumea spionajului?

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Se afla pe frontul german în calitate de ofițer de informații și s-a oferit voluntar superiorilor săi să pătrundă în Abwehr, serviciul de informații german. Metoda sa de intrare a constat în a se da drept șofer al spionajului german, având numele de Johann Weiss.

Ce grad a ajuns să aibă Abel în cadrul Armatei celui de-al Treilea Reich?

Când Germania a invadat Uniunea Sovietică, Abel a fost avansat la gradul de caporal și a fost decorat. După război, Abel s-a întors în țara sa cu gradul de maior al NKVD și a intrat ilegal în Franța și Canada cu numele de Andrew Koyatis.

Când a intrat Abel în Statele Unite?

În 1948. În 1954 lucra ca fotograf în New York sub numele de Emil Goldfus, fiind rezident și șef al rețelei KGB în zona New York-ului. Din acest oraș controla diversele operațiuni din America Centrală și America de Nord. În Statele Unite, Abel a fost avansat la gradul de colonel KGB.

Când și de ce a fost arestat Abel?

Pe 21 iunie 1957 de către FBI. Se pare că, pe 22 iunie 1953, Abel i-a dat o monedă unui tânăr vânzător de ziare numit James Bozart. Una din monezi, un Jefferson de nichel din 1948, era goală și, când a deschis-o, vânzătorul ziarului *The Brooklyn Taggle* a descoperit în interiorul ei un microfilm. Bozart a informat FBI, care a început să-l urmărească pe Abel. În final a fost arestat și condamnat la treizeci de ani de închisoare. Pe 10 februarie 1962 a fost schimbat pe podul Glienick din Berlin cu pilotul Francis Gary Powers.

Cum a fost recompensat Rudolf Ivanovici Belov, alias „Abel" de către Guvernul Uniunii Sovietice?

Pe 20 noiembrie 1990 a fost unul dintre cei cinci mari spioni ai KGB aleși să apară pe un timbru al Uniunii Sovietice.

Când a decedat Abel?

În 1971 victimă a unui cancer. În acei ani își pregătea o autobiografie.

Ce spion sovietic era un adevărat maestru al recrutărilor din Statele Unite?

Isshkak Abdulovici Ahmerov. Specialitatea sa era recrutarea de agenți sub acoperire. Ahmerov a intrat în Statele Unite în 1934 și, imediat, a început să recruteze studenți la Universitatea Columbia. Între cei recrutați se afla și propria sa soție, americanca Helen Lowry, nepoata lui Earl Lowry, liderul Partidului Comunist din Statele Unite.

Cine a fost primul director al GRU, spionajul militar rusesc?

Generalul Simon Ivanovici Aralov. În 1905 s-a înrolat în Armata rusă și s-a înscris în Partidul Bolșevist. În timpul Primului Război Mondial ajungând la gradul de maior în spionajul militar. În 1917, după triumful Revoluției, ajută la crearea Cekăi iar în octombrie 1918 a fost numit șef al GRU. A participat la operațiuni în Turcia, Letonia și Lituania pentru ca, mai târziu, să devină responsabil cu birourile GRU din Statele Unite, Germania și Japonia.

Ce funcție a primit Simon Ivanovici Aralov după epurările staliniste împotriva militarilor din 1937?

Aralov a fost demis din funcția de șef al GRU și numit director al Muzeului Literaturii. Câteva săptămâni mai târziu a fost arestat și condamnat la trei ani într-un batalion disciplinar. La finele celui de-al Doilea Război Mondial și cu gradul de colonel, a fost readus în GRU. Arestat din nou în 1946, a fost condamnat la zece ani de închisoare până la eliberarea sa, în 1956. Imediat după aceea a fost numit subdirector al GRU. Un an mai târziu și din cauza epurărilor începute de către Nikita Hrușciov, Aralov a decis să se pensioneze pentru a scrie o carte despre viața sa. Aralov a murit în 1969 la 89 de ani.

Ce agent celebru rus era în realitate un agent dublu?

Ievno Azeff. Născut în 1869, a lucrat pentru poliția secretă a țarului în timp ce informa de asemenea și Partidul Revoluționar Socialist din Rusia. Fiul unui croitor evreu polonez sărac, Azeff a decis să se înscrie la Politehnica din Karlsruhe, unde a stabilit relații bune cu studenții revoluționari. În 1893 i-a scris *Ohranei*, serviciul secret țarist, pentru a se oferi ca spion înăuntrul mediilor studențești. În 1894 a fost recrutat și deja în 1900 primea aproximativ 500 de ruble pe lună de la *Ohrana*. Între 1904 și 1908 a fost șeful unui grup revoluționar care a plănuit atentate cu bombă împotriva liderilor țariști.

Care sunt cele două personaje ale Rusiei imperiale care au fost asasinate de comploturile urzite de către Azeff?

Wladimir Plebe, ministru de Interne și șef al poliției Rusiei și Marele Duce Serghei, unchiul țarului Nicolae. În 1908 a fost descoperit și judecat pentru activități

revoluționare. A dispărut misterios până când a fost arestat de germani și închis. Ievno Azeff a murit la Berlin, în cea mai cruntă sărăcie, pe 24 aprilie 1918.

Care era numele său de cod pentru revoluționari?

Valentine.

Cine era ministrul al Afacerilor Interne când s-a prăbușit Uniunea Sovietică?

Generalul locotenent Victor Pavlovici Barannikov. Cariera sa în lumea serviciilor de informații a început în 1961 în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Barannikov a fost ultimul minstru de Afaceri Interne și primul ministru de Afaceri Interne al Federației Ruse. Când regimul sovietic a dispărut, Gorbaciov l-a numit director general al Serviciului Federal de Securitate (*Federal'naya Agentsvo Pravitel'stvennoy* sau FSB) în ianuarie 1992 și ministru de Securitate al Federației Ruse în aceeași lună. În octombrie 1993 este arestat și închis deoarece era unul din liderii revoluției ratate de la Moscova. În februarie 1994 este pus în libertate printr-o rezoluție a Parlamentului rus. La doar un an, Victor Pavlovici Barannikov moare de un stop cardiac.

Ce șef al GRU a fost comandantul suprem al forțelor sovietice care au luptat în Războiul Civil Spaniol?

Yan Karlovici Berzin, șef al GRU din 1924 până în 1938. Născut în Letonia ca Peter Kyuzis, s-a înrolat în Armată în timpul Primului Război Mondial dar a dezertat. Ca revoluționar, a fost rănit într-un schimb de focuri cu poliția țaristă, închis și trimis în exil în Siberia. După Revoluția din Octombrie din 1917, Berzin a fost unul din fondatorii Cekăi în Moscova și Letonia.

Ce represiune celebră l-a făcut celebru pe Berzin?

În 1921 marinarii din Kronstadt s-au revoltat împotriva superiorilor lor ca semn de protest față de regimul dictatorial al lui Lenin. Berzin a condus forțele care au acabar cu rebeliunea. Berzin a ordonat să fie executați toți cu o împușcătură în ceafă dar câțiva din oamenii săi au refuzat. Yan Karlovici Berzin i-a executat personal pe marinari și pe oamenii care au refuzat să-i execute. Ca recompensă, Berzin a fost numit, în aprilie 1921, subdirector al GRU iar în martie 1924 director general al serviciului de informații militar.

Ce operațiune a realizat însuși Berzin din ordinul lui Stalin?

Când au început epurările staliniste din 1935, Berzin a călătorit în Orient pentru a-i executa personal pe mai mulți șefi ai NKVD. În 1936 a fost trimis la Madrid de unde a operat ca șef al și consilier militar al Guvernului Republicii în timpul Războiului Civil Spaniol. În final, a devenit șeful suprem al trupelor sovietice din Spania.

Care a fost sfârșitul lui Yan Karlovici Berzin?

După întoarcerea sa la Moscova a rămas în continuare șef al GRU până când, pe 13 mai 1939 a fost arestat. Pe 29 iulie a fost executat printr-un foc în ceafă la intrarea Hotelului Metropol din Moscova.

Ce redactor rus al unei reviste în engleză și agent KGB a fost utilizat ca intermediar între președintele John Kennedy și premierul Nikita Hrușciov?

Georgi Nikotovici Bolșakov. Redactor al unei reviste în engleză și ofițer KGB aflat în Statele Unite, a devenit principalul mesager între Kennedy și Hrușciov în luna septembrie 1961. Bolșakov a devenit un pion important în cunoscuta Criză a Rachetelor din octombrie 1962. Pe 6 octombrie, Bolșakov i-a transmis personal procurorului general Robert Kennedy un mesaj din partea lui Hrușciov. Mesajul transmis de către redactorul rus spunea că URSS desfășurase arme defensive în Cuba cu intenția clară de a apăra interesele revoluționare ale acesteia. Pe 24 octombrie Kennedy i-a arătat lui Bolșakov aproape douăzeci de imagini luate de către U-2-uri în care se vedeau rampe de lansare pentru rachete instalate pe insulă. Bolșakov a spus că puteau fi terenuri de baseball și că nu știa nimic legat de acel fapt. În acest timp, Nikita Hrușciov recunoștea că armele tactice erau deja instalate în Cuba. Acel fapt a cauzat pierderea încrederii Casei Albe în Georgi Nikotovici Bolșakov ca „mesager".

Care a fost unul dintre principalii agenți sovietici sub comanda lui Rudolf Abel în Statele Unite?

Morris Cohen, unul dintre cei mai buni agenți sovietici din Statele Unite. Familia Cohen, Morris și Lona, acționa sub numele de acoperire de Peter John și Helen Kroger. Morris Cohen se născuse la New York cu toate că părinții lui erau ruși. Se alăturase Partidului Comunist din Statele Unite și la puțin timp Brigăzii Lincoln, care luptase de partea republicanilor în timpul Războiului Civil Spaniol. În 1941 s-a căsătorit cu Leontina Petra, o comunistă convinsă. Ambii au fost recrutați ca agenți în operațiunea „Amtorg".

Ce cuplu celebru a devenit prieten al familiei Cohen?

Cuplul format din Julius și Ethel Rosenberg. Atunci când familia Rosenberg a fost arestată de către FBI pe 17 iulie 1950, familia Cohen a fugit în Rusia. Mai apoi au fost depistați din nou în Noua Zeelandă și în Marea Britanie în 1954.

Care era numele conspirativ al familiei Rosenberg pentru spionajul sovietic?

Libi.

Care era acoperirea lor în Marea Britanie?

Aceea a doi cetățeni din Canada. Morris Cohen a deschis o librărie la numărul 170 de pe The Strand, specializată în cărți de sadomasochism și tortură. Familia Cohen locuia într-o casă mică din cartierul Ruislip, din sud-estul Londrei. În noiembrie 1960 ambii au fost puși sub supraveghere de către MI5. Ambii au fost arestați pe 7 ianuarie 1961. Agenții MI5 au descoperit, în cele nouă zile cât a durat percheziția locuinței și a librăriei aparate foto, radiouri ascunse, manuale de frecvențe, aparate de unde scurte, microfilme într-o biblie găurită, manuale de coduri și șapte pașapoarte false. Când le-au prelevat amprentele, s-a descoperit că ambii agenți erau în realitate doi spioni sovietici care avuseseră legături cu „Cercul Sovietic" din Statele Unite. Morris și Lona Cohen au fost condamnați la douăzeci de ani de închisoare. După ce au petrecut opt

ani închiși, pe 24 octombrie 1969 au fost schimbați cu cetățeni britanici aflați în puterea sovieticilor. Morris Cohen a murit la Moscova în 1995. Lona Cohen a murit în Polonia în 1992.

Ce agent KGB era contactul soților Rosenberg cu Moscova?

Alexander Feklisov. Era fiul unei familii sărace din Moscova când a decis să se înscrie la Școala de Comunicații din capitala rusă. Bun atlet, student eminent și excelent comunicator, a fost recrutat în 1939 de către NKVD. După ce a învățat perfect engleza, a fost trimis în Statele Unite sub acoperirea consulatului sovietic din New York. Cu toate că nu i-a recrutat pe soții Rosenberg, Feklisov a fost agentul KGB care a fost cel mai mult în contact cu ei. Feklisov s-a întâlnit cu soții Rosenberg de mai mult de cincizeci de ori.

De ce s-a întors Alexander Feklisov la Moscova?

Din ordinul lui Nikita Hrușciov, Feklisov a fost chemat la Moscova în decembrie 1995 pentru a supraveghea politica de spionaj împotriva Statelor Unite și Canadei și a participat la vizita pe care Hrușciov a realizat-o în Statele Unite în 1959 ca membru al contingentului de securitate al KGB. În august 1960 Feklisov s-a întors în Statele Unite în calitate de șef al KGB. Acoperirea sa era, de data aceasta, de atașat de presă al ambasadei sovietice din Washington. Feklisov a rămas în Statele Unite până în 1964. În 1968 s-a pensionat din KGB iar în anul 2001 și-a publicat autobiografia.

Ce operațiune importantă a realizat Feklisov pentru Statele Unite și Uniunea Sovietică?

Împreună cu corespondentul *ABC News* John Scali au încercat să creeze un canal de comunicare între președintele John Kennedy și liderul sovietic Nikita Hrușciov în timpul crizei rachetelor din Cuba pentru a evita un război nuclear.

Ce spioană sovietică a dispărut fără nicio urmă?

Rita Elliot. A lucrat pentru KGB în anii șaizeci, fiind trimisă în Australia. Femeia lucra la un circ, mergând pe frânghie. Când a atras atenția serviciilor de contrainformații australiene, KGB i-a ordonat, în 1961, Ritei Elliot să părăsească Australia. KGB a transferat-o în India și Pakistan. Aceea a fost ultima oară când s-a știut de ea. Numele real al Ritei Elliot era acela de Esfir Iurina.

Cine a fost unul dintre cei mai decorați spioni ai Uniunii Sovietice?

Mareșalul Uniunii Sovietice Filipp Ivanovici Golikov. Șef al GRU între anii 1940 și 1941, Golikov a devenit unul din favoriții lui Stalin, care l-a numit șeful serviciului secret militar. Golikov s-a înrolat ca voluntar în Armata Roșie în 1918 și, făcând parte din teribila Armată a Treia Specială a Brigăzilor de Pedeapsă, a luat parte în mod activ la disturbios pentru reprimarea focos antibolșeviste. Pe parcursul lui 1939 a condus Armata a Șasea în campania din Polonia, în 1940 a fost avansat la gradul de general și tot în 1940, la puțin timp, la rangul de șef al GRU. În 1941, în timpul conflictului ruso-german, Golikov și-a păstrat funcția în fruntea serviciului de informații militar, având misiuni speciale la Londra și Washington.

Ce recompensă a primit Golikov pentru faptele sale de război?

A fost închis între 1949 și 1950. După eliberarea sa a ocupat posturi importante în cadrul Directoratului Politic al Armatei Roșii și în conducerea Comitetului Central al Partidului Comunist. În 1961 a fost avansat la gradul de mareșal al Uniunii Sovietice. Filipp Ivanovici Golikov a decis să se pensioneze în mai 1962 decedând în 1980.

Cine a fost ultimul ministru pentru Securitate?

Generalul colonel Nikolai Mihailovici Golușko, al doilea și ultimul ministru pentru Securitate al Uniunii Sovietice și al Federației Ruse. Golușko a absolvit Dreptul la Universitatea de Stat din Tomsk în 1939. În 1963 s-a înrolat în KGB, unde a ajuns subinspector al acestuia în regiunea Kemerovo. În 1982 a fost numit șef al secretariatului KGB, funcție pe care a ocupat-o până în 1985. Între 1987 și 1991 a fost președintele KGB din Ucraina. În ianuarie 1992, președintele Boris Elțin l-a numit prim vicepriministru de Securitate iar pe 28 iulie ministru de Securitate. În 1994 Ministerul de Securitate a fost desființat.

Cărui spion sovietic i s-a dat trecutul unui soldat german mort pe frontul rusesc în cel de-al Doilea Război Mondial?

Lui Ludek Zernenek, spion sovietic al KGB, care a operat în Statele Unite în anii șaizeci. Zernenek era un cehoslovac recrutat de către KGB și căruia i s-a dat o nouă identitate, cea a lui Rudolph Herrmann, un soldat german mort în acțiune în Uniunea Sovietică. După ce a fost antrenat în Germania Orientală și Moscova, în 1961 a fost trimis în Canada sub identitatea unui imigrant din Germania Occidentală. După câțiva ani ca agent în Canada, i s-a ordonat să meargă în Statele Unite. A obținut viza în 1968 și s-a mutat într-o suburbie a New York-ului. A intrat în Statele Unite împreună cu soția sa, și ea agent KGB, și cei doi fii ai săi născuți în Canada.

Care era misiunea lui Zernenek/Herrmann în Statele Unite?

Nu trebuia să culeagă nicio informație secretă. Zernenek/Herrmann era doar un „rezident" care se ocupa cu controlul agenților sub acoperire, punându-i în contact cu agenții „legali" ai KGB, cei care lucrau sub acoperire diplomatică. Zernenek era de asemenea fotograf amator, astfel că l-a recrutat pe fiul său Peter pentru a fi un viitor agent KGB.

Ce planuri avea Ludek Zernenek/Rudolph Herrmann cu fiul său Peter?

Vroia ca fiul său să studieze Dreptul la Universitatea din Georgetown pentru ca, odată ce absolvea, să poată ajunge funcționar în vreo agenție guvernamentală a Statelor Unite, poate FBI sau CIA și să rămână ca agent ascuns sub conducerea KGB. În 1977, când FBI i-a arestat întreaga familie, Peter era încă un adolescent. Herrmann i oferit FBI informații foarte valoroase despre operațiunile KGB în Canada și Statele Unite. Datorită acestui lucru, autoritățile le-au permis să rămână să locuiască în țară sub o nouă identitate.

Ce șef al MGB-ului, predecesorul KGB, a reușit să supraviețuiască epurării conduse de către Lavrenti Beria?

Semion Denisovici Ignatiev, șef al MGB-ului (Ministerul Securității Statului) din 1951 până în 1953. Pe când lucra pentru Comitetul Central, Ignatiev a fost numit șef al MGB-ului în decembrie 1951 și a condus una din cele mai mari epurări staliniste între 1952 și 1953. Acest lucru i-a adus supranumele de „Doctor Complot". La douăzeci și patru de ore de la moartea lui Stalin de pe 5 martie 1953, Beria a preluat controlul MVD (Ministerului de Afaceri Interne), aflat încă sub controlul lui Ignatiev. Pe 7 martie, Ignatiev a fost demis de către Beria, cu toate că nu a fost arestat sau executat. Se pare că Semion Denisovici Ignatiev a fost protejat de către Nikita Hrușciov. Partidul Comunist l-a transferat pe Ignatiev într-un post dintr-o republică îndepărtată. Ignatiev a murit în exilul său special în 1983 la 79 de ani.

Cărui agent sovietic arestat de către FBI în 1963 i s-a permis să se reîntoarcă în Uniunea Sovietică în 1971?

Lui Igor Alexandrovici Ivanov. Șofer al agenției comerciale sovietice (AMTORG), Ivanov pe teritoriul Statelor Unite în martie 1962. În același an, FBI i-a identificat pe cei 4 agenți KGB care îl contactaseră pe inginerul american John Butenko pentru a obține informații clasificate despre Comandamentul Aerian al Statelor Unite. Trei dintre sovietici au fost expulzați din Statele Unite deoarece aveau imunitate diplomatică în timp ce Igor Alexandrovici Ivanov a rămas în arest. În decembrie 1964 a fost condamnat la treizeci de ani de închisoare.

Cu cine au încercat să-l dea la schimb rușii pe Ivanov?

Cu Newcomb Mott, un vânzător american de cărți care încercase să treacă ilegal granița norvegiano-suedeză. După trei luni de internare, Mott a fost judecat și condamnat la 18 luni de carceră într-un lagăr de muncă. Guvernul Statelor Unite a refuzat schimbul iar Mott a murit în circumstanțe bizare. Lui Ivanov, la rândul său, i s-a permis să se întoarcă în Statele Unite pentru a se prezenta la tribunale. În mod firesc, Igor Alexandrovici Ivanov nu s-a mai întors niciodată din Statele Unite.

Ce spion sovietic a devenit celebru la nivel mondial după un caz de scandal sexual care a afectat Guvernul Marii Britanii?

Căpitanul Evgheni Mihailovici Ivanov. Ajutor al atașatului naval de la ambasada sovietică din Londra între 1960 și 1963, Ivanov a avut un rol decisiv în așa-numitul „Caz Profumo". Tânărul Ivanov s-a înscris la Școala Navală din Vladivostok în 1943 și a servit în războiul din Pacific împotriva japonezilor, întorcându-se la școala navală după război și absolvind-o. După ce a servit pe crucișătorul *Sevastopol,* în 1949 intră la Academia Diplomatică Militară de la Moscova. Acolo este recrutat de către GRU. Prima misiune a lui Ivanov în calitate de asistent al atașatului militar al ambasadei sovietice a fost la Oslo. La puțin timp este trimis la ambasada sovietică de la Londra cu aceeași funcție.

Cum a intrat în contact Evgheni Mihailovici Ivanov cu „Cazul Profumo"?

După sosirea sa în capitala britanică în martie 1960, Ivanov se împrietenește cu un artist numit Stephen Ward. În casa sa se întâlnește cu protejatele lui Ward, două fete tinere numite Christine Keeler și Mandi

Rice-Davies, cu care întreține relații sexuale. Datorită lui Ward, Ivanov face cunoștință cu elita societății engleze, cu prințul Filip, cu Winston Churchill, cu lordul Astor, cu magnatul Paul Getty și cu John Profumo, secretar de Stat de Război. Ivanov a obținut mai multe documente, unele dintre ele secrete, fără a li se cunoaște proveniența sau sursa. După o petrecere de la reședința secretarului Profumo, politicianul a început o relație intimă cu Keeler. În 1962, în sfârșit, i-a dezvăluit ziarului de scandal că întreținuse relații sexuale atât cu John Profumo cât și cu Ivanov de la ambasada sovietică. Pe 22 martie 1963, în fața întrebărilor Parlamentului, Profumo a negat orice relație cu Keeler. Ward, ca să încerce să se salveze, i-a trimis o scrisoare primului ministru, Harold MacMillan, asigurând că John Profumo minținse Parlamentul și dând explicații despre relația Keeler-Profumo-Ivanov. Pe 4 iunie Profumo a demisionat și, din cauza presiunii mediatice legate de scandal, a provocat căderea întregului Guvern MacMillan.

Cine i-a dezvăluit acoperirea lui Ivanov în Marea Britanie?

Însuși Stephen Ward a apelat un contact de-al său din MI5 și i-a spus că Evgheni Mihailovici Ivanov îl întrebase ceva despre planurile Statelor Unite de a desfășura rachete nucleare în Germania Occidentală. Înainte de izbucnirea scandalului, Ivanov a plecat din Marea Britanie și s-a întors la Moscova. A stat o perioadă în prestigioasa Academie Generală de Ofițeri și a fost șef al Departamentului de Analiză al GRU până la pensionarea sa în 1981. Ivanov a murit în 1994 la 68 de ani.

Care a fost soarta protagoniștilor „Cazului Profumo"?

Un raport al MI5-ului asigura că Ward, Keeler și Profumo nu au pus niciodată în pericol securitatea Marii Britanii. Stephen Ward a fost condamnat pentru proxenentism, cu toate că nu a fost niciodată închis din cauză că a decedat victimă a unei supradoze de somnifere. Christine Keeler a fost judecată și condamnată la mai mulți ani de închisoare pentru sperjur. Mandy Rice-Davies și-a continuat cariera de balerină într-un cabaret până când a emigrat în Israel, unde a deschis mai multe localuri în Tel-Aviv care au avut destul de mult succes. John Profumo s-a retras din politică și s-a dedicat operelor de caritate. În 1975 regina Elisabeta i-a acordat gradul de Comandant al Imperiului Britanic, una dintre cele mai înalte decorații din Marea Britanie.

Cine a fost spionul sovietic care a condus GRU cel mai mult timp?

Generalul Petr Ivanovici Ivașutin, șef al GRU din 1963 până în 1987. Ivașutin a fost promovat de către Leonid Brejnev, șef al Partidului Comunist și al Guvernului Uniunii Sovietice. Cariera lui Petr Ivanovici Ivașutin în cadrul spionajului militar a început în 1931 în unitatea de contraspionaj. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, în 1944 și 1945, a fost asigurat în Smersh în calitate de șef al celui de-al treilea front ucrainean. După sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, Ivașutin a ajutat la repatrierea forțată a cetățenilor sovietici în URSS și a ajutat la executarea tuturor sovieticilor care luptaseră de partea germană în așa-numita Armată Rusă de Eliberare. Mai târziu a desfășurat o intensă activitate împotriva insurgenților ucraineni care doreau independența, după război și înființând regimurile comuniste în Bulgaria, Ungaria și Iugoslavia. În 1946 a servit în NKVD sub comanda lui

Lavrenti Beria, fiind numit șef al celui de-al Treilea Directorat (Forțele Armate).

Care a fost prima misiune a lui Ivașutin în GRU?

Să elimine corupția din cadrul serviciului secret militar, să apere interesele informațiilor de spionaj relaționate cu temele de apărare și să reducă puterea KGB în materie de culegere de date de spionaj. Petr Ivanovici Ivașutin a supraviețuit morții liderilor sovietici Leonid Brejnev, Iuri Andropov și Konstantin Cernenko, rămânând șef al GRU până în zorii dispariției Uniunii Sovietice. Longevitatea sa i-a adus o mare influență în cadrul Forțelor Armate. În 1985 a fost ridicat la rangul de Erou al Uniunii Sovietice. Se crede că Petr Ivanovici Ivașutin a decedat în anul 2002 la vârsta de 93 de ani.

Ce spion GRU a fost expulzat din Statele Unite în 1986?

Colonelul Vladimir Izmaylov, ajutorul atașatului militar din cadrul ambasadei Uniunii Sovietice din Washington. Izmaylov a încercat să recruteze ofițeri de rang înalt ai Forțelor Aeriene ale Statelor Unite cu scopul de a obține date și informații „ultrasecrete"despre programele de apărare strategică și tehnologia de evasion de radare, cunoscutul „Program Stealth". Izmaylov a fost arestat de către FBI și expulzat din țară în iunie 1986.

Ce spion sovietic a fost executat împreună cu fiul său din ordinul lui Lavrenti Beria?

Mihail Sergheevici Kedrov. Spionul a fost șeful Cekăi în zona Arhanghel în timpul războiului civil rus (1917-1920). În 1921 a fost numit șef al diviziei speciale a OGPU (noua Ceka), unde a anchetat situația poliției secrete din Azerbaidjan. În acea perioadă, Beria era șeful OGPU din Azerbaidjan. Kedrov a descoperit că Beria executase oameni nevinovați fără nicio acuzație și a trimis o scrisoare la Moscova recomandând arestarea lui.

Nu a existat răspuns. Kedrov a fost arestat și torturat până când a dat numele celor care formau parte din „conspirația" împotriva lui Lavrenti Beria. Kedrov a dat, sub tortură, mai multe nume și, după o scurtă perioadă de detenție, a fost pus în libertate. Mihail Sergheevici Kedrov s-a retras din serviciile secrete în 1939 chiar când fiul său, Igor Kedrov, făcea parte din serviciile secrete, NKVD.

Ce a cauzat execuția lui Mihail Sergheevici Kedrov și a fiului său?

Atunci când Lavrenti Beria a fost numit Comisar pe Probleme Interne și șef al NKVD în 1939, cei doi Kedrov și un grup de prieteni au trimis o scrisoare lui Stalin ca protest împotriva numirii. În aprilie 1939 Igor Kedrov a fost arestat și, imediat ce a intrat în Lubianka, a fost împușcat în ceafă. În aceeași lună, a fost arestat și închis și Mihail Kedrov. Curtea Militară Supremă a Uniunii Sovietice l-a declarat nevinovat pe Mihail Sergheevici Kedrov de toate acuzațiile, dar Beria, în loc să-l elibereze, a ordonat să fie executat în propria sa celulă în 1941. Doar atunci când a venit la putere Nikita Hrușciov care, în timpul celui de-al XX-lea Congres al Partidului Comunist, a declarat că vestea execuției lui Kedrov l-a impresionat mult, mai ales după ce a aflat

că, înainte de a fi executat, i-a spus că fusese condamnat la moarte pentru că era „un dușman al poporului".

Ce șef al MVD s-a sinucis când a aflat de așa numită „Epocă a Terorii"?

Generalul colonel Serghei Nikiforovici Kruglov, care a fost șef al MVD între decembrie 1945 și martie 1953 și șef al Ministerului Afacerilor Interne și al Securității Statului între iunie 1953 și februarie 1956. Cariera lui Kruglov în lumea serviciilor de informații a început în septembrie 1941, când a fost numit subdirector al NKVD, iar din 43 până în 45, al doilea șef al Smersh, contraspionajul militar. Serghei Nikiforovici Kruglov s-a ocupat de securitatea Conferinței de la Teheran din noiembrie-decembrie 1943, unde s-au adunat liderii aliați din Statele Unite, Marea Britanie și Uniunea Sovietică. În decembrie 1945 Stalin l-a demis pe Lavrenti Beria, punându-l în locul său pe Serghei Nikiforovici Kruglov iar un an mai târziu, în martie 1946, MVD a fost ridicat în rang de la Comisariat la Minister.

Ce credea puternicul Lavrenti Beria despre Serghei Nikiforovici Kruglov?

Credea că este un trădător. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Beria îl propusese pe Kruglov pentru Smersh și, când s-a încheiat, Kruglov a încercat să-și separe cariera de Beria. Stalin dorea un „echilibru de putere" între Beria și Kruglov. Pe 7 martie 1953, la doar două zile de la moartea lui Stalin, Beria a obținut controlul absolut al serviciilor de securitate ale Statului. Kruglov de la MVD și Ignatiev de la MGB, au fost demiși de către însuși Beria, cu toate că nu a îndrăznit să-i aresteze și să-i execute. Pe 26 iunie 1953, când Beria a fost arestat, Kruglov s-a ridicat ca liderul grupului anti-Beria. Serghei Nikiforovici Kruglov a rămas în continuare șef al MVD până în martie 1954, când a fost demis pentru a-i ceda locul puternicului KGB.

Care a fost sfârșitul lui Serghei Nikiforovici Kruglov?

În februarie 1956, în timpul celui de-al XX-lea Congres al Partidului Comunist din URSS, Nikita Hrușciov a condamnat excesele regimului lui Stalin și „Epoca Terorii", în care Kruglov a jucat un rol important. În conformitate cu unele rapoarte, înainte de a fi arestat și trimis în judecată, Kruglov a luat pistolul, l-a pus la tâmplă și și-a zburat creierii.

Ce șef de spioni a lucrat prima oară pentru țarul Nicolae iar apoi pe bolșeviști?

Generalul Vladimir Vasilievici Kurasov. Ofițer țarist, s-a alăturat bolșeviștilor în timpul Revoluției din 1917. În 1940 era șef al Directoratului pentru Operațiuni în cadrul Conducerii Supreme Sovietice. După cel de-al Doilea Război Mondial, a fost comandant suprem al forțelor sovietice din Austria ocupată de către aliați. În februarie 1949 a fost numit șef al GRU și, un pic mai târziu, director al Academiei Militare. Kurasov a murit în 1973 la 76 de ani.

Ce spion care opera în Statele Unite purta numele unui copil de 11 ani decedat în Finlanda?

Conon Trohmovici Molody, alias „Gordon Arnold Lonsdale", născut în 1922. Molody a fost trimis ca „ilegal" în Statele Unite la vârsta de 11 ani. Agentul KGB purta numele unui copil născut în Canada de o mamă finlandeză și care murise în timpul războiului

ruso-finlandez (1939-1940). Agenții KGB au obținut certificatul de naștere cât și un pașaport canadian pe numele de Lonsdale. Molody avea unsprezece ani când a fost trimis împreună cu mama sa ca să locuiască în California alături de mătușa sa. După ce a petrecut cinci ani în California, Molody s-a întors în Uniunea Sovietică unde a fost antrenat de către spionajul naval. Când s-a întors în Statele Unite, Molody/Lonsdale a stabilit legătura cu Rudolf Abel. Prima realizare a lui Lonsdale ca spion a avut loc în 1955, în Marea Britanie când, dându-se drept un vânzător de automate de gumă de mestecat, a reușit să obțină documente „strict secrete" ale Marinei britanice. Molody/Lonsdale a obținut schițele torpilelor utilizate de către submarinele Royal Navy.

Cine l-a dat în vileag pe Conon Trohmovici Molody, alias „Gordon Arnold Lonsdale"?

În 1960 locotenentul colonel Michal Goleniewsky, dezertor din serviciul secret polonez, a dezvăluit identitatea unui grup de spioni KGB care operau în Statele Unite și Marea Britanie. Acea informație a dus la arestarea lui Molody/Lonsdale de către MI5. Spionul KGB a fost condamnat la 25 de ani de închisoare până când, în 1964, a fost schimbat cu agentul britanic al MI6 Greville Wynne. După întoarcerea sa la Moscova, Conon Trohmovici Molody a devenit un erou al Uniunii Sovietice. La puțin timp, a părăsit serviciul de spionaj. Molody a decedat în 1970 la 48 de ani, victimă a unui cancer. Cu el dispărea unul dintre cei mai buni spioni din întreaga istorie a KGB.

Cine era Roman Malinovski?

O cârtiță a serviciilor de securitate ale țarului infiltrată între liderii revoluționari. Malinovski era un muncitor care trăia la Moscova, având multe antecedente penale, fapt ce îi conferea o amplă relație cu poliția țaristă. El a fost recrutat în 1910 de către *Ohrana* pentru a se infiltra între liderii revoluționari. Infiltrarea sa între bolșeviști a fost descoperită când Roman Malinovski a fost ales să ocupe unul dintre cele șase locuri bolșeviste din parlamentul țarist. A ajuns șeful fracțiunii bolșeviste și, împreună cu alții, a fost unul dintre fondatorii ziarului *Pravda* (Adevărul). Malinovski a fost acuzat că era un spion al poliției țarului dar a fost apărat de către însuși Lenin. În acest timp, Serghei Beletski, directorul *Ohranei*, l-a numit pe Malinovski „mândria *Ohranei*". În final, poliția secretă a țarului Nicolae l-a obligat pe Roman Malinovski să se retragă la Sankt Petersburg cu 6.000 de ruble și să înceapă o viață nouă cu o nouă identitate.

Care a fost sfârșitul lui Roman Malinovski?

Malinovski a fost capturat de către germani și internat într-un lagăr de prizonieri, unde a început să distribuie material de propagandă bolșevist prizonierilor ruși. Când a fost eliberat, a început să îi trimită scrisori lui Lenin. În 1917 însuși Lenin l-a chemat pe Malinovski să se prezinte la Moscova pentru a ajuta să se cunoască operațiunile Ohranei împotriva bolșevișilor. Malinovski s-a întors în Uniunea Sovietică în 1918, chiar la un an de la triumful Revoluției. Pe 6 noiembrie 1918 a fost arestat și acuzat în fața unui tribunal că spionase pentru Ohrana țaristă și pentru germani. A fost găsit vinovat de toate acuzațiile și a fost împușcat în ceafă în aceeași noapte.

Ce spion sovietic l-a recrutat pe celebrul spion britanic Harold „Kim" Philby?

Theodor Maly. De origine maghiară și hirotonit preot catolic în timpul Primului Război Mondial, Ma a servit în calitate de capelan al armatei austro-ungar În final, a fost capturat de către ruși. Cât timp a stat tabăra de prizonieri, Maly și-a abandonat preoția și s alăturat bolșeviștilor. A început să lucreze ca spi pentru OGPU, serviciul secret al statului iar în 1932 fost trimis în Germania iar apoi la Viena. Philby luc la Viena ca curier al Partidului Comunist cu contacte sale din Paris și Praga. Maly a fost trimis la Londra șef al agenților sub acoperire în aprilie 1936, utilizân un pașaport austriac fals. A fost Theodor Maly cel ca l-a trimis pe „Kim" Philby în Spania ca corespondent timpul Războiului Civil Spaniol. În iulie 1937 Maly fost chemat la Moscova în același moment când începe epurările staliniste între înalții ofițeri ai NKVD. M s-a întors încrezător, crezând că nimeni nu ar fi cre că îl trădase pe Stalin și pe ai lui, dar s-a înșe Trecutul său ca preot fusese repus în discuție în m direct de către cineva apropiat astfel încât, imediat a pus piciorul pe pământ rusesc, Theodor Maly a f arestat și, înainte de finele lui 1937, executat cu un în ceafă.

Ce spion GRU avea baza de operațiuni l sediul Națiunilor Unite din New York?

Locotenentul-colonel Igor Yakovlevici Melekh. Dup absolvirea Institutului Militar de Limbi Străine după un stagiu la Academia Militară Diplomatică intrat în GRU. În 1958 a fost trimis pe lângă Națiunil Unite și a fost trimis în cadrul Secretariatului ONU. L New York s-a întâlnit cu un cetățean american num William Hirsch. Ceea ce nu știa Melekh era că Hirsc era supravegheat de către FBI. Din acel moment, FB l-a pus sub supraveghere și pe Igor Yakovlevici Melekh

Pe 23 octombrie 1953, agenții federali au detectat o nouă întâlnire la Chicago. Melekh, însoțit de Hirsch, i-a dat un plic cu 200 de dolari unei alte persoane și i-au cerut fotografii și hărți ale orașului. În ianuarie 1959, FBI l-a detectat din nou pe Melekh într-o întâlnire cu un bărbat într-o gară din Brooklyn. De data aceasta, spionul i-a dat persoanei 500 de dolari. În final, pe 27 octombrie 1960, Igor Yakovlevici Melekh și William Hirsch au fost arestați de către FBI și aduși în fața unui înalt tribunal. Deoarece Melekh avea imunitate diplomatică, nu a fost închis, dar nu i s-a permis să părăsească Manhattan-ul. Hirsch a fost condamnat la închisoare. Igor Yakovlevici Melekh a părăsit Statele Unite pe 8 aprilie 1961.

Ce agentă KGB a fost arestată de către americani și schimbată pentru 25 de persoane „necesare" Statelor Unite?

Alice Michelson. Născută în Germania Orientală, era ca curier pentru KGB. A fost arestată la New York nd se pregătea să se îmbarce într-un avion cu destinația Cehoslovacia. Ascunse într-o tabacheră, Michelson vea asupra ei mai multe microfilme ce conțineau ocumente clasificate. În iunie 1985, înainte de a fi udecată, a fost schimbată de către sovietici pentru 25 e persoane de care erau interesate Statele Unite.

Cine a fost unul dintre cei mai longevivi șefi ai RU?

Generalul Vladen Mihailovici Mihailov, șef al GRU în 1987 până în 1991. Este curios faptul că Mihailov u provenea din niciun organ de securitate și nici nu vea experiență în domeniul militar. Mihailov s-a înrolat n Armata Roșie în 1942 și, la puțin timp, și-a încheiat

cariera de ofițer la Academia Militară. Ulterior, a devenit șef al Armatei în districtul militar Turkistan înainte de a fi numit șef al spionajului militar.

Ce agent al spionajului sovietic era ofițerul de legătură al așa-numitului „Cerc de Spioni de la Cambridge"?

Iuri Ivanovici Modin. Născut într-un sătuc din Rusia, era fiul unui soldat bolșevist mort în timpul Războiului Civil rus (1917-1920). Tânărul s-a înscris la Colegiul Naval din Leningrad pentru a studia ingineria. Atunci când Germania a invadat Uniunea Sovietică în iunie 1942, a decis să înceteze studiile și să se alăture luptei. În acel an s-a alăturat NKVD, unde a devenit specialist în Marea Britanie. În decembrie 1943 a fost trimis la Lubianka în calitate de traducător. Din martie 1943 și până în 1947 a fost însărcinat să care documente dintr-o parte în cealaltă, de la Moscova, spionilor de la Cambridge. În final, în iunie 1947, Modin a fost trimis la Londra însoțit de către soția și fiica sa. El a fost ayudante al șefului biroului sovietic. Sub acoperirea de corespondent de presă, a avut diferite întâlniri cu Anthony Blunt, Guy Burgess și John Cairncross. În 1951 i-a ajutat să fugă în Uniunea Sovietică pe Burgess și Donald MacLean. Modin a fost retrimis la Moscova în mai 1953 dar la puțin timp a fost trimis din nou la Londra. A rămas acolo până în 1958.

Ce membru al „Cercului de Spioni de la Cambridge" l-a dat de gol pe Yuri Ivanovici Modin?

Anthony Blunt. După ce a fost interogat de către MI5, Blunt a decis să dezvăluie cine era Modin. El și-a continuat cariera în KGB fiind destinado în India. Modin și-a încheiat zilele ca profesor la Școala de Spionaj a

KGB. În 1994 a scris o carte numită *My Five Cambridge Friends*.

Ce spioană KGB a fost arestată în Statele Unite în 1984?

Svetlana Ogorodnikova. Maior KGB, a fost arestată în Statele Unite în 1984 sub acuzația că a încercat să obțină documente clasificate cu ajutorul amantului său, un agent FBI numit Richard Miller. Atât ea cât și soțul său, Nikolai Wolfson, au fost condamnați A fost condamnată sub acuzația de spionaj și conspirație. Acesta era un evreu ucrainean care luptase, la 11 ani, în Primul Război Mondial. La Viena a cerut azil politic pentru a emigra în Statele Unite. Permisiunea le-a fost acordată în 1968. Cei doi s-au cunoscut în capitala austriacă. Acolo s-au și căsătorit. Când au ajuns în Statele Unite, s-au stabilit în California. Svetlana distribuia reviste sovietice și lucra ca infirmieră într-un spital. Nikolai lucra la o companie de ambalare a cărnii. Între timp, fiul lor, Matvei, a fost trimis într-o tabără a Tineretului Comunist de la Marea Neagră cu intenția de a-l trimite după aceea la o Școală Militară în Rusia. FBI s-a concentrat pentru prima oară asupra Svetlanei Ogorodnikova când agentul John E. Hunt a vorbit cu ea și i-a propus să fie informatoarea agenților federali din cadrul comunității ruse din Statele Unite. La puțin timp după aceea, Svetlana a început o relație cu Hunt. După o relație de aproape un an, rusoaica i-a spus lui Hunt că rămăsese însărcinată și ca el era tatăl. Ceea ce nu știa ea era că agentul FBI își făcuse o vasectomie în 1960. Tatăl era alt agent FBI cu care, de asemenea, rusoaica menținea relații. Richard Miller, celălalt agent, avea o reputație proastă în FBI și fusese pus sub supraveghere când a fost văzut în consulatul rus din San Francisco.

Ce informație i-a transmis agentul FBI Richard Miller maiorului Svetlana Ogorodnikova?

I-a oferit locația maiorului Stanislav Levcenko, un dezertor KGB și a lui Victor Belenko, un pilot sovietic care, în anul 1976, a dezertat cu MIG-ul său 25 în Occident. Ambii fuseseră condamnați la moarte în contumacie. În noaptea de 3 octombrie 1984 familia Ogorodnik și Miller au fost arestați. Au fost toți judecați pentru spionaj, Svetlana Ogorodnikova a fost condamnată la 18 ani de închisoare; Nikolai Ogorodnik a fost condamnat la opt ani de închisoare. Svetlana a fost eliberată după ce a executat nouă ani și a fost deportată în Mexic.

Ce spion i-a recrutat pe soții Rosenberg?

Gaik Badalovici Ovakim. Rezident NKVD la New York în anii treizeci, Ovakim a ajuns în Statele Unite în 1933 sub acoperirea organizației comerciale AMTORG. Absolvent de inginerie, Ovakim era specializat în inginerie industrială. În Statele Unite s-a specializat în recrutări, ajungând să creeze rețele de spionaj sovietice în Mexic și Canada. În 1938 i-a recrutat pe Julius și Ethel Rosenberg, care făceau parte din „Cercul de Spionaj Atomic". În 1940 l-a recrutat în Mexic pe Ramon Mercader care, pe 20 august din același an a atentat la viața lui Leon Trotki. Rănile pe care i le-a provocat la cap i-au cauzat moartea. În mai 1941, Gaik Badalovici Ovakim a fost arestat de către FBI și acuzat că a reprezentat mărci care nu erau înregistrate pe teritoriul Statelor Unite. Ambasada sovietică a plătit cei 25.000 de dolari pentru cauțiune iar Ovakim a fost eliberat. Câțiva din agenții săi l-au identificat ca spion sovietic. Americanii doreau să-l schimbe pe Ovakim pentru șase americani arestați în Rusia, dar operațiunea a mers prost. Trei dintre ei au dispărut, doi au fost arestați de către germani după invadarea Rusiei iar al șaselea încă era la închisoare. După ce a revenit la cartierul general al NKVD, Ovakim a devenit șeful Biroului pentru Statele Unite dar, în 1944, s-a primit un comunicat care spunea că un agent NKVD luase legătura cu David Greenglass, un soldat care lucra la Laboratorul Național de la Los Álamos (New Mexico), unde se proiecta bomba atomică. În 1965, după moartea lui Lavrenti Beria și denunțurile lui Nikita Hrușciov despre excesele dictaturii lui Iosif Stalin, Gaik Badalovici Ovakim a fost demis din KGB.

Ce șef al GRU a fost executat după ce a obținut succes ca militar?

Generalul maior Aleksei Pavlovici Panfilov, șef al GRU din octombrie 1941 până în iulie 1942. În calitate de colonel al Brigăzii a Doua Motorizate, a obținut un mare succes în campania din 1938 de la granița dintre Uniunea Sovietică și Manciuria. Acest lucru nu i-a fost de folos în fața lui Stalin, care l-a executat în epoca epurărilor din 1942.

Ce omagiu au primit cinci spioni sovietici în 1990 din partea Guvernului Uniunii Sovietice?

Chipurile lor au fost reproduse pe cinci timbre poștale. Spionii erau:

- Colonelul S.A.Vaupșasov (1899-1976). A realizat acțiuni de spionaj împotriva rușilor albi, partizani ai tarului; între 1937 și 1939 a realizat operațiuni de spionaj în Spania. S-a retras din serviciul secret în 1953.

— Rudolf Abel (1903-1971). Este cel care a înființat așa-numitul „Cerc de Spioni Atomici" din Statele Unite, din 1948 până în 1957.
— Harold „Kim" Philby (1912-1988). Unul din membrii așa-numitului „Cerc de Spioni de la Cambridge", care a spionat pentru Uniunea Sovietică și a dezvăluit secrete importante despre Statele Unite și Marea Britanie.
— I.D.Kudrya (1912-1932). A luat parte la numeroase misiuni de sabotaj împotriva germanilor în Ucraina în 1941 și 1942. A fost arestat și executat de către trupele SS.
— Colonelul Conon Molody (1922-1970). Veteran al celui de-al Doilea Război Mondial și ofițer KGB, era cunoscut în Occident ca Gordon Lonsdale.

Ce pilot al Forțelor Aeriene sovietice a fost șef al GRU, spionajul militar?

Generalul locotenent Ivan Iosifovici Proskyov. Șef al GRU între 1939 și 1940, Proskyov alterna abilitatea sa de a pilota avioane de luptă cu cea de șef al spionajului militar. Proskyov a luptat de partea republicanilor și a doborât mai multe avioane ale naționaliștilor. În 1937 a primit cea mai înaltă decorație a țării sale, cea de Erou al Uniunii Sovietice. După întoarcerea sa din Spania, în aprilie 1939, a fost numit șef al GRU până în iulie 1940. În acel an, Ivan Iosifovici Proskyov s-a exprimat deschis împotriva pactului semnat de către Stalin și Hitler, care permitea invadarea Poloniei de către trupele celui de-al Treilea Reich. Pe 4 iulie 1940 Proskyov a fost arestat și, o zi mai târziu, a fost executat fără judecată.

Ce spion KGB a ajuns președintele Federației Ruse?

Vladimir Putin, născut în 1952. Cariera lui Putin în cadrul serviciilor secrete de informații a început în Departamentul de Informații Externe din Germania Orientală. Munca sa consta în ajutarea Guvernului Republicii Democratice Germane în lupta împotriva grupurilor anticomuniste. Născut la Sankt Petersburg, a absolvit Școala de Drept în 1975 și a fost recrutat de către KGB. În 1989 s-a întors în Rusia și a fost trimis la Sankt Petersburg. Oficial, Putin avea o responsabilitate academică la Universitatea de Stat din Leningrad când a decis să intre în politică, păstrându-și contactele importante din KGB. Putin a fost unul dintre arhitecții strategiei războiului de gherilă din Cecenia. În 1994 a fost numit consilier al primăriei Sankt Petersburgului și a ajutat la dezvoltarea partidului politic cunoscut ca „Patra Noastră este Rusia". În august 1996 Putin a fost trimis la Moscova pentru a lucra cu președintele Boris Eltîn, fiind numit șef al cabinetului său în martie 1997. În ziua următoare, Vladimir Putin a fost numit primul subdirector al Cabinetului Prezidențial, având în subordine toate regiunile și teritoriile ruse.

Ce funcție a ocupat Vladimir Putin înainte să fie numit președinte al Federației Ruse?

În iulie 1998, președintele Boris Eltîn l-a numit pe Putin director al Serviciului Federal de Securitate Rus (FSB), care fusese creat în 1991 după desființarea KGB. Pe 31 decembrie 1999 Eltîn a demisionat și Putin l-a înlocuit în martie 2000, după ce a primit sprijinul a 53 la sută din electorat. Una din primele sale măsuri a fost curățarea serviciilor de securitate de orice funcționar corupt sau caz de corupție.

Ce șef al GRU a fost unul dintre cei mai respectați spioni în Uniunea Sovietică și în Occident?

Generalul Serghei Matveievici Ștemyenko, șef al GRU între 1946 și 1948 și din nou între 1956 și 1957. Ștemyenko s-a înrolat în Armata Roșie în 1926, servind în cadrul unei baterii de artilerie. În septembrie 1939 a fost trimis la Statul Major iar în mai 1943 a fost numit șef al Directoratului pentru Operațiuni al Statului Major. Responsabilitățile sale includeau de la planificarea operațiunilor militare sovietice până la consilierea lui Iosif Stalin însuși în deciziile cu caracter militar. În aprilie 1946 a fost numit șef al GRU, serviciul secret militar. În iunie 1952 a izbucnit o ceartă între Stalin și Politburo. El a fost de partea lui Stalin, fapt care i-a adus avansarea sa în calitate de comandant suprem al Districtului Militar al Volgăi. În 1956 a fost rechemat la Moscova de către mareșalul Uniunii Sovietice Georgi Zukov, primind șefia GRU. În iunie 1962 a fost numit comandant suprem al Forțelor Terestre iar în 1968 a fost numit prim vice-prim-ministru al Apărării în cadrul Statului Major al Forțelor Pactului de la Varșovia, post în care a rămas până la moartea sa, survenită în 1976, la vârsta de 69 de ani.

Pentru ce opere este apreciat ca un mare militar și analist generalul Serghei Matveievici Ștemyenko?

Pentru *Statul Major Sovietic în război* (1971) și *Ultimele șase luni (ale celui de-al Doilea Război Mondial)* (1973). Ambele opere au fost traduse în mai multe limbi.

Ce spion sovietic a fost deportat din Statele Unite în octombrie 1964?

Alexander Sokolov. Agentul KGB și soția sa au fost acuzați de conspirație deoarece au comis acte de spionaj împotriva Statelor Unite din1957 până în 1963. Ambii, agenți KGB, încercau să culeagă informații despre rachete nucleare, silozuri de rachete și alte activități militare de pe teritoriul american. Au fost găsiți vinovați de toate acuzațiile iar Guvernul Statelor Unite a decis să nu îi condamne din cauza informațiilor extrem de delicate care s-ar fi făcut publice în timpul procesului. Sokolov și soția sa au fost deportați din Statele Unite dar, când urmau să fie trimiși în Uniunea Sovietică, Sokolov a cerut în ultimul moment să fie trimis în Cehoslovacia. Dorința i-a fost îndeplinită.

Cine a fost unul dintre cei mai nemiloși asasini ai KGB?

Bogdan Stașinski. Asasin expert al KGB, folosea în principal în munca sa toate tipurile de veninuri. Născut în Ucraina în 1931, Stașinski a început să lucreze pentru spionajul sovietic la 19 ani, în 1950. Prima sa misiune de execuție a fost să-l asasineze pe Lev Rebet, un naționalist ucrainean care trăia în Germania Occidentală. Pentru acest asasinat, Stașinski a folosit un pistol care trăgea cu o capsulă de cristal având în interiorul său acid prusic. Asasinul KGB l-a împușcat în față pe Rebet, spărgând capsula. Acidul a început să-și facă efectul, provocându-i un atac de cord. Bogdan Stașinski avea asupra lui un antidot în caz că Rebet l-ar fi atacat iar agentul KGB ar fi fost afectat de acid.

Care a fost a doua misiune a lui Bogdan Stașinski?

Următoarea misiune trasată de către KGB a fost asasinarea altui naționalist ucrainean numit Stefan

Bandera. Pentru această misiune, Stașinski a folosit un pistol cu încărcător dublu și un spray paralizant pentru a scăpa de bodyguard-ul lui Bandera. A ratat prima dată, dar nu și a doua, asasinatul având loc pe 15 octombrie 1959. Pentru această misiune, Stașinski aștepta o decorație, dar a primit o nouă misiune. De data aceasta obiectivul era Raoslaw Stetskow, care fusese prim-ministru al Republicii Ucrainene în 1941 și care acum trăia în Germania. În acea perioadă Bogdan Stașinski se căsătorise cu o femeie din Germania Orientală, ea fiind cea care a descoperit adevărata profesie a soțului ei. Pe 12 august 1961 și după trădarea soției sale, Bogdan Stașinski a fost arestat la Berlin de agenți americani. A fost dus la proces și condamnat la opt ani de închisoare dar, în mod misterios, la finele lui 1966 a fost eliberat și dus în Statele Unite, unde i s-a pierdut urma.

Ce spion al MVD și al FSK-ului a fost numit prim ministru al Federației Ruse?

Generalul locotenent Serghei Vadimovici Stepașin. Născut în 1952 în Port Arthur, în Republica Populară Chineză, a absolvit Înalta Școală Politică a Ministerului de Afaceri Interne (MVD) din Leningrad. A lucrat în cadrul MVD până când, în 1990, a fost numit subdirector al Departamentului Politic al Înaltei Școli de Studii Politice. Între 1990 și 1993 a fost ales deputat al Sovietului Suprem, reprezentând factiunea de centru-stânga a Grupului pentru Reforma Armatei. Din 1991 până în 1993, în timp ce Uniunea Sovietică se destrăma, Stepașin a fost numit președinte al Comitetului pentru Apărare și Securitate al Sovietului Suprem. El a condus comisia statală de anchetă a activităților KGB. În august 1991 Serghei Vadimovici Stepașin a părăsit Partidul Comunist. În 1991, după desființarea KGB și crearea FSK-ului, Stepașin a fost numit subdirector general al noii agenții iar în același an, după crearea Ministerului de Securitate Rus (MB), a fost numit viceministru.

La ce grad de armată a ajuns Serghei Vadimovici Stepașin în 1991?

În doar douăsprezece luni a fost avansat de la colonel la general maior și de la general maior la general locotenent. În martie 1994, Boris Eltîn l-a numit pe Stepașin membru al Consiliului de Securitate al Federației Ruse și director general al FSK-ului. Alte posturi pe care le-a ocupat Stepașin în această perioadă au fost cele de director al Departamentului Administrativ al Administrației Guvernului, ministru de Justiție și ministru de Interne al Federației Ruse. Pe 27 aprilie a fost numit vice prim ministru în Guvernul lui Evgheni Maximovici Primakov până pe 12 mai din același an, când Eltîn a demis tot Guvernul. Pe 19 aprilie 2000, Serghei Vadimovici Stepașin a fost numit președinte al Camerei Auditorilor a Federației Ruse pe o perioadă de șase ani.

Ce spion și asasin sovietic a luptat să-și spele numele după arestarea și executarea lui Lavrenti Beria?

Pavel Anatolievici Sudoplatov. Născut în 1907 în Ucraina din tată ucrainean și mamă rusoaică, Sudoplatov s-a alăturat Armatei Roșii în timpul Războiului Civil Rus. Ulterior, s-a alăturat Cekăi în calitate de operator de coduri și telefonie. În anii douăzeci și treizeci a avut mai multe posturi în diferite organe secrete și spionaj iar în 1928 se căsătorește cu Emma care lucra și ea pentru serviciile de spionaj. În 1935 este

trimis, sub acoperire, în Finlanda și Germania, c misiunea de a se infiltra în mișcările naționalist ucrainene din Berlin și în Partidul Nazist. Este accept de către exilați și vizitează personaje importante l Viena și Paris. Între timp, soția sa realiza activități d corespondență între soțul său și NKVD de la Moscova În 1937 și 1938 Pavel Anatolievici Sudoplatov călă torește pe un vas sub acoperirea de operator radio î Occident și, în această perioadă, spionul se întâlnește în mai multe ocazii cu dictatorul Stalin.

Ce misiune i-a încredințat personal Stalin lu Pavel Anatolievici Sudoplatov?

Asasinarea lui Yevhen Konovalet, lider al națio naliștilor ucraineni, în mai 1938 la Rotterdam Sudoplatov i-a trimis o cutie de ciocolată plină c explozibili pe care, când a deschis-o, ucraineanul a fos omorât pe loc. La puțin timp după 5 iunie 1941, dup ce Germania a invadat URSS, Sudoplatov a fost numi șef pentru operațiuni speciale al NKVD și responsab de operațiunile de spionaj împotriva Germaniei și aliaților săi. Organizația sa avea aproape 20.000 d bărbați și femei, inclusiv aproape 2.000 de nesovietici Sudoplatov îl informa direct pe Lavrenti Beria comisarul șef al NKVD. La puțin timp a fost promova comisar de gradul trei al Securității Statului, echi valentul generalului locotenent din Armata Roșie. În iulie 1943 operațiunile de spionaj din străinătate al NKVD au fost reorganizate, creându-se un Comisariat Special pentru acestea, NKGB. Sudoplatov a fost numi șef al departamentului „S" al NKGB și însărcinat cu supravegherea tuturor operațiunilor de spionaj atomice inclusiv cele ale GRU. După război, Pavel Anatolievici Sudoplatov a devenit unii din oamenii de încredere ai lui Stalin și Beria. După moartea dictatorului, Lavrenti Beria l-a ales pe Sudoplatov ca unul dintre cei trei noi oameni care trebuiau să conducă Uniunea Sovietică post stalinistă. Pe 26 iunie Beria și oamenii săi au fost arestați mai puțin Sudoplatov. Pe 21 august 1954 a fost arestat deoarece conspirase împreună cu Beria pentru a obține controlul țării; s-a apărat afirmând că el era un servitor fidel al Statului și nu al lui Beria și că anii în prima linie trebuiau să îi servească pentru a demonstra acest lucru. În 1958 a fost condamnat la 15 ani de închisoare iar, după ce a fost eliberat în 1968, Sudoplatov s-a dedicat cu trup și suflet reabilitării numelui său. În 1992 spionul a fost reabilitat, redându-i-se toate onorurile primite pentru anii de serviciu cât și pensia sa. Pavel Anatolievici Sudoplatov a decedat în 1995 la vârsta de 88 de ani.

Ce diplomat și spion KGB era contactul și ofițerul de legătură al spionului Marinei americane John A. Walker?

Alexei G. Tkacenko. Diplomatul era cel de-al treilea secretar al ambasadei sovietice de la Washington. Pe 19 mai 1985, Tkacenko se afla în propriul său vehicul cu număr de înmatriculare diplomatic împreună cu soția și cei doi fii ai săi. După a trecut de un copac, spionul KGB a zărit un semn care arăta că Walker dorea o întâlnire. S-a îndreptat către un magazin deschis non stop. În momentul în care Tkacenko se pregătea să culeagă semnul, Walker a ieșit în întâmpinarea sa și i-a dat o pungă. Când au ieșit din local, John A. Walker și Alexei G. Tkacenko au fost arestați de către FBI. Tkacenko avea asupra sa o pungă de hârtie cu documente clasificate. Walker a fost arestat când se îndrepta spre hotelul său. Alexei G. Tkacenko, soția sa și cei doi fii ai săi au fost expulzați din Statele Unite în timp ce John A. Walker și mai mulți membrii ai rețelei sale de

spioni au primit condamnări de închisoare pe viață sau 25 de ani de detenție într-o închisoare federală de maximă securitate.

Ce șef activ al GRU și unul dintre fondatorii Cekăi a fost executat în timpul epurărilor staliniste din 1939?

Iosif Stanislavovici Unșlikht, șef activ al GRU între 1935 și 1937. Unșlikht a fost epurat împreună cu toți acei ofițeri ai spionajului sovietic care au participat la Războiul Civil Spaniol sprijinind Guvernul Republicii. Născut în Polonia în sânul unei familii nobile, Unșlikht a devenit un apărător al Revoluției din Octombrie 1917 din Rusia. Chiar după triumful Revoluției, l-a ajutat pe compatriotul său, polonezul Felix Djerjinski, să formeze Ceka.

În 1920 a făcut parte din Guvernul Revoluționar al Poloniei iar din 1921 până în 1923 a fost vicepreședinte al GPU. În această perioadă, Unșlikht a călătorit în calitate de agent al spionajului, recrutând agenți pentru GPU în Germania, Lituania și Polonia. Ulterior, a fost numit director al Administrației Principale a Forțelor Aeriene Rosii și candidat la ocuparea unui post în cadrul Comitetului Central al Uniunii Sovietice. A fost arestat în timpul epurărilor staliniste iar pe 29 iulie 1939 executat la Lubianka la vârsta de 59 de ani.

Ce alt șef al GRU și erou al Revoluției din Octombrie a căzut de asemenea în timpul epurărilor staliniste din 1937?

Solomon Petrovici Uritski, șef al GRU între aprilie 1935 și iunie 1937. Uritski a fost un membru activ al aparatului de represiune în timpul Revoluției din Octombrie din 1917, câștigându-și meritatul renume de macelar în timpul represiunii marinarilor din Kronstadt din 1921. La finele lui 1937, Solomon Petrovici Uritski a fost arestat și executat în același an la vârsta de 42 de ani.

Ce spion al serviciului secret sovietic a primit cele mai înalte onoruri din Uniunea Sovietică?

Colonelul S.A.Vaupșasov, ofițer al spionajului sovietic care, între 1920 și 1924, a realizat operațiuni secrete în Bielorusia, infiltrându-se în grupurile poloneze antisovietice. Între 1937 și 1939 a fost trimis în Spania, unde a realizat operațiuni de spionaj și sabotaj în spatele liniilor trupelor lui Francisco Franco. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a condus o unitate de artilerie care a cauzat daune serioase apărării germane și liniilor lor de aprovizionare. După război a continuat să lucreze în serviciile de spionaj. Vaupșasov a fost decorat cu Ordinul Erou al Uniunii Sovietice și chipul său a apărut pe un timbru poștal emis de către Guvernul Sovietic în 1990. Colonelul S.A. Vaupșasov a decedat în 1976 la vârsta de 77 de ani.

Ce spion NKVD a fost responsabil de controlarea „Cercului de Spioni Atomici"?

Anatoli Yakovlev. Ofițer al serviciului secret al NKVD, era omul de legătură al lui Harry Gold, un soldat repartizat la Laboratorul Național din Los Álamos (New Mexico), unde s-a proiectat „bomba atomică". Yakovlev lucra sub acoperirea de viceconsul al Uniunii Sovietice la New York. În decembrie 1946, când bănuia că era urmărit de FBI, a decis să părăsească Statele Unite.

Ce angajat al ONU, arestat de FBI, era în realitate un spion KGB?

Gennadi F. Zaharov. Acest agent KGB avea ca misiune recrutarea de potențiali agenți care soseau de la Moscova la New York pentru a primi posturi ca funcționari al Centrului pentru Dezvoltarea Științei și Tehnologiei, care ținea de Secretariatul ONU. Zaharov lucra sub acoperire legală ca membru al delegației sovietice pe lângă Națiunile Unite. O echipă de supraveghere a FBI a descoperit că Zaharov vizita constant *campusul* universitar în aria New York-ului și că se apropiase de mai mulți studenți. În aprilie 1983, FBI a descoperit că Gennadi F. Zaharov îl recrutase pe Leakh N. Bhoge, un student de 25 de ani din Guyana. Zaharov i-a spus studentului la inginerie că el lucra pentru Comisia Științifică a ONU și că, odată ce își încheia studiile, îi putea obține un post acolo. În mai 1986 spionul KGB a semnat cu Bhoge un acord să îi dea bani în schimbul informațiilor, dar ceea ce Zaharov nu știa era că Bhoge devenise informatorul FBI și că purta un microfon ascuns. Pe 23 august 1986 Gennadi F. Zaharov a fost arestat de doi agenți ai FBI.

Ce contramăsură a luat KGB în cazul arestării lui Gennadi F. Zaharov?

KGB l-a arestat pe Nicholas Daniloff, corespondentul *U.S. News & World Report* la Moscova acuzându-l de acțiuni de spionaj pentru CIA. Zaharov a fost însoțit la un avion și expulzat din Statele Unite. Același lucru a făcut KGB cu Daniloff cu toate că administrația președintelui Ronald Reagan a clarificat că acela nu era un schimb de prizonieri, datorită faptului că Daniloff nu era agent, nici ofițer al serviciilor secrete și nici nu era implicat în activități de spionaj în Uniunea Sovietică.

Ce șef al GRU, spionajul militar, l-a ajutat în primul rând pe Stalin să rămână la putere iar apoi pe Nikita Hrușciov?

Mareșalul Uniunii Sovietice Matvei Vasilievici Zaharov, șef al GRU între 1949 și 1952 și șef al Statului Major Sovietic. Atunci când Germania a invadat URSS în iunie 1941, Zaharov era deja șef al Statului Major al celui de-al Nouălea Corp de Armată. El și-a împrăștiat trupele în fața ofensivei germane pentru a reduce pierderile. Acest fapt i-a permis să-și reunească forțele din nou și să-i atace pe nemți pe unul din flancurile lor. La puțin timp după aceea a condus al II-lea Front Bielorus, participând activ la atacul împotriva germanilor. După cel de-al Doilea Război Mondial, Matvei Vasilievici Zaharov a fost numit șef al Academiei Militare iar în ianuarie 1949, șef al spionajului militar. În iunie 1952, Politburo-ul insista asupra necesității retragerii lui Stalin dar Zaharov a decis să-l sprijine pe liderul sovietic. După moartea lui Stalin din martie 1953, Zaharov a început să cadă în disgrație dar în octombrie 1957 a izbucnit un nou război pentru putere între mareșalul Uniunii Sovietice, Georgi Zukov, și Poltiburo, condus de către Nikita Hrușciov. Zaharov i-a sprijinit pe aceștia din urmă, fapt ce a permis ascensiunea la putere însuși lui Hrușciov. Acest lucru i-a adus numirea de șef suprem al forțelor sovietice din Germania iar în 1959 ridicarea la gradul de mareșal al Uniunii Sovietice. În aprilie 1960 era numit comandant suprem al Statului Major dar schimbarea politică apărută după înfrângerea sovietică în „Criza Rachetelor" din Cuba a cauzat demisia lui Matvei Vasilievici Zaharov în 1963. Ulterior, va participa la lovitura împotriva lui Hrușciov din octombrie 1964 care îl va catapulta la putere pe Leonid Brejnev în calitate de nou lider al Uniunii Sovietice. În octombrie

1964 a fost numit din nou comandant suprem al Statului Major până la retragerea sa pe motive de boală în septembrie 1971. Mareșalul Uniunii Sovietice Matvei Vasilievici Zaharov murea patru luni mai târziu, la vârsta de 74 de ani.

Ce spion al NKVD a primit Ordinul Lenin și, ulterior, un oraș a primit numele său?

Generalul maior Vassili Mihailovici Zarubin, rezident al NKVD în Statele Unite în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. După ce a fost numit șef al Departamentului Economic al Serviciului de Securitate Regional, Zarubin a fost trimis în Siberia unde, ruși albi, partizani ai țarului, fuseseră implicați în operațiuni la granița cu China. Ca recompensă pentru eforturile sale, Zarubin și soția sa Lisa au fost trimiși să muncească în Finlanda, Franța și Germania din 1934 până în 1937. Revenit în Uniunea Sovietică, Zarubin a supraviețuit epurărilor din comunitatea serviciilor secrete iar în 1941 a fost trimis în Asia pentru a recruta agenți germani pentru spionajul sovietic. Când armatele germane se apropiau de Moscova, Iosif Stalin i-a ordonat lui Zarubin să călătorească în Statele Unite cu misiunea să-l informeze dacă Germania negocia o pace separată cu Aliații. Zarubin a intrat legal în Statele Unite pe 25 decembrie 1941, instalându-se la Washington sub acoperirea de al treilea secretar al ambasadei URSS. Zarubin era în realitate șeful NKVD din Statele Unite.

Cine a dezvăluit acoperirea lui Vassili Mihailovici Zarubin?

O scrisoare anonimă trimisă FBI în care se arăta că Zarubin era șeful spionajului sovietic din Statele Unite. În august 1944, înainte de a fi arestat pentru a fi interogat de FBI, Zarubin s-a evaporat și s-a întors în Uniunea Sovietică. A continuat să lucreze pentru NKVD, spionajul sovietic, până la pensionarea sa din 1948, la vârsta de 54 de ani. S-a retras cu gradul de general maior. După moartea sa din 1968, Vassili Mihailovici Zarubin a fost decorat cu „Ordinul Lenin" și un oraș a fost botezat cu numele „Zarubino", în onoarea sa. Spionul avea 74 de ani când a murit.

Capitolul 4

TRĂDĂTORI

Care este cuvântul folosit de KGB în rapoartele oficiale pentru a-i descrie pe trădători?

„Porc".

Ce ofițer, dezertor de fapt, a pasat cel mai mare număr de secrete sovietice CIA și MI6?

Colonelul Oleg Penkovski, care a pasat secrete Statelor Unite și Marii Britanii din aprilie 1961 până în august 1962. Informația sa despre desfășurarea de rachete în timpul Crizei din Cuba i-a permis președintelui Kennedy să cunoască intențiile sovietice și capacitatea lor de reacție. Fiul unui ofițer țarist care a luptat împotriva bolșeviștilor în Războiul Civil Rus (1917-1920), Penkovski a intrat la Academia de Artilerie, pe care a absolvit-o ca ofițer în 1939. Pe parcursul anului 1940 Penkovski a luptat scurt timp împotriva Finlandei iar în iunie 1941, în timpul invaziei germane, Penkovski a fost repartizat la Moscova în calitate de ofițer politic de legătură în acțiuni secrete. Între 1944 și 1945 s-a prezentat voluntar pentru luptă fiind repartizat la o unitate de tancuri. După război s-a căsătorit cu fiica unui general iar în 1948 a participat la un curs în cadrul Academiei Militare „Frunze", unde a învățat să vorbească engleza la perfecție. De asemenea și-a luat diploma în strategia serviciilor secrete de informații de la Academia Diplomatică Militară. În 1955 a fost trimis în Turcia ca atașat al ambasadei; între 1958 și 1959 a fost repartizat la Academia Militară pentru a face un curs despre rachete și, la puțin timp, spera să fie trimis ca atașat al ambasadei sovietice din India.

Ce a cauzat dezertarea lui Oleg Penkovski?

Din cauza antibolșevismului tatălui său, Oleg nu a fost trimis la ambasada sovietică din New Delhi. Imediat a știut că acest fapt va fi întotdeauna o piedică pentru cariera pe care și-o pregătise. Într-o noapte de august din 1960 s-a apropiat de doi turiști americani și i-a rugat dacă puteau să lase o scrisoare la ambasada Statelor Unite de la Moscova. Odată ce CIA a verificat semnătura și a fost analizată importanța lui Oleg Penkovski în lumea serviciilor secrete, au încercat să îl contacteze printr-un agent cu foarte puțină experiență. Atunci Penkovski a decis să îi contacteze pe britanici. În acel moment Oleg Penkovski lucra în GRU, serviciul secret militar, fiind responsabil de relațiile dintre oamenii de afaceri occidentali și Comitetul de Stat pentru Coordonarea Muncii de Cercetare Științifică. Serviciul britanic MI6 a aflat de Penkovski printr-un om de afaceri canadian.

Ce viitor director al CIA a decis că americanii și britanicii ar trebui să fie cei care să profite de informațiile lui Oleg Penkovski?

Richard Helms, directorul de operațiuni clandestine ale CIA. În aprilie 1961, Penkovski îi dăduse o scrisoare lui Greville Wynne, un om de afaceri britanic. Câteva zile mai târziu, Oleg Penkovski a ajuns la Londra în fruntea unei delegații sovietice. O echipă comună CIA-MI6 a luat legătura cu Penkovski. În acea primă întâlnire, Oleg Penkovski a informat ambele servicii secrete că Nikita Hrușciov se pregătea să desfășoare rachete nucleare în insula Cubei cu scopul de a apăra

țara caribeană în cazul unei tentative de invazie din partea Statelor Unite.

Ce nume de cod primea materialul secret furnizat de către trădătorul din KGB Oleg Penkovski spionajului american?

Coaja de Fier.

Ce i-au oferit CIA și MI6?

Să dezerteze în Occident și pentru aceasta CIA și MI6 l-au fotografiat îmbrăcat în uniformă de colonel britanic și american. Dar el dorea o listă lungă de cadouri care conținea de la stilouri, ceasuri de aur pentru femei, ciorapi, jucării pentru copii și o sticlă de coniac de șaizeci de ani. Pentru a-și explica refuzul de a dezerta în Occident, Penkovski i-a trimis o scrisoare lui Allen Dulles, DCI, spunându-i: „Eu am fost întotdeauna în prima linie de luptă ca voluntar și acolo vreau să rămân".

Cine era ofițerul de legătură între Penkovski și CIA-MI6?

Janet Anne Chisholm, soția lui Roderick Chisholm, un ofițer MI6 aflat sub acoperire diplomatică în cadrul ambasadei britanice. Janet era mamă a trei copii și, înainte de a se căsători, fusese secretară în MI6. Plimbările sale zilnice prin parc erau folosite de către Penkovski pentru a-i preda documente și informații. Pentru marea cantitate de material pe care o furniza Oleg Penkovski, CIA a alocat aproape douăzeci de traducători iar MI6 doisprezece.

Ce informații valoroase a predat Penkovski CIA-MI6?

În vara lui 1961 Penkovski a informat că Hrușciov se pregătea să negocieze o pace separată cu Germania Orientală și promitea să rezolve problema Berlinului în mod separat. Atunci când Statele Unite și Marea Britanie au făcut public acest fapt, liderul sovietic s-a retras. A predat, de asemenea, un raport secret care demonstra că sovieticii exageraseră numărul de rachete de care dispuneau.

Ce rol a jucat Oleg Penkovski în „criza rachetelor din Cuba"?

Atunci când a izbucnit „criza rachetelor" din Cuba la finele lui 1962, analiștii au revăzut fotografiile oferite de către Penkovski cu rachetele cu rază medie de acțiune SS-4. Acelea reprezentau dovada că URSS-ul desfășura acele rachete cu unicul scop de a le lansa împotriva Statelor Unite.

Cum l-a descoperit KGB pe Oleg Penkovski?

CIA era din ce în ce mai ambițioasă așa că i-a cerut lui Penkovski să le ofere informații „extrem de secrete". Pe 2 noiembrie 1961, un agent CIA din cadrul ambasadei Statelor Unite de la Moscova a primit un „apel silențios" care indica faptul că cineva lăsase o informație valoroasă într-una din căsuțele de securitate. Atunci când se pregătea să o preia, agentul a fost arestat de KGB. Agentul CIA, aflat sub imunitate diplomatică, a fost expulzat din Uniunea Sovietică. Greville Wynne, omul de afaceri britanic, a fost arestat de spionajul ungar și trimis la Lubianka pe 2 noiembrie. Ceea ce nu știa nimeni era că Oleg Penkovski fusese arestat pe

22 octombrie. În mai 1963 cazul „Penkovski" a fost făcut public și s-a dezvăluit că Wynne era curierul său din Occident. Oleg Penkovski a fost condamnat la moarte și executat la Lubianka pe 17 mai 1963. Greville Wynne a fost condamnat la trei ani de închisoare și cinci într-un lagăr de muncă. În final, a fost dat la schimb pentru spionul Gordon Lonsdale și soții Peter și Helen Kruger.

Ce nume de cod primea materialul secret furnizat de către trădătorul Oleg Penkovski spionajului britanic?

Arnika.

Care era numele de cod/conspirativ al lui Oleg Penkovski în cadrul MI6 și CIA?

„Erou" pentru CIA și „Yoga" pentru MI6.

Ce cantitate de materiale a predat Oleg Penkovski MI6 și CIA?

A predat 140 de ore de conversație, 1.200 de pagini transcrise și 111 role foto.

Ce a cauzat în GRU descoperirea trădătorului Oleg Penkovski?

Ivan Serov, șef al GRU, a fost demis din funcția sa și i s-au retras toate funcțiile, onorurile militare și pensia. În final, Serov s-a împușcat în cap. Aproximativ 300 de ofițeri ai GRU au fost epurați din funcțiile lor cât și o sută de ofițeri ai unității de rachete și artilerie.

Ce agent al spionajului sovietic a scris că „orice om cinstit ar trebui să încerce să-l asasineze pe Stalin"?

Artur Khristianovici Artuzov. Fiul unui fabricant de brânză elveţiano-italian care a emigrat în URSS, Artuzov a fost șeful contrainformațiilor din Ceka și șeful Primului Directorat (serviciul secret extern) al OGPU între 1929 și 1934. Artuzov era un expert în infiltrarea delegațiilor diplomatice străine. Membru al NKVD (Comisariatul pentru Afaceri Interne), Artuzov era din ce în ce mai puțin de acord cu politica lui Stalin legată de relațiile cu Germania lui Adolf Hitler și de tratamentul aplicat Poloniei. La începuturile lui 1938 sau poate 1939, Artur Khristianovici Artuzov a fost arestat, victimă a epurărilor staliniste și închis în Lubianka. Într-o noapte a fost scos din celula sa și executat cu un glonte în ceafă. În timpul detenției sale, Artuzov a scris pe peretele celulei sale celebra frază.

Ce subdirector al GRU a dezertat în Occident în 1985?

Serghei Bokhane, subdirector al GRU, serviciul secret militar, care a dezertat în Occident în 1985 fiind repartizat în Grecia. Guvernul grec le-a predat autorităților sovietice pe soția și fiica lui Bokhane.

Ce agent KGB a dezertat la Viena în 1954?

Maiorul Peter Sergheevici Deriabin. Originar din Siberia, a servit în Armata Roșie în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. După ce a fost rănit de patru ori, a fost repartizat la Școala de Contrainformații Militare din iunie 1944 până în aprilie 1945. După o scurtă perioadă în cadrul Serviciului de Securitate al Statului

în Siberia, a fost repartizat la Ministerul pentru Securitatea Statului, NKGB, unde era responsabil cu supravegherea personalului militar care se ocupa de paza Kremlinului.

În cadrul cărui Directorat era repartizat Deriabin atunci când a dezertat?

În mai 1952, Peter Sergheevici Deriabin a fost repartizat în cadrul secțiunii pentru Austria și Germania din cadrul celui de-al Doilea Directorat, care avea autoritate în operațiunile de spionaj din străinătate. În septembrie 1953 era la Viena, care încă se afla sub ocupația aliaților. În februarie 1954 a mers pe jos până la Cartierul General al Forțelor Americane, cerându-le azil politic. În acel moment, Deriabin a devenit militarul cu cel mai înalt grad din serviciul secret militar care a dezertat în Occident.

Cum l-a scos CIA pe Peter Sergheevici Deriabin din Viena?

Deriabin a lăsat o soție și un fiu în URSS. CIA a trebuit să-l scoată pe Deriabin din capitala austrică în avion deoarece ar fi trebuit să traverseze cu trenul zona de ocupație sovietică din jurul Vienei. CIA l-a ținut pe Deriabin ascuns cinci ani până când i-a propus să lucreze pentru ei.

Ce informație valoroasă i-a dat Derbin CIA?

A informat că spionajul sovietic reușise să se infiltreze în SDECE, serviciul de spionaj francez. Se pare că, unul dintre șefii cei mai importanți era un informator al Moscovei.

Ce loc de muncă a avut Peter Sergheevici Deriabin în CIA?

A devenit un adevărat expert în spionajul sovietic. A predat la Școala de Inteligencia Militară și a tradus în engleză „Hârtiile lui Penkovski". Deriabin a scris mai multe cărți, autobiografia sa, intitulată *Lumea secretă* (1959); *KGB, maeștrii Uniunii Sovietice* (1972); *Spionul care a salvat lumea* (1992). Deriabin a decedat când lucra la această carte.

Ce problemă a creat eroarea unui agent MI5 de a schimba numele unui trădător al KGB într-un raport?

Agentul MI5 i-a dezvăluit ziarului *Daily Telegraph* numele unui spion care fugise în Occident dar, când l-a scris, a greșit. Numele greșit era acela de „Generalul maior Anatoli Dolnițin" pe când dezertorul era Anatoli Golițin. *Telegraph* a publicat știrea despre dezertor fără să-și consulte sursa.

De ce s-a produs eroarea?

Deoarece ziaristul a verificat că în 1961 fusese repartizat în Marea Britanie un diplomat numit Anatoli Alexander Dolnițin și a crezut că el era dezertorul. Eroarea a provocat furia adevăratului dezertor, Anatoli Golițin, care a decis să părăsească Marea Britanie și să ceară în final azil în Statele Unite.

Ce s-a întâmplat cu agentul MI5 care a pasat informația lui Daily Telegraph?

În primul rând a primit o mustrare pentru că dezvăluise informație secretă a contraspionajului britanic.

După aceea a fost felicitat pentru că, fără să știe, reușise să atragă atenția KGB față de Golițin, adevăratul dezertor în timp ce îl păzeau pe Dolnițin, care nu avea nici cea mai mică intenție să dezerteze. MI5-ul a reușit să realizeze o splendidă operațiune de dezinformare fără să-și dea seama.

Ce maior KGB a dezertat în 1961?

Maiorul Anatoli Mihailovici Golițin a dezertat în Statele Unite în decembrie 1961 din postul său din Helsinki (Finlanda). Golițin se născuse în Ucraina. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a servit în Armata Roșie, de unde a fost repartizat la Școala de Contraspionaj Militar iar ulterior trimis la NKVD și KGB. A fost repartizat la Cartierul General iar între 1953 și 1955 la stația din Viena, spionându-i pe emigranții sovietici. În 1960 a fost repartizat la baza KGB din Helsinki. Acolo, dezamăgit de idealurile comunismului, a decis să dezerteze.

În ce caz celebru a ajutat Golițin serviciul secret britanic?

A ajutat Serviciul Secret de Spionaj (MI6) să închidă cazul împotriva lui Harold „Kim" Philby, o cârtiță din serviciul secret britanic și împotriva lui John Vassal, un spion KGB din Amiralitatea britanică.

Ce alte cârtițe a ajutat să fie demascate Anatoli Mihailovici Golițin?

Activitățile sovietice din Franța. A demascat mai multe cârtițe infiltrate de KGB care au cauzat demisia a doi dintre cei mai apropiați consilieri ai generalului Charles de Gaulle iar în 1938 l-a demascat pe profesorul Hugh Hambleton, un canadian care a fost condamnat la zece ani de închisoare deoarece a predat KGB material secret al NATO.

Ce a cerut Golițin CIA?

Accesul la toate materialele despre KGB ale CIA pentru a analiza care dintre ele făceau parte din operațiuni de dezinformare. Golițin îl asigura pe James Jesus Angleton, șeful contraspionajului CIA că organizația sa avea o cârtiță în nivelele cele mai înalte ale structurii sale.

Care era numele conspirativ al lui Anatoli Mihailovici Golițin pentru MI5?

Kago.

Care a fost dezertorul cu cel mai înalt grad care a fugit în Occident?

Vitaly Djurșenko, agentul cu cel mai înalt grad al KGB care a dezertat în Statele Unite. Djurșenko opera sub acoperire diplomatică când a decis să dezerteze în august 1985 în Statele Unite. Cineva l-a identificat inclusiv și pe Dzurșenko ca al cincilea ofițer în ierarhia KGB. După dezertarea acestuia, alți agenți ai spionajului sovietic au decis să procedeze la fel, inclusiv Oleg Gordievsky, șeful operațiunilor KGB din Londra.

Ce șef al NKVD a condus o epurare care i-a adus sfârșitul?

Comisarul general pentru Securitatea Statului, Nikolai Ivanovici Ejov. A fost șef al Securității Statului, NKVD, între 1935 și 1938 și șef al GRU în 1938. Ezhov

era descris de către colegii săi ca un sadic căruia îi plăcea să asiste la torturi, în special când erau făcute asupra prizonierelor tinere. În 1927, Ejov apare la Moscova fiind repartizat în cadrul secretariatului personal al lui Stalin. Începe să urce rapid în cercul dictatorului. Pe 26 septembrie 1936 este numit comisar pentru Afaceri Interne (NKVD) și comisar general pentru Securitatea Statului. Nikolai Ivanovici Ejov a condus principalele epurări staliniste împotriva personalului NKVD și al Partidului Comunist care au început în 1937 și cele din 1938 împotriva funcționarilor Statului și ofițerilor GRU. Epurându-și inamicii în ambii ani, Ejov a obținut monopolul controlului serviciilor secrete dar acest lucru a provocat răcirea lui Stalin, căruia nu îi plăcea să aibă colaboratori cu prea multă putere.

Care a fost sfârșitul lui Nikolai Ivanovici Ejov?

În decembrie 1938 a fost demis din toate funcțiile sale de către Stalin și executat în ianuarie 1939. Alte surse afirmă că a fost executat în aprilie 1940. Se pare că, de când a fost arestat, a fost internat în Spitalul de Boli Nervoase al NKVD din Suhanovo, aproape de Moscova, unde a fost castrat iar apoi îngropat de viu pe 4 iunie 1940.

Ce președinte al KGB a afirmat că el însuși îl executase pe Nikolai Ivanovici Ejov?

Ivan Alexandrovici Serov, primul președinte al KGB între martie 1954 și decembrie 1958.

Care a fost una dintre principalele cârtițe ale spionajului britanic din KGB?

Oleg Gordievsky. După ce a spionat pentru britanici timp de unsprezece ani, Gordievsky a fost trădat de o cârtiță sovietică din CIA, Aldrich Ames. Înainte de a fi capturat, a reușit să evadeze din Uniunea Sovietică și să fugă în Marea Britanie. În 1962 Gordievsky lucra la Institutul de Relații Internaționale de la Moscova când a fost recrutat de KGB. În 1963 lucra la Cartierul General al KGB analizând munca „ilegalilor" din Occident. În ianuarie 1966 este repartizat la biroul KGB din Danemarca pentru a conduce rețeaua KGB din acea țară. Gordievsky activează la început în Copenhaga între 1966 până în 1970 și din nou între 1973 și 1978.

Ce a făcut ca Oleg Gordievsky să nu mai creadă în comunism și să devină un trădător al KGB?

Invadarea Cehoslovaciei în 1968 de către Armata Roșie pentru a înfrânge „Primăvara de la Praga". Gordievsky a început să spioneze pentru MI6 în 1974. A rămas la Moscova între 1978 și 1982 pentru ca, la puțin timp să fie repartizat în 1985 la Londra ca șef al KGB. În mai 1985 a fost chemat la Moscova unde a fost interogat și acuzat că era un trădător al Uniunii Sovietice. A negat toate acuzațiile. În timp ce era urmărit de ofițeri KGB a reușit să-i contacteze pe agenții MI6. Pe 19 iulie 1985 a ieșit să alerge cum făcea în fiecare dimineață și nu a mai apărut. A reușit să fugă din URSS ajutat de britanici lăsându-și în urmă soția și cei doi fii. În septembrie 1985 a reapărut la Londra când Guvernul britanic a expulzat 25 de diplomați acuzați că ar fi realizat acțiuni de spionaj în Marea Britanie. Toți lucraseră la un moment dat la ordinele lui Gordievsky.

Ce declarație a făcut Vladimir Alexandrovici Kryușov, președinte al KGB în 1990?

A declarat că poate Oleg Gordievsky și soția lui s-ar putea reîntâlni în Cehoslovacia. În timpul unei conferințe de presă de la Moscova, președintele de atunci al KGB a declarat că „reuniunea de familie era o ofertă legitimă pentru Gordievsky". În mod clar, KGB se aștepta ca atunci când Oleg Gordievsky și-ar fi văzut soția și cele două fiice, s-ar fi întors în Rusia. Soției și fiicelor lui Gordievsky li s-a permis să părăsească Rusia în 1991, cu toate că perechea nu s-a mai reunit niciodată.

Ce expert în incifrare al KGB a dezertat în Canada?

Igor Sergheievici Gouzenko. Cifrator al KGB din cadrul ambasadei Uniunii Sovietice în Canada, a decis să dezerteze, predând o mare cantitate de date de spionaj serviciului de spionaj canadian. Absolvent al Școlii de Inginerie de la Moscova, Gouzenko a intrat în GRU în 1941. În vara lui 1943 a fost trimis la Ottawa ca expert în cifruri. Acolo l-a însoțit soția sa însărcinată, Svetlana. Gouzenko a realizat în Canada diferite activități până când în septembrie 1944 i s-a ordonat să se întoarcă la Moscova. El și soția lui s-au gândit că ar putea cere azil politic în Canada dar, în acea perioadă, canadienii nu erau așa de decișI să-l acorde. Un pilot al Forțelor Aeriene Regale Canadiene, vecin cu familia Gouzenko, a decis de unul singur și le-a oferit adăpost în casa sa. În final, Guvernul Canadei a decis să le acorde formal azil politic, ca „sanctuar".

Cine l-a predat pe Igor Sergheievici Gouzenko serviciilor secrete canadiene?

Numele tuturor agenților care formau una dintre cele mai mari rețele de spioni din întreaga Canadă. De exemplu, a dezvăluit numele lui Nikolai Zabotin, în calitate de șef al GRU din Ottawa și cel al lui Alan Nunn May, savantul atomic, în calitate de spion KGB. Guvernul canadian i-a oferit lui Gouzenko, soției și fiilor săi o casă și identități false. Gouzenko apărea din când în când la televiziunea canadiană ca expert în materie de spionaj sovietic. De asemenea a scris romane de spionaj care au avut destul de mult succes. Igor Sergheievici Gouzenko a decedat în 1982 la 63 de ani.

Ce șef de operațiuni KGB a dezertat în Statele Unite devenind unul dintre cei mai buni critici ai spionajului sovietic?

Generalul maior Oleg Danilovici Kalugin, șeful de operațiuni KGB din Statele Unite. Kalugin era student la Universitatea de Stat din Leningrad când a ajuns în Statele Unite cu ocazia unui schimb de studenți. S-a înscris la jurnalism în cadrul Universității Columbia. Un an mai târziu a devenit corespondent pentru Radio Moscova la Națiunile Unite. În 1965 s-a întors la Moscova sub acoperirea Departamentului de Presă al Ministerului de Afaceri Externe al URSS. Kalugin a fost repartizat la ambasada sovietică din Washington în calitate de atașat de presă. În realitate, era șeful KGB pentru operațiuni de informare politică. Oleg Danilovici Kalugin a rămas în acest post timp de doisprezece ani. În 1974 Kalugin a fost avansat la gradul de general, cel mai tânăr din KGB. La puțin timp s-a întors la Cartierul General al KGB în calitate de șef al departamentului de contrainteligencia din străinătate, sau Unitatea K din cadrul Primului Directorat al KGB. Cariera sa promițătoare din spionajul sovietic s-a oprit în 1980 când au început să apară conflicte între el și liderii KGB care fuseseră „exilați" din Cartierul General.

Ce a cauzat căderea lui Kalugin din KGB?

Din cauza criticilor fără încetare ale lui Kalugin la adresa sistemului de funcționare al KGB și a lipsei de responsabilitate, agentul a fost trimis ca șef secund al KGB la Leningrad. În final, Victor Mihailovici Șebrikov, președintele KGB, a fost obligat să-l demită pe Oleg Danilovici Kalugin în 1987. Kalugin a avut o nouă ocazie odată cu ajungerea la putere a lui Mihail Gorbaciov, când a criticat deschis KGB și a denunțat serviciile de spionaj ca „staliniste". În 1990, Gorbaciov l-a privat pe Kalugin de rang, decorații și pensie. În timpul loviturii de stat împotriva lui Gorbaciov din 1991, Kalugin a condus mulțimile care se îndreptau către clădirea Parlamentului (Casa Albă) protestând împotriva rebelilor și l-a convins pe Elțîn să se adreseze celor care se adunaseră acolo. Acest act a ajutat ascensiunea la putere a lui Elțîn.

Cum l-a sprijinit Kalugin pe noul lider Boris Elțîn?

Elțîn l-a numit consilier al noului președinte al KGB, Vadim Viktorovici Bakatin. Kalugin i-a spus presei că „viitorul KGB nu se va amesteca în probleme politice interne și nu va avea laboratoare unde se vor fabrica veninuri sau arme secrete". Oleg Kalugin a continuat să vorbească deschis în Rusia și Statele Unite despre necesitatea de a face publice operațiunile secrete. În 1997 Kalugin a cerut rezidență permanentă în Statele Unite. În anul 2002 a fost condamnat în contumacie la cincisprezece ani de închisoare de un tribunal al Federației Ruse pentru trădare. În anul 2003 i-a fost acordată cetățenia americană. A publicat mai multe cărți și este la ora actuală membru al consiliului Muzeului Internațional al Spionajului („Spy Museum") din Washington D.C.

Ce asasin KGB a dezertat în Statele Unite în 1954?

Căpitanul Nikolai Y. Khokhlov. Acest asasin a fost recrutat de către NKVD în 1941 și în următorii doisprezece ani s-a dedicat realizării așa-numitelor „munci umede" pentru KGB, adică lichidarea și asasinarea dușmanilor Uniunii Sovietice oriunde s-ar fi aflat. Armele acestui agent KGB erau un pistol care, demontat, părea o tabacheră de aur. Pistolul funcționa cu electricitate și trăgea gloanțe pe care Khokhlov le scufunda în cianură concentrată. Una din viitoarele victime ale lui Khokhlov era Georgi Sergheevici Okolovici, un imigrant rus și lider al „Partidului Alianței Muncitorilor Solidari din Rusia", o organizație antisovietică stabilită în Germania Occidentală. Timp de trei ani, KGB a încercat să-l sechestreze pe Okolovici fără prea mult succes, așa că au hotărât să-l trimită pe Nikolai Y. Khokhlov să-l asasineze. Pe 18 februarie 1954 Khokhlov a sunat la ușa apartamentului lui Okolovici și i-a dezvăluit intențiile sale; imediat, asasinul KGB și soția sa au contactat autoritățile americane și au cerut azil politic.

Ce a dezvăluit căpitanul Nikolai Y. Khokhlov CIA?

Numele a încă doi asasini ai KGB care sosiseră în Germania Occidentală cu alte misiuni. Ambii au fost arestați.

Care a fost reacția KGB la dezertarea lui Khokhlov?

Pe 15 septembrie 1957, la trei ani după dezertarea sa, Khokhlov era la o conferință de presă la Frankfurt

când s-a simțit rău. Se pare că suferea de o gravă boală de sânge. A fost transportat de urgență la Spitalul Militar al Statelor Unite și au început să i se facă transfuzii de sânge pentru a i se salva viața. Khokhlov a supraviețuit dar medicii săi au declarat că cineva încercase să îl otrăvească cu Thalium, un medicament care produce iradiații. În 1959 a scris o carte intitulată *În numele conștiinței*, unde prezenta tehnicile sale de asasinat învățate în KGB.

Ce agent KGB, expert în Japonia, a dezertat în Statele Unite în 1979?

Stanislav Alexandrovici Levcenko. Spionul KGB provenea dintr-o prestigioasă familie de militari. La Universitatea din Moscova s-a specializat în Studii Orientale și a învățat limba japoneză din dorința de a fi trimis la ambasada sovietică din Tokio pentru a-și ampliar studiile. În 1964, după absolvire, s-a alăturat echipei de interpreți ai Comitetului Central, călătorind de mai multe ori în Japonia. În 1966 a fost recrutat pentru Armată și repartizat în GRU, serviciul secret militar. În final, în 1971, a fost repartizat în cadrul Primului Directorat al KGB și s-a specializat în sistemul de funcționare al spionajului japonez. În februarie 1975 a fost trimis la Tokio sub acoperirea de corespondent al revistei *New Times*. Acolo și-a stabilit contacte cu înalta sferă a economiei, politicii și afacerilor din Japonia. După ce i s-a ordonat, în octombrie 1979, să se întoarcă la Moscova și în timpul unui prânz al corespondenților, Levcenko i-a comunicat atașatului de presă al ambasadei Statelor Unite din Tokio dorința de a dezerta. În schimb a predat o listă de 200 de contacte japoneze care primeau lunar o cantitate de bani pentru că transmiteau informații KGB.

Ce a cauzat dezertarea lui Stanislav Alexandrovici Levcenko?

Majoritatea persoanelor care apăreau în așa-numita „Listă a celor 200" s-au sinucis în timp ce altele au fost arestate de către serviciile secrete japoneze. În iulie 1982 Stanislav Alexandrovici Levcenko a apărut în fața Comitetului Permanent Ales al Serviciilor Secrete al Congresului, prezentând operațiunile KGB împotriva Statelor Unite. Levcenko a fost condamnat la moarte în contumacie în 1981. La ora actuală trăiește sub identitate falsă în Statele Unite unde, în 1988, a scris cartea *Pe partea greșită*.

Ce dezertor din KGB a decis să-și schimbe alegerea?

Iuri Ivanovici Nosenko. Dezertor din KGB cu acoperirea de expert din Comisia de Dezarmare de la Geneva, Nosenko s-a apropiat de un ofițer al CIA în 1963, oferindu-se să fie agent dublu. El și-a schimbat alegerea în ianuarie 1964. Dezertorul vorbea perfect engleza și, din acest motiv, prima sa misiune în GRU a fost analizarea semnalelor comunicațiilor militare americane din Asia. În 1953 a fost transferat la KGB pentru operațiunile externe. Din când în când încerca să recruteze vreun turist american la Moscova. În 1957, sub acoperirea unui funcționar al Ministerului Culturii, călătorea cu atleții sovietici. În 1959 a fost desemnat om de legătură al unui tânăr ofițer al Armatei americane care decisese să renunțe la naționalitatea americană și să o ceară pe cea sovietică. Numele său era Lee Harvey Oswald.

Ce a cauzat primele bănuieli ale CIA legate de Iuri Ivanovici Nosenko?

Atunci când a dezertat în Statele Unite în 1964, Nosenko s-a prezentat ca locotenent colonel KGB când în realitate era căpitan. Acest lucru a cauzat primele bănuieli ale departamentului de contrainformații al CIA. Pentru mulți, Nosenko era un agent de dezinformare al KGB. Timp de mulți ani, experții în contrainformații ai CIA au asigurat că Nosenko era un agent dublu dar nu au găsit nicio dovadă în acest sens. Fostul spion al KGB a fost trimis la Camp Peary, centrul de antrenamente al CIA, cunoscut ca „Ferma" ca profesor. Timp de patru ani a predat viitorilor spioni americani cursuri despre tehnicile de dezinformare utilizate de KGB. Wilhelm Colby, directorul CIA, l-a numit pe Iuri Ivanovici Nosenko consilier pe probleme de contraspionaj.

Cine a fost dezertorul din KGB care a reușit să fugă cu aproape 300.000 de pagini de documente clasificate?

Nikitici Mitrokhin. Arhivar șef al KGB, a dezertat în Occident cu note detaliate scrise de mână pe aproape 300.000 de documente secrete. Născut în Rusia centrală, s-a alăturat serviciilor secrete sovietice în 1948. Mitrokhin a lucrat din 1956 și până la pensionarea sa în 1984 în arhivele secrete externe ale KGB. Atunci când Primul Directorat al KGB s-a mutat în noul său cartier general din Iasenovo în iunie 1972, Mitrokhin a fost ales să-și transfere arhivele datorită „ireproșabilei serviri a autorităților pentru securitatea Statului". După ce a luat legătura cu un ofițer al MI6, Mitrokhin a fost scos din Rusia în 1992, dându-se un nou „sanctuar" în Occident. El a fugit cu șase lăzi pline cu note luate de el însuși în cei treizeci de ani ca arhivar KGB. În 1999 a scris *The Sword and the Shield: The Mitrokhin Archive and the Secret History of the KGB.* (Spada și Scutul: Arhiva Mitrokhin și Istoria Secretă a KGB).

Ce documente importante a făcut publice Nikitici Mitrokhin în martie 2002?

A făcut publice 178 de pagini de operațiuni ale KGB referitoare la asasinate și operațiuni de sabotaj în Afganistan din 1978 până în 1983. Mitrokhin scria notele pe ascuns în timpul nopții; le spunea superiorilor săi că lucra mai liniștit nopțile.

Ce ofițer de marină rus a fost arestat de FSK pe 6 februarie 1996?

Căpitanul Alexander K. Nikitin. Ofițer de marină pensionat, a fost arestat de contraspionajul rus sub acuzația de spionaj. Nikitin a fost condamnat pentru spionaj și pentru divulgarea de secrete de Stat. A stat zece luni la închisoare. În septembrie 2000, Curtea Supremă Rusă a refuzat să revizuiască cazul. Când a fost arestat, Nikitin lucra la firma de consultanță norvegiană pentru mediul înconjurător Bellona. Compania încerca să studieze problema contaminării apelor mării Nordului de către reactoarele nucleare ale submarinelor rusești. În 1995 Guvernul rus i-a predat Bellonei documente și registre ale radioactivității generate de submarinele sale. În mod misterios, Bellona lucra cu documente puse la dispoziție de către cineva care aparținea Marinei ruse. FSK-ul a început să cerceteze. În final, Alexander Nikitin a fost arestat pentru că predase secrete de Stat Bellonei. Guvernul Norvegiei a trimis o scrisoare interesându-se de soarta lui Nikitin. De asemenea, vicepreședintele Statelor Unite, Al Gore, s-a interesat de caz. Amnisty International l-a definit pe căpitanul Alexander Nikitin ca primul prizonier cu

conștiință al Rusiei de la Andrei Saharov. Nikitin a rămas în detenție zece luni.

Care cetățean sovietic și lucrător la Afacerile Externe a spionat pentru CIA timp de mulți ani?

Alexander D. Ogorodnik a spionat pentru CIA în cadrul Departamentului pentru Afaceri Globale al Ministerului Sovietic al Afacerilor Externe în anii șaptezeci. El credea că era spionul american situat în poziția cea mai înaltă a Administrației sovietice. În realitate, această poziție o ocupa colonelul Oleg Penkovski. Ogorodnik s-a apropiat de CIA în 1974 când lucra pentru serviciul extern sovietic din Canada. Ogorodnik a transmis CIA sute de documente secrete până în 1977. După ce și-a recunoscut vina, a cerut să facă o mărturie în scris. Înainte de a o semna cu pixul, a rupt partea de sus, a scos o pilulă cu venin furnizată de CIA și a înghițit-o. Câteva minute mai târziu era mort. Numele său conspirativ în CIA era „Trigon".

Cine a fost unul dintre spionii cu cel mai mare grad care a dezertat în Occident?

Maiorul Alexander Mihailovici Orlov, ofițer al serviciului secret sovietic în timpul decadei anilor '20 și '30. Orlov era fiul unui om de afaceri evreu și se născuse în orașul bielorus Bobruysk. La puțin timp și-a părăsit religia, îmbrățișând comunismul. S-a înrolat în Armata Roșie, luând parte la Revoluție, la Războiul Civil și la războiul Ruso-Polonez. În acesta din urmă a comandat o unitate de luptători de gherilă care lucrau pentru serviciul de contrainformații militar. Munca sa i-a atras atenția lui Felix Djerjinski. Între 1921 și 1923 Orlov și-a încheiat studiile în Drept la Universitatea din Moscova iar în 1924 s-a reîntors în OGPU. În 1926 a început să ia parte la operațiunile din străinătate, fiind repartizat ca șef OGPU la Paris. Din 1933 a lucrat ca agent sub acoperire în câteva orașe europene. În timp ce călătorea spre Statele Unite a obținut un pașaport pe numele lui William Goldin, un presupus imigrant austriac care ajunsese în Statele Unite. În iulie 1934 este numit rezident la Londra, conducând direct operațiunile de spionaj din Marea Britanie. În septembrie 1936 Orlov a fost trimis la Madrid ca rezident al NKVD din Spania în timpul Războiului Civil.

Ce acțiuni a realizat maiorul Alexander Mihailovici Orlov în timpul Războiului Civil spaniol?

În realitate, Orlov a fost foarte activ în Spania. Era șeful serviciului de informații și contrainformații sovietic din Spania; a supravegheat predarea de arme sovietice Republicii; a cules informații valoroase despre mișcările trupelor naționale ale generalului Francisco Franco; a creat mecanismul de implementare al Serviciului de Anchetă Militară și a înființat o școală de spioni care a dat mai mulți spioni sovietici celebri, cum ar fi Kim Philby sau Morris Cohen.

Din ce cauză a dezertat Orlov?

În iulie 1938 a fost chemat la Moscova. Începuseră epurările staliniste în serviciile de spionaj iar Alexander Mihailovici Orlov ar fi trebuit să fie una din victimele lor. Stalin intenționa să-i execute pe toți acei membri ai serviciilor de spionaj care realizaseră acțiuni de informare în străinătate. Orlov a decis să zboare din Spania în Statele Unite via Canada, folosind pașaportul fals pe care îl obținuse în 1932 și pe care îl păstra într-un seif și aproape 30.000 de dolari. Orlov a călătorit împreună cu soția sa, rămânând în acea țară sub nume de

împrumut până când, în 1953, s-a hotărât să scrie o carte. Orlov a trăit ca un evadat între 1938 și 1953 până când l-au detectat CIA și FBI. Alexander Mihailovici Orlov a apărut într-o audiență în fața Congresului pentru a prezenta operațiunile spionajului sovietic împotriva Statelor Unite. Orlov nu a dezvăluit numele niciunui agent sovietic aflat în Occident în cei 45 de ani cât a trăit în Statele Unite. În 1969 și 1971 Orlov s-a întâlnit cu ofițeri KGB. Maestrul spionilor a decedat în 1973, la 78 de ani, înconjurat de fii și nepoții săi americani.

Ce ofițer KGB a dezertat în Australia în aprilie 1954?

Vladimir Petrov. Când a fost interogat de ofițerii serviciului secret australian, Petrov a descris o rută de fugă utilizată de trădătorii Donald MacLean și Guy Burgess. Petrov a dezvăluit că cel de-al „Treilea Om" despre care vorbeau așa de mult ziarele britanice era de fapt Harold „Kim" Philby. Petrov intrase în OGPU în 1933 ca criptograf. În timpul celui de-al Doilea Război Mondial a fost repartizat la ambasada sovietică din Stockholm iar apoi la cea din Canberra (Australia). După execuția lui Beria din 1953, Petrov a fost implicat în complotul pentru preluarea controlului Guvernului după moartea lui Stalin. Când Vladimir Petrov a fost chemat la Moscova, a decis să dezerteze la Sidney. În schimbul azilului, Petrov a dezvăluit serviciului secret australian sistemul de spionaj sovietic de cifrare și descifrare a mesajelor, cât și sistemul de criptare folosit de serviciile secrete sovietice.

Ce ofițer GRU a fost mult timp „dezertor la locul de muncă" al americanilor?

Generalul locotenent Dimitri Fedorovici Poliakov a fost „dezertor la locul de muncă" timp de 18 ani. Se credea că el era ofițerul GRU cu cel mai înalt grad care devenise trădător. În noiembrie 1961 Poliakov era colonel GRU, lucrând sub acoperirea de membru al misiunii sovietice pe lângă Națiunile Unite. Într-o dimineață s-a apropiat de un american care lucra pentru FBI la ONU și i-a spus că dorea să ia legătura cu șeful Armatei Întâi, al cărui cartier general se afla în Manhattan. Comandantul șef l-a invitat pe Poliakov la o petrecere. În timpul petrecerii, sovieticul a fost prezentat unui ofițer CIA. Poliakov fusese antrenat să recruteze agenți sub acoperire în Statele Unite. Spionul sovietic a început să dea CIA nume de agenți ilegali sovietici, cum ar fi Kaarlo Tuomi, Alexander Sokolov, Nelson Drummond, William Whalen, Herbert Beockenhaupt și Jack Dunlap. În noiembrie 1965 a fost trimis ca atașat la ambasada sovietică din Rangun (Myanmar) iar în 1973 la cea din India.

Când a fost descoperit generalul locotenent Dimitri Fedorovici Poliakov?

Se pare că a fost trădătorul din CIA, Aldrich Ames, cel care i-a dezvăluit KGB adevărata identitate a lui Poliakov. Arestat de KGB, Dimitri Fedorovici Poliakov a fost executat în 1986.

Ce informații valoroase a transmis Poliakov CIA înainte de a fi descoperit de KGB?

Generalul locotenent Dimitri Fedorovici Poliakov a predat Statelor Unite informații despre rachete strategice, rachete antitanc, strategie nucleară, războiul chimic și biologic și sistemele de apărare civilă în cazul atacului nuclear asupra Uniunii Sovietice.

Ce nume conspirativ a primit generalul locotenent Dimitri Fedorovici Poliakov din partea CIA?

Joben.

Ce alt agent GRU era în realitate un „dezertor la locul de muncă" al CIA?

Locotenentul colonel Piotr Popov. Ofițerul GRU a spionat pentru CIA între 1953 și 1958. Pe 1 ianuarie 1953 Popov s-a apropiat de un diplomat american din Austria și i-a predat un mesaj adresat CIA în care cerea să stabilească o întâlnire. La prima întâlnire, Popov i-a furnizat serviciului secret american toată structura GRU și ofițerii săi superiori. De asemenea, a predat informații despre misiunile spionajului militar sovietic din Austria și Iugoslavia. După o scurtă perioadă la Moscova, Popov a fost trimis la Berlin. În acea perioadă a dezvăluit CIA planurile sovietice de a trimite agenți sub acoperire în diferite orașe din Statele Unite. În 1958 GRU i-a ordonat locotenentului colonel Piotr Popov să se întoarcă la Moscova. În capitala rusă, Popov a primit un comunicat de la biroul CIA în care i se cerea o întâlnire urgentă. Întâlnirea avea scop să i se spună să se ascundă deoarece KGB era pe urmele lui, dar era prea târziu. În timpul întâlnirii Popov și Russell Langelle, agentu CIA, au fost arestați de către KGB. Langelle a fost expulzat deoarece avea imunitate diplomatică iar locotentul colonel Piotr Popov a fost executat.

Cine l-a demascat pe locotenetul colonel Piotr Popov?

George Blake, un trădător al Serviciului Secret de Spionaj (MI6) și care era în realitate o cârtiță KGB în spionajul britanic. El l-a denunțat pe locotenentul colonel Piotr Popov.

Ce ofițer de marină sovietic a fost obligat de către FBI să devină agent dublu?

Nicholas George Shadrin. Ofițer de marină sovietic, a fost obligat de către FBI să devină agent dublu. Nikolai Fedorovici Artamonov, adevăratul nume al lui Shadrin, a absolvit Academia Navală Frunze. În 1955 a fost avansat la gradul de comandant de vas de război. Atunci când nava sa a ancorat în Gdansk, Polonia, el și amanta sa poloneză au trecut marea Baltică în noaptea de 7 spre 8 iunie 1959 într-o barcă mică. Artamonov, care și-a schimbat numele în Shadrin, a cerut azil în Statele Unite. O perioadă scurtă a colaborat cu DIA, spionajul militar american. Shadrin și soția lui au obținut naționalitatea americană iar în 1972 el a obținut doctoratul în Afaceri Internaționale la Universitatea George Washington. Teza sa s-a bazat pe o evaluare profundă a Marinei Sovietice. Nikolai Fedorovici Artamonov a fost judecat în contumacie în Uniunea Sovietică și condamnat la moarte. În 1966 a fost contactat de către KGB iar FBI l-a obligat să devină agent dublu. În timp ce se afla într-o călătorie la Viena, Shadrin a fost sechestrat de agenți KGB pe 20 decembrie 1975. El ar fi trebuit să fie protejat de către biroul CIA din Viena, dar problema e că nimeni din capitala austriacă nu fusese informat de vizita lui Shadrin. Se pare că, Nikolai Fedorovici Artamonov sau Nicholas George Shadrin, a decedat la vârsta de 47 de ani, victima unei supradoze de cloroform pe care i-a administrat-o KGB.

Cine a fost unul dintre cei mai înalți funcționari ai Uniunii Sovietice care a dezertat în 1978?

Arkadi Nikolaievici Șevcenko, diplomat sovietic, care ocupa funcția de vice-secretar general al Organizației Națiunilor Unite când a dezertat pe 6 aprilie 1978. În cei doi ani și jumătate înainte de dezertarea sa, Șevcenko a transmis o informație secretă CIA. Născut în Ucraina, era fiul unui medic. În 1949 s-a înscris la Institutul de Relații Internaționale de la Moscova cu scopul de a-l absolvi ca diplomat. În 1960 este repartizat la New York iar în 1973 obține importantul post de vicesecretar general al ONU pentru Probleme Politice și al Consilului de Securitate. În 1974 Șevcenko s-a apropiat de un delegat american și l-a informat că dorea să dezerteze în Statele Unite. CIA l-a convins să rămână la ONU și să le predea materiale secrete. În final, după ce a cauzat bănuieli, i s-a ordonat să se întoarcă la Moscova dar, în timp ce-și conducea mașina prin Long Island, Arkadi Nikolaievici Șevcenko a dezertat. Soția și fiica lui nu îl însoțeau. El s-a recăsătorit în 1978.

Care era numele conspirativ al lui Arkadi Nikolaievici Șevcenko în CIA?

„Andy".

Ce înalt ofițer KGB implicat în atentatul împotriva papei Ioan Paul al II-lea a dezertat în Statele Unite ?

Maiorul Victor Ivanovici Șeimov. Șef al celui de-al Optulea Directorat KGB și specialist în comunicații și semnale, Șeimov a absolvit în 1968 Universitatea Tehnică de Stat de la Moscova. Specialitatea sa era proiectarea de rachete și misiles. În 1971 a intrat în KGB, fiind repartizat în cel de-al Optulea Directorat și, la puțin timp, în Primul Directorat, ocupându-se de controlul sistemului de trimitere de mesaje a rezidenților KGB către cartierul general de la Moscova. Șeimov s-a întors la cel de-al Optulea Directorat în 1976 pentru a se ocupa de sensibila zonă a cifrurilor și codurilor secrete. Dezamăgit de sistemul sovietic, Șeimov a luat legătura cu un funcționar american de la Moscova iar în 1980 CIA a aranjat ieșirea sa din Uniunea Sovietică împreună cu soția și fiica sa. Șeimov a scris o carte intitulată *Tower of Secrets* (1993), în care răspundea acuzațiilor că KGB intervenise în atentatul împotriva papei Ioan Paul al II-lea. „Eu (Șeimov) am citit telegrama trimisă de către Andropov tuturor agenților rezidenți cerând informații de cum să-l „anuleze" pe Papă. Toți știam că în mintea sa dorea să-l asasineze pe Papă", scria Victor Ivanovici Șeimov în cartea sa.

Ce ofițer GRU a dezertat în Viena în 1979?

Colonelul Vladimir Bogdanovici Rezun, care a dezertat în Marea Britanie fiind repartizat la Viena în 1979. Rezun a absolvit cu gradul de ofițer după stagiul la Școala Jarkov de Gărzi de Tancuri. Unitatea sa a fost prima care a traversat granița cu Cehoslovacia pentru a zdrobi „Primăvara de la Praga"din 1968. Ulterior a fost repartizat la GRU iar apoi la centrul de antrenament al Spetsnaz. Stagiul în cadrul forțelor speciale a fost destul de scurt deoarece imediat Vladimir Bogdanovici Rezun a fost repartizat la cartierul general al GRU. Rezun a fost numit asistentul atașatului militar al ambasadei sovietice din Viena între 1975 și 1979. Ofițerul GRU a spus că mai mulți agenți ai spionajului militar îl urmăreau îndeaproape atunci când a dezertat. Rezun a scris mai multe cărți sub pseudonimul de Victor Suvorov. Acesta era numele unui celebru general rus din secolul al XVIII-lea.

După ce a dezertat în Statele Unite, ce specialist al forțelor aeriene sovietice a fost sechestrat de o unitate specială a KGB?

Adolf G.Tolkașev, care lucra pentru Institutul de Cercetare Aerospațială de la Moscova când a fost arestat de KGB în iunie 1985, denunțat de către trădătorul din CIA, Edward L. Howard. Pe 22 octombrie 1986, Uniunea Sovietică a făcut public faptul că Adolf G.Tolkașev fusese executat. Tolkașev spionase pentru Statele Unite de la jumătatea anilor șaizeci. Sovieticul a predat CIA planuri, detalii tehnice și rezultate de teste de avioane și misiles. Agentul CIA Howard realizase mai multe comunicări cu Tolkașev.

Ce președinte al KGB a ordonat executarea sa imediată, fără proces?

Victor Mihailovici Cebrikov, președintele KGB, i-a comunicat pe 25 septembrie 1986 președintelui Gorbaciov: „Ieri a fost executată sentința lui Tolkașev". Însuși Șebrikov declara după mulți ani:"Acest agent (Tolkașev) a predat dușmanului cele mai mari realizări tehnice și pentru ele a primit aproape două milioane de ruble (500.000 de dolari)". Numele de cod al lui Adolf G.Tolkașev în cadrul CIA era „GTSPHERE". Edward Lee Howard, agentul CIA care l-a denunțat la KGB, a reușit să fugă de paza FBI pe 23 septembrie 1985, reapărând la Moscova în august 1986. Howard a murit de un infarct în casa sa din Rusia pe 12 iulie 2002.

Ce agent GRU s-a dovedit a fi un agent dublu american?

Kaarlo Rudolph Tuomi, ofițer al serviciului secret militar sovietic care acționa ca agent dublu pentru CIA. Cu toate că s-a născut în Statele Unite, Tuomi s-a mutat în 1933 cu întreaga sa familie în Uniunea Sovietică iar în 1939 s-a înrolat în Armata Roșie. A fost repartizat într-o unitate de infanterie atunci când germanii au invadat URSS-ul. În 1946 a părăsit Armata și s-a înscris la Institutul Kirov. În 1949 a fost recrutat ca informator de către poliția secretă (MGB) și, la puțin timp, angajat ca profesor de engleză pentru viitorii agenți. Cariera sa de profesor s-a încheiat în 1957 când a fost recrutat de către KGB pentru a fi trimis ca agent sub acoperire în Occident. La jumătatea lui 1958 a fost trimis în Europa occidentală sub acoperirea unui turist american. În decembrie 1958 a ajuns în Canada, intrând cu actele sale legale americano-finlandeze. Odată ajuns în Canada, Kaarlo Rudolph Tuomi a preluat personalitatea unui om de afaceri din Statele Unite numit Robert B. White, din Chicago. Pe 31 decembrie 1958 a ajuns cu trenul în Statele Unite. Arestat de FBI, Tuomi și-a dezvăluit adevărata identitate, devenind „agent dublu". O perioadă foarte lungă, FBI a avut acces la toate discuțiile lui Tuomi cu cartierul general al GRU de la Moscova. În iunie 1963 s-a întors în Uniunea Sovietică da, după o scurtă perioadă la Moscova, a decis să se reîntoarcă împreună cu soția și copii săi în Statele Unite. Kaarlo Rudolph Tuomi a dispărut de pe fața pământului până când, în 1971, și-a recunoscut munca de „agent dublu" al FBI într-un articol al revistei *Reader's Digest.*

Ce ofițer al GRU, care spiona pentru Statele Unite, a fost trădat KGB de către agentul CIA Aldrich Ames?

Colonelul Vladimir Mihailovici Vasiliev. CIA l-a recrutat pe Vasiliev în Ungaria la finele anilor șaizeci sau începuturile anilor optzeci. Acesta a predat Statelor Unite rapoarte secrete despre arme și planuri de

apărare până când a fost arestat și executat de KGB în 1986. În 1994, după arestarea agentului CIA Aldrich Ames, s-a aflat că el fusese cel care îl vânduse KGB pe Vasiliev. Numele său de cod în cadrul CIA era „Acord"

Ce spion sovietic le-a oferit britanicilor lista de „cârtițe" infiltrate în Guvernul Marii Britanii?

Konstantin Volkov, ofițer NKVD, care lucra sub acoperirea de viceconsul la consulatul sovietic de la Istanbul. În august 1945 Volkov a luat legătura cu un funcționar britanic și i-a oferit lista cu „cârtițe" sovietice care se infiltraseră în Guvernul Marii Britanii. Volkov i-a spus englezului că, de exemplu, erau două cârtițe în Foreign Office și că una dintre ele ajunsese să fie șeful contraspionajului (MI5). Volkov l-a rugat pe funcționarul englez să nu transmită informația la Londra deoarece serviciile de spionaj sovietice spărseseră codurile utilizate de ambasadele și consulatele Marii Britanii din toată lumea. Lista de „cârtițe" a fost trimisă la Londra cu curierul diplomatic. Unul dintre numele care apărea era acela al lui Harold „Kim" Philby. După dezertarea lui Philby, englezul i-a spus KGB de la Moscova că această informație putea proveni doar din consulatul sovietic de la Istanbul și, în consecință, de la Konstantin Volkov. Spionul a fost chemat la Moscova și executat în aceeași zi când a călcat pe pământ sovietic.

Ce agent KGB a dezertat în Statele Unite și, la puțin timp, s-a decis să se reîntoarcă în Uniunea Sovietică?

Colonelul KGB Vitali Iurcenko. Spionul sovietic dezertase în august 1985 dar, într-o noapte ploioasă de noiembrie din același an și în timp ce lua cina cu un agent CIA într-un restaurant din Georgetown, i-a spus acestuia că se va întoarce imediat. Au trecut câteva minute și Iurcenko nu revenea și, de aceea, agentul CIA a dat alarma. În scurt timp, ofițeri FBI și CIA păzeau împrejurimile. CIA a descoperit că Iurcenko ieșise din restaurant, mersese până pe bulevardul Wisconsin, urcase la poarta ambasadei Uniunii Sovietice și intrase înăuntru. Iurcenko a apărut a doua zi, a organizat o conferință de presă și a declarat că FBI și CIA îl drogaseră și îl sechestraseră. CIA îl descria pe Iurcenko ca un agent cu cincisprezece ani de experiență și un expert în activitățile de spionaj împotriva cetățenilor americani. Fiul unui lucrător metalurgist care murise în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Iurcenko a intrat în Academia Militară, servind pe un submarin al Marinei Sovietice. În calitate de locotenent de vas, a fost repartizat la cartierul general al Flotei Pacificului din Vladivostok.

Când și-a început cariera în KGB?

Cariera sa în KGB a început în 1959 când a fost repartizat la departamentul de contrainformații al forțelor armate. Iurcenko era foarte cunoscut serviciilor secrete din Statele Unite datorită faptului că, între 1975 și 1980, a fost responsabil cu securitatea KGB în ambasada Uniunii Sovietice din Washington. Această funcție îl obliga să aibă întâlniri frecvente cu FBI. După ce s-a întors la Moscova, Vitali Iurcenko a fost repartizat ca șef de contrainformații în securitatea internă. În aprilie 1985 a fost numit șef al Primului Departament din cadrul Primului Directorat al KGB și responsabil cu operațiunile spionajului sovietic în Statele Unite. El controla personal birourile KGB din Montreal și Ottawa. Atunci când Iurcenko a fost trimis în calitate de șef al KGB de la ambasada sovietică de la Roma și în timp ce vizita Muzeele Vaticanului, s-a dus la un telefon public, a sunat la ambasada Statelor Unite și a vorbit cu un

ofițer CIA. Acesta i-a spus să meargă până la ambasadă fără să se uite înapoi și să intre înăuntru. Pe 1 august 1985 Iurcenko a mers pe jos până la ambasada Statelor Unite iar pușcașului marin care se afla la poartă i-a spus că era un ofițer KGB care dorea să dezerteze.

Ce „cârtițe" ale KGB a demascat Vitali Iurcenko șefului biroului CIA de la Roma?

Șeful biroului CIA din Roma a trimis o cablogramă la Langley indicând că Iurcenko, după ce dezertase, îi informase de existența a două cârtițe în CIA și NSA. Primul care a citit cablograma în cartierul general al CIA a fost Aldrich Ames (cârtița KGB din CIA). Cârtița din NSA era Ronald Pelton. De asemenea, colonelul KGB i-a spus CIA că un anume Edward Lee Howard, un fost ofițer al Agenției Centrale de Spionaj, era în realitate o cârtiță sovietică.

Care a fost explicația lui Iurcenko pentru reîntoarcerea în Uniunea Sovietică?

Însuși Vitali Iurcenko a sunat, în ziua următoare, de la telefonul său de la ambasada sovietică din Washington, la Departamentul de Stat și le-a explicat că reîntoarcerea sa în URSS era pur și simplu de bunăvoie. Existau mai multe rapoarte care demonstrau că Vitali Iurcenko fusese executat în Lubianka după ce se întorsese în Uniunea Sovietică dar, spre surpriza tuturor, în august 1986, Iurcenko a apărut la televiziunea germană vorbind despre un tratament medical. În luna august a aceluiași an a dat din nou un interviu unui ziar din Moscova în care afirma că CIA încercase să implice KGB în atentatul asupra papei Ioan Paul al II-lea din 1981. La puțin timp după aceea a dispărut pentru totdeauna.

Capitolul 5

OPERAȚIUNI

Ce înseamnă „Măsuri Active" în KGB?

Termen al serviciului secret sovietic pentru operațiunile destinate afectar securității sau politicii altei țări. Acest tip de operațiuni pot fi secrete sau la vedere, cu ajutorul propagandei. „O Măsură Activă" poate fi de asemenea asasinarea unui dizident politic în altă țară.

Ce este cunoscut ca „Adițional" în KGB?

O serie de numere și litere care fac parte dintr-un mesaj cifrat. Adiționalul poate fi de asemenea cifra sau litera necesare pentru a descifra mesajul.

Ce a fost operațiunea numită „Amtorg"?

Organizația de operațiuni secrete a spionajului sovietic de pe teritoriul Statelor Unite în anii douăzeci și treizeci. Amtorg provine din cuvintele *Amerikanskaya Torgovlya* (Compania Comercială a Americii).

Când a început operațiunea „Amtorg"?

La începuturile lui 1921, atunci când doctorul Armand Ammer, un doctor cu studii în Columbia, a călătorit la Moscova cu o scrisoare de prezentare adresată însuși lui Lenin. Tatăl doctorului Ammer era un vechi prieten al lui Lenin. Armand Ammer a obținut aproape 150.000 de dolari la valoarea de atunci pentru a cumpăra medicamentele necesare intervențiilor chirurgicale în Uniunea Sovietică în timpul blocadei

aliaților asupra URSS. În 1924 s-a înființat o societate condusă de către Ammer și sovietici, numită Organizația Comercială Americană.

Ce spion celebru l-a ajutat pe Ammer în operațiunea „Amtorg"?

Felix Edmundovici Djerjinski, directorul-fondator al Cekăi, baza KGB. Marea majoritate a asociaților sovietici ai lui Ammer erau ofițeri ai serviciului secret de informații care s-au dedicat recrutării de simpatizanți ai Partidului Comunist din Statele Unite. Amtorg a rămas activă timp de mai mulți ani până în 1933, an în care Statele Unite a recunoscut în mod oficial Uniunea Sovietică. În 1948, FBI a descoperit că, prin operațiunea „Amtorg", se exportaseră ilegal în URSS materiale și instrumente științifice destinate cercetării atomice.

Ce însemna cuvântul „Anadyr" în spionajul sovietic?

Era cuvântul codificat folosit pentru a se referi efortul de amplasare secretă a rachetelor pentru protecția aeriană, navală și terestră în Cuba în 1962. Anadyr era numele unui port siberian foarte îndepărtat.

Ce era cunoscută drept „Aparta" în spionajul sovietic?

O celulă de spionaj sau o rețea de spioni dintr-o țară dușmană.

Ce a fost denumit „Problema Arcos"?

Rețeaua de spioni sovietici care operau în Marea Britanie în anii douăzeci. Spionii săi operau sub acoperirea Misiunii Comerciale Sovietice din Londra printr-o companie numită Societatea de Cooperare a Tuturor Rusiilor (ARCOS, în engleză). În mai 1927 ofițeri ai MI5-ului au intrat în birourile ei, de unde au confiscat aproape un sfert de milion de documente secrete. Pusă în fața dovezilor găsite, Marea Britanie a rupt relațiile diplomatice cu URSS.

Ce era cunoscut drept „Cercul de Spionaj Atomic[25]"?

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Guvernul sovietic a operat în Canada și Statele Unite cu scopul de a obține cel mai mare număr de secrete atomice ale acestor țări. KGB și-a dublat eforturile în această zonă în timpul Războiului Rece.

Cine au fost principalii spioni ai „Cercului de Spionaj Atomic"?

Klaus Fuchs și David Greenglass, care lucrau ca tehnicieni în Laboratorul Național de la Los Álamos; Alan Nunn May și Bruno Pontecorvo, savanți care lucrau în Canada și Donald MacLean, care, din 1944, ocupa funcția de prim secretar al Ambasadei Marii Britanii din Washington iar din vara lui 1945, era coordonator al acțiunilor anglo-americane pentru unirea proiectelor Manhattan[26] și Tube Alloys[27].

---

[25] Proiectul beneficia de informații despre proiectul Manhattan, care avea, pentru sovietici, numele de cod Enormoz.

[26] Proiectul Manhattan este proiectul de dezvoltare a primei arme nucleare din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La el au lucrat Statele Unite, Marea Britanie și Canada.

[27] Numele de cod a directoratului englez pentru arme nucleare.

Ce informație valoroasă i-au transmis lui Lavrenti Beria, Alan Nunn May și Klaus Fuchs?

Alan Nunn May — formula de îmbogățire a uraniului pentru a putea fi folosit la bombele atomice. Klaus Fuchs — fișa tehnică a bombei cu plutoniu cât și sistemul de asamblare și detonare. Această informație i-a ajutat pe sovietici să-și dezvolte mai repede armele atomice

Cine i-a spus lui Stalin că Statele Unite aveau o armă cu o mare putere de distrugere?

Președintele Harry Truman în timpul Conferinței de la Potsdam din 24 iulie 1945. Stalin l-a sunat de la reședința sa pe Beria și i-a dat puteri depline să afle cât mai multe date despre această nouă armă.

Ce a fost operațiunea denumită „Gold"?

Atunci când KGB a descoperit așa-numitul „tunel al Berlinului", a decis să înființeze așa-numita operațiune „Gold" pentru a dezinforma prin informații false agenții britanici și americani care interveneau în comunicațiile sovietice din orașul german.

Ce a fost operațiunea denumită „Redbell"?

Operațiunea „Bluebell" a fost pregătită de spionajul sovietic cu scopul de a contracara operațiunea pregătită de către CIA. Operațiunea „Bluebell" a reprezentat infiltrarea de agenți și informatori ai CIA în Coreea de Nord în timpul Războiului coreean din iunie 1950.

Ce înseamnă „A arde" în lumea spionajului ruso-sovietic?

A-l descoperi pe un agent, sacrificându-l pentru unul mai important, de exemplu o cârtiță.

Pe cine desemnează „Ciujoi"?

Este cuvântul cu care agenții serviciilor secrete ai Uniunii Sovietice îi definesc pe toți acei agenți care muncesc în vreun serviciu secret de spionaj din motive ideologice sau politice și, în general, în schimbul banilor. Ciujoi în rusă înseamnă „extraterestru".

Ce înseamnă „Consumator"?

Este cuvântul cu care agenții spionajului sovietic defineau orice agenție care utiliza informațiile de spionaj culese de proprii lor agenți.

Ce înseamnă a „Găti cărțile"?

Este un termen folosit în anii nouăzeci de către agenții SVR, noul serviciu de spionaj al Federației Ruse. Termenul înseamnă că o agenție este în proces de analizare al informațiilor culese de mai mulți agenți.

Ce înseamnă „Dezinformare"?

Cu toate că astăzi este un termen utilizat de către toate serviciile de spionaj ale lumii, în realitate cuvântul provine de la KGB. Spionajul sovietic l-a pus în practică timp de mulți ani, în special în războiul secret împotriva CIA. De exemplu, în iunie 1957, KGB a falsificat scrisul lui Abba Eban, ambasadorul Israelului la Washington, pentru a scrie mai multe scrisori lui Charles Malik, primul ministru al Libanului. În scrisorile false, Eban îi dezvăluia liderului libanez preocuparea sa față de politica de intervenție străină (Egiptul și URSS) pentru

a provoca ambele țări să fie dușmane. Scrisorile au fost trimise de către KGB ziarelor egiptene. Atât Eban cât și Malik au trebuit să facă declarații publice, denunțând că scrisorile erau false.

Ce altă scrisoare celebră a falsificat KGB pentru o operațiune de dezinformare?

O scrisoare a președintelui Ronald Reagan adresată regelui Juan Carlos I al Spaniei. Cazul a fost descoperit de CIA iar conținutul scrisorii nu a fost făcut public.

Sub ce altă formă cunoștea KGB acest tip de operațiuni de dezinformare?

Ca „măsuri active".

Ce operațiune de dezinformare creată de KGB a cauzat multe probleme liderilor americani și ai NATO?

Cu ajutorul sergentului Armatei Statelor Unite Robert Lee Johnson, KGB a reușit să introducă un document fals în care apărea lista a 42 de obiective din Europa care urmau a fi atacate cu rachete nucleare din Statele Unite în cazul unei posibile invazii sovietice a continentului. Casa Albă și Departamentul de Stat și de Apărare au fost obligate să dea explicații.

Ce înseamnă în spionajul sovietic „a creea un gard" sau „a ridica un gard"?

Încălcarea graniței cu altă țară sau a activităților de spionaj militar.

Ce a fost operațiunea „Norvegia"?

O operațiune pregătită către KGB al cărei obiectiv a fost Verna Gerhardsen, soția primului ministru al Norvegiei, Einar Gerhardsen. Intenția era să o implice pe soția politicianului într-un presupus scandal sexual. Doreau să se folosească de acest fapt pentru ca Verna Gerhardsen să devină informatoare a KGB. La începuturile anilor cincizeci, Verna era o activistă de stânga dintr-o organizație tinerească care avea legături cu grupul „Tinerii Pionieri ai Uniunii Sovietice". În 1954 Verna a călătorit la Moscova într-o vizită oficială a organizației sale. La hotelul Intourist din Erevan, capitala Armeniei sovietice, Verna Gerhardsen a cunoscut un tânăr rus numit Evgheni Belyakov, care era în realitate un ofițer KGB. Belyakov a sedus-o pe Gerhardsen și a înregistrat cu o cameră video actul sexual. Pentru a evita ca respectivul caz să fie făcut public, soția Primului Ministru al Norvegiei a transmis KGB informații despre poziția țării sale în cadrul NATO și al Națiunilor Unite. Norvegia nu a dat nicio explicație oficială atunci când cazul a fost făcut public în 1993.

Din ce operațiune compromițătoare celebră a ieșit prost KGB?

În timpul unei operațiuni de supraveghere a ambasadei Franței din Moscova, agenții KGB l-au urmărit pe un diplomat de rang înalt al delegației franceze. Francezul s-a îndreptat către o casă din suburubiile Moscovei și a întreținut o relație homosexuală cu alt bărbat. Actul sexual a fost fotografiat de către agenții KGB. A doua zi diplomatul a primit la birou copii ale fotografiilor cât și o scrisoare în care îi cereau ca, dacă nu vroia ca pozele să fie trimise superiorilor săi, trebuia să transmită informații KGB. Diplomatul a refuzat iar fotografiile au ajuns la

Ministerul de Afaceri Externe din Paris. Șefii diplomatului au compus o scrisoare de mulțumire pentru „cadoul" special, informând KGB că ei deja erau la curent cu homosexualitatea funcționarului lor și că, din acest motiv, fotografiile nu erau necesare.

Ce era cunoscut ca „Cercul de Spionaj Lucy"?

Operațiunea de spionaj pusă la punct în timpul celui de-al Doilea Război Mondial de către spionajul sovietic „Lucy" era numele conspirativ al lui Kart Sedlacek, un membru al serviciului secret ceh, care lucra în Elveția sub identitatea unui ziarist numit Thomas Selzinger. Unul dintre membrii rețelei de spioni sovietici a fost Sando Rudolfi, un maghiar care a devenit comunist în 1919 și care a început să lucreze pentru serviciul secret sovietic. Ca agent sub acoperire al Kominternului, a operat la Paris din 1930 până în 1936. După aceea și-a schimbat numele în cel de Alexander Rado, al cărui nume de cod era „Dora". El era în realitate rezidentul șef al spionajului sovietic din Elveția.

Din cine mai era format „Cercul de Spionaj Lucy"?

Rudolph Roessler, un german antinazist care avea contacte în armata germană și Alexander Foote, un membru al stângii britanice, care era responsabil cu transmiterea și primirea comunicatelor la și de la Moscova. De asemenea, făceau parte din această rețea de spioni Ursula Kuczynski, care lucra sub identitatea unei învățătoare numită Rachel Duebendorfer, cu numele conspirativ „Sissy" și Christian Schneider care lucra sub identitatea unui croitor, având numele conspirativ de „Taylor".

Ce informații importante au obținut spionii „Cercului de Spionaj Lucy"?

Spionii lui „Lucy" au dat ziua când urma să aibă loc invazia Uniunii Sovietice de către trupele lui Hitler, exact pe 22 iunie 1941. De asemenea, au transmis „ordinul de luptă". Altă informație importantă transmisă Moscovei de către rețea a fost planul ofensivei germane de la Kursk, fapt ce a permis apărătorilor să obțină un mare avantaj asupra atacatorilor.

Ce zvonuri au apărut după război referitoare la „Cercul de Spionaj Lucy"?

Se spune că Roessler a putut opera în Elveția datorită faptului că autoritățile acestei țări au acceptat munca sa ca spion în schimbul transmiterii de informații despre serviciul secret german. În noiembrie 1943, de teamă să nu pună în pericol neutralitatea elvețiană, autoritățile l-au arestat pe Foote în timp ce Roessler a fost avertizat că nu i se vor mai accepta comuncațiile cu Moscova. Soții Duebendorfer au fost arestați în mai 1944. Germanii au cerut predarea tuturor spionilor sau ca elvețienii să îi predea la graniță. Elveția a refuzat, eliberându-i pe toți. Rado a zburat la Moscova iar restul la Parisul eliberat de către Aliați.

Care a fost sfârșitul lui Alexander Foote și al lui Duebendorfer?

În 1945 au fost închiși din ordinul lui Stalin probabil din cauza faptului că dictatorul nu dorea să recunoască că un german antinazist ar fi putut ajuta forța militară sovietică în operațiuni de război cum ar fi fost apărarea Kurskului. Atunci când Sando Rudolfi zbura către Moscova, unde l-ar fi așteptat aceeași soartă ca pe colegii

săi, în timpul unei escale la Cairo, a reușit să evadeze și să dispară. După moartea lui Stalin, Rudolfi s-a întors în Ungaria, unde a murit în 1981.

Odată eliberat, Alexander Foote, a dezertat din serviciul secret sovietic, întorcându-se în Marea Britanie natală, unde a murit în 1990.

Rudolph Roessler și-a încheiat zilele în Elveția, unde a fost arestat în 1950 pentru că a realizat activități de spionaj în Germania Occidentală. Roessler a fost condamnat la un an de închisoare. După ce a fost eliberat, a dispărut de pe fața pământului.

Ce dizident bulgar a fost asasinat cu o înțepătură veninoasă provenită de la un pistol-umbrelă proiectat de KGB?

George Markov, un scriitor bulgar dizident care locuia în Marea Britanie. Fost protejat al lui Todor Jivkov, secretarul general al Partidului Comunist din Bulgaria, a dezertat în Marea Britanie, denunțând la BBC opresion a regimului lui Jivkov. Pentru a-l asasina, Directoratul Tehnic al KGB a creat un pistol-umbrelă care propulsa un vârf mic conținând o puternică otravă toxică. Umbrelele aveau un rezervor care permitea lansarea săgeții cu ajutorul gazului comprimat. Două pistoale-umbrelă au fost trimise de la Moscova la Sofia pentru a-i pregăti pe doi agenți ai spionajului bulgar, Durjavna Sigurnost. Echipa de asasini a fost trimisă la Londra. În septembrie 1978, în timp ce se plimba pe Podul Waterloo, Markov s-a lovit de un alt om care purta o umbrelă. După câteva minute nu s-a simțit bine și a fost spitalizat de urgență. Pe 11 septembrie a murit fără să-și recapete cunoștința. La autopsie s-a descoperit o mică pișcătură pe piciorul drept, dar otrava din ricin folosită pentru a-l ucide pe Markov dispăruse.

În ce atentate împotriva altor disidenți s-a utilizat pistolul-umbrelă?

Pe 26 august 1978, Vladimir Rostov, un alt disident bulgar, a fost „ciupit" în același fel pe o stradă din Paris. În august 1971 a fost pișcat premiatul cu Nobel pentru Literatură și disidentul sovietic Alexandr Soljenițân. Se pare că scriitorului i s-a administrat veninul într-un aliment. În câteva ore avea corpul plin de răni. După trei luni de spital și mai multe transfuzii de sânge, Alexandr Soljenițân a reușit să se refacă.

Ce operațiune a KGB l-a obligat să demită pe primul ministru al Poloniei, Jozef Olesky?

Procurorul militar Slawomir Gorzkiewcz a lansat o acuzație la adresa primului ministru, afirmând că transmisese informații secrete sovieticilor. Se pare că Olesky rămăsese în relații bune cu doi diplomați de la ambasada sovietică din Varșovia care s-au dovedit a fi ofițeri KGB. Olesky a negat acuzațiile cu toate că, în final, a recunoscut că se întâlnise cu cei doi diplomați. Politicianul a acuzat serviciile secrete poloneze că creaseră povestea pentru a-l discredita. Fostul președinte Lech Walesa a sprijinit criticile împotriva lui Olesky datorită, pe de o parte, faptului că unul dintre prietenii primului ministru, Alexander Kwasniewski, îi furase președenția la alegerile din noiembrie 1995. În final, pe 24 ianuarie 1996, Josef Olesky a fost obligat să demisioneze.

Ce înseamnă în KGB „o altă muncă"?

Activitățile de spionaj realizate de către ofițeri ai serviciului secret care lucrau sub identitatea personalului Organizației Națiunilor Unite de la New York.

Ce era „Cercul celor Cinci"?

Era termenul utilizat de către KGB pentru a-i descrie pe membrii „Cercului de Spioni de la Cambridge".

Ce a fost operațiunea denumită „RYAN"?

Cel mai mare efort din partea sovieticilor de acumulare de date de spionaj pentru a verifica dacă Statele Unite pregăteau un atac nuclear împotriva Uniunii Sovietice. Atunci când președintele Ronald Reagan a ajuns la Casa Albă în ianuarie 1981, a cerut dezvoltarea unui plan pentru amplasarea de rachete nucleare în Europa, modelele „Pershing" și „Tomahawk". Liderul sovietic Leonid Brejnev și președintele KGB, Iuri Andropov, au decis să creeze, în 1981, o unitate specială a KGB care urma să descopere intențiile Statelor Unite împotriva Uniunii Sovietice. Andropov credea că Reagan pregătea un atac nuclear surpriză asupra Uniunii Sovietice. Atunci au primit ordin KGB și GRU să-și întărească operațiunile de descoperire a planurilor de război americane. Acest efort a fost denumit *Raketno-Yaderonye Nadapenie* (RYAN) sau „Atacul cu Rachete Nucleare".

Ce eșec au înregistrat KGB și GRU în august și septembrie 1981?

În august și septembrie 1981, 83 de vase de război care aparțineau Statelor Unite, Canadei, Marii Britanii și Norvegiei, comandante de portavionul nuclear *Dwight D.Einsenhower*, au realizat o operațiune-repetiție de trecere dinspre oceanul Atlantic și marea Norvegiei. Problema a apărut când sovieticii au aflat abia o săptămână mai târziu. Flota aliată realizase o combinație de măsuri pasive — menținerea lipsei de transmisii radio, controlul tuturor emisiilor și măsuri active radar, cum ar fi transmiterea de semnale radar false. Exercițiul lansat de pe *Einsenhower* a însemnat o mare înfrângere pentru liderii sovietici și pentru serviciile lor de spionaj. Pe 17 februarie 1983, Cartierul General al KGB și-a informat toate birourile că operațiunea „RYAN" era de maximă urgență și de gravitate extremă. Niciunul din agenții KGB nu a descoperit nimic.

O nouă lovitură pentru KGB a fost când însuși președintele Reagan a anunțat crearea unui plan de amplasare a armelor nucleare în cadrul așa-numitului plan de Inițiativă de Apărare Strategică sau „Războiul Stelelor". Andropov i-a urmat lui Brejnev după moartea acestuia pe 27 martie 1983.

Între martie și aprilie 1983, 40 de vase de război ai flotei Pacificului s-au ciocnit de sovietici. De data aceasta, flota era comandată de două portavioane nucleare, *Enterprise* și *Midway*. Tensiunea a ajuns la maxim când NATO a decis să facă un nou exercițiu în noiembrie 1983. Cartierul general al KGB a primit informații de la toate birourile sale care indicau că toate armatele occidentale se mobilizau.

Tensiunea a urcat din nou atunci când Andropov a ordonat mobilizarea tuturor forțelor. În final, Ronald Reagan și-a redus intensitatea declarațiilor împotriva Uniunii Sovietice, cu toate că Moscova nu prea avea încredere în acest lucru. Soluția la această problemă a venit odată cu anunțarea morții lui Iuri Andropov în februarie 1984.

Ceea ce Statele Unite nu au știut niciodată cât de aproape au fost să provoace, în 1983, un război nuclear cu Uniunea Sovietică.

Ce a fost operațiunea SORM?

O operațiune realizată de către Serviciul Federal de Securitate (FSB) pe Internet. *Sistema Operativno*

Rozysknykh Meropriyatii (SORM) sau Anchetarea Activității de Securitate din cadrul Sistemului a început în 1995 atunci când Guvernul rus i-a acordat FSB dreptul de a controla telecomunicațiile. Internetul se afla în puterea FSB prin operațiunea denumită SORM-2. Această operațiune permitea Serviciului Federal de Securitate să-i ancheteze pe furnizorii de servicii Internet, cât și tranzacțiile cu cărți de credit prin Internet sau mesajele de poștă electronică. Comunicațiile prin Internet au fost controlate de FSB fără ca utilizatorii să știe acest lucru. Președintele Vladimir Putin a autorizat operațiunea SORM nu numai pentru FSB cât și pentru alte agenții, cum ar fi poliția fiscală sau Ministerul de Interne.

Cu ce program american și britanic a fost comparat SORM-ul după ce i-a fost făcută publică existența?

Cu „Rețeaua Echelon", din care fac parte Statele Unite, Marea Britanie, Canada, Noua Zeelandă și Australia.

Ce erau cunoscute ca „Activități Speciale" în cadrul KGB?

Era un termen utilizat de KGB pentru a se referi la operațiunile de asasinare, sechestru sau operațiunile de sabotaj.

Ce era cunoscut drept „Praf de Spioni" în cadrul KGB?

Este vorba de un produs chimic utilizat de către KGB în anii optzeci pentru a-i adormi pe diplomații și atașații militari străini care se aflau în Uniunea Sovietică. Atunci când s-a descoperit folosirea „prafului de spioni" de către ambasadorul Statelor Unite la Moscova, Arthur A. Hartman, KGB a ordonat să nu mai fie folosit. Cel puțin nu în Uniunea Sovietică.

Ce era cunoscut în KGB drept „Mama Uscată"?

Era un termen utilizat de către agenții spionajului sovietic pentru a descrie o zonă care fusese abandonată de către un agent KGB după ce nu mai putea strânge informații din zona respectivă.

Ce este un „cifrator de urgență"?

Avarynyy Shifr. Un cifrator sau un operator de coduri care poate memora un sistem de cifruri simplu pentru a trimite un mesaj de urgență.

Ce era un „Agent Provodnik"?

Este vorba de un agent de spionaj sau contraspionaj specializat în traversarea ilegală a granițelor dintre țări împreună cu alți agenți, mesaje sau alte persoane.

Ce înseamnă un „agent cultivat" de către KGB?

Agent-razrabotchik. O persoană care, înainte de a fi recrutată de către KGB, este supravegheată pentru a i se cunoaște mediul familial, munca sa, obiceiurile sale, pasiunile sale, etc.

Ce este un „soderzhatel konspirativnoy kvartiry"?

Un apartament conspirativ utilizat de către agenții KGB sau ai oricărei agenții de spionaj sovietice pentru a se refugia sau a organiza reuniuni clandestine.

Ce înseamnă „Documentul unui Agent"?

Agenturnoye delo. Un *dossier* despre o operațiune care este lăsat deschis atâta timp cât operațiunea respectivă rămâne deschisă. Termenul respectiv era utilizat de către KGB. La ora actuală, fișa unui agent din SVR este cunoscută ca „Document Operațional" (*Operativoyne delo).*

Ce se cunoștea în KGB drept „posibilitatea agentului"?

Agenturnyye vozmozhnosti. Era analiza realizată de către experții KGB asupra posibilităților unui agent care, ajutat de alții, să încheie cu bine o operațiune de spionaj sau secretă.

Ce se cunoștea în KGB ca „infiltrarea unui agent"?

Vnedreniye agenta. Erau măsurile luate pentru infiltrarea unui agent într-un obiectiv inamic. Se mai folosește atunci când un agent KGB a reușit să se infiltreze într-un obiectiv și a lăsat implantat un agent recrutat.

Ce era cunoscut în KGB ca „adversarul principal"?

Glavnyy protivnik. Era vorba de unul sau mai multe state stabilite de către KGB ca țări ai căror lideri ordonaseră operațiuni militare, politice sau de spionaj împotriva Uniunii Sovietice, împotriva liderilor Uniunii Sovietice sau împotriva agenților serviciilor secrete și de spionaj ai Uniunii Sovietice. De exemplu, Statele Unite și Marea Britanie.

Ce operațiuni a realizat KGB împotriva Marinei sovietice?

În 1968, agenți ai KGB au intrat în casa maiorului Genrikh Altunyan, instructor oficial la Academia Navală. În fundul dublu al unui dulap au găsit exemplare clandestine ale romanului scriitorului premiat Alexander Soljenițin, *Pavilionul bolnavilor de cancer.* Ofițerul a fost dezonorat și expulzat din Marină, expluzat din Partidul Comunist și trimis într-un lagăr de muncă timp de cinci ani pentru activități antisovietice. A doua operațiune a avut loc în mai 1969 când, trei ofițeri ai Marinei, Gennadi Vladimirovici Gavrilov, Georgi Konstantinovici Paramonov și Aleksei Vasilievici Kosyrev, au fost arestați din cauză că înființaseră „Uniunea pentru Lupta pentru Drepturilor Politice". KGB a descoperit între bunurile lor exemplare ale Declarației Drepturilor Omului a Națiunilor Unite și exemplare ale poemului *Vise de libertate.* Gavrilov a fost condamnat la șase ani de închisoare, Kosyrev la trei, iar Paramonov a fost trimis pentru patru ani într-un spital pentru bolnavii mentali din care nu a ieșit viu.

Ce operațiune a realizat KGB după arestările lui Gennadi Vladimirovici Gavrilov, Georgi Konstantinovici Paramonov și Aleksei Vasilievici Kosyrev?

În vara lui 1969, KGB a cercetat toate contactele celor trei ofițeri ai Marinei iar la finele lui august au arestat 31 de membri ai serviciilor navale care erau repartizați în Estonia. Mulți dintre ei criticaseră deschis invazia Cehoslovaciei de către Armata sovietică.

Ce i-a dezvăluit CIA ofițerul serviciului secret cubanez Gerardo Perazo Amerchazurra atunci când a dezertat în Statele Unite în 1971?

Perazo a dezertat în Statele Unite din baza sa de la Londra în decembrie 1971. Când a ajuns în Statele Unite, fostul agent al lui Fidel Castro a dezvăluit că din vara lui 1968, activitățile de spionaj ale Cubei i-au fuseseră predate KGB.

Ce altă informație importantă despre KGB a predat cubanezul Gerardo Perazo Amerchazurra CIA?

A dezvăluit că, prin spionajul cubanez, KGB stabilise relații secrete cu teroriștii „Frontului de Eliberare al Quebec-ului" (FLQ) din Canada. De asemenea, la cererea KGB, cubanezii pregăteau în taberele de antrenament teroriști palestinieni și irlandezi și conspirau împreună cu comuniștii britanici să mențină conflictul din Irlanda de Nord.

Ce era „Direcția"?

Napravleniye. Structura KGB, serviciile, departamentele și directoratele.

Care erau cele trei fronturi de activitate ale serviciului secret extern al KGB?

Napravleniya deyatelonesti vneshney razvedki.

— Informațiile politice.
— Spionaj tehnic și științific.
— Contraspionaj extern.

Ce era o „Operațiune Combinată"?

Kombinatsiya operativnaya. Erau operațiuni create de către KGB pentru a detecta mișcările antisovietice sau operațiunile subversive împotriva sovieticilor. KGB realiza patru tipuri de operațiuni de acest fel:

— Operațiuni combinate destinate pentru a dezvălui activitățile subversive inamice. Acest lucru presupune sprijinul activităților clandestine și planificarea tehnică a echipamentului pentru ele.
— Operațiuni combinate pentru prevenirea și distrugerea activităților subversive.
— Operațiuni combinate pentru a crea condiții care să ducă la dizolvarea activităților subversive.
— Operațiuni combinate pentru extinderea necesității de sprijinire a detectării mișcărilor și operațiunilor subversive împotriva Uniunii Sovietice.

Ce era pentru KGB un „container"?

Konteyner. Un depozit special adaptat pentru transferul de documente de la un agent la altul sau pentru depozitarea de documente pentru ca să le preia un curier.

Ce calități trebuia să aibă un agent KGB ca să fie recrutat?

— Caracteristici fizice. Aptitudini pentru muncă, pentru relaționarea cu alte persoane, etc.
— Procese psihologice. Memorie, retentiva, putere de convingere, etc.
— Statut psihologic. Energie, excitabilitate, precauție, etc.

— Calități psihologice. Capacitate de reacție, caracter temperament, stil de conducere convingător, etc
— Experiență de viață și profesională. Cunoștințe experiență, obiceiuri, tradiții , etc.

Ce era cunoscut în KGB ca „agent de amplasare"?

Manevrirovanie agentami. Erau acei agenți ai departamentului de spionaj extern ai KGB care trebuiau să fie în permanență pregătiți să fie amplasați în orice țară-obiectiv.

— Agenții de amplasare trebuiau să fie în permanență în contact cu un ofițer de operații din aria unde trebuiau să realizeze activități de contraspionaj
— Agenții de amplasare puteau proveni din departamente sau directorate diferite ale KGB.
— Agenții de amplasare puteau fi folosiți de orice agenție de spionaj a Uniunii Sovietice și să fie folosiți la operațiuni de spionaj sau contraspionaj, cu condiția să fi fost aprobate înainte de șeful de operațiuni ai agenților de amplasare.

Capitolul 6

DEPARTAMENTE ȘI SISTEME

În câte directorate era împărțit KGB?

În nouă directorate. Primul Directorat (Operațiuni Externe), al Doilea Directorat (Controlul Politic Intern), al Treilea Directorat (Controlul Politic al Forțelor Armate), al Cincilea Directorat (Dizidența Politică), al Saptelea Directorat (Supravegherea electronică a cetățenilor sovietici, a studenților, militarilor și diplomaților), al Optulea Directorat (Securitatea în comunicații, criptografie și coduri), al Nouălea Directorat (Escortele pentru membrii Partidului și familiile lor), al Saisprezecelea Directorat (Întreținerea și securitatea comunicațiilor agențiilor guvernamentale ale Uniunii Sovietice), Directoratul Forțelor Frontaliere (însărcinate cu protecția frontierelor Uniunii Sovietice pe pământ și pe mare).

Care erau atribuțiile Primului Directorat?

Era responsabil de toate operațiunile de informații și activitățile de spionaj din străinătate. La rândul său, era împărțit în departamente cum ar fi antrenarea agenților sub acoperire, analiza informațiilor și departamente care acopereau arii geografice concrete. În acest directorat erau incluși *Spetsnaz*, un grup creat în 1981 pentru a realiza recunoașteri în străinătate, sabotaje și misiuni de securitate. În practică, această unitate a realizat misiuni doar în interiorul URSS, în principal acțiuni de securitate internă.

Care erau atribuțiile celui de-al Doilea Directorat?

Era responsabil cu controlul politic intern al cetățenilor sovietici și al străinilor care locuiau în Uniunea Sovietică, aici fiind incluși turiștii și diplomații.

Care erau atribuțiile celui de-al Treilea Directorat?

Era responsabil de controlul politic și contraspionajul din interiorul Forțelor Armate. Acest directorat era împărțit în douăsprezece departamente, toate fiind relaționate cu teme militare, inclusiv formarea paramilitarilor care urmau să fie utilizați de către Guvernul sovietic. Membrii acestui directorat se aflau în întreaga rețea militară sovietică, în fiecare companie, în fiecare batalion, în fiecare district militar, în fiecare grup naval. Aceștia informau direct cartierul general al KGB și nu Ministerul de Apărare sau GRU (serviciul secret militar).

Care erau atribuțiile celui de-al Cincilea Directorat?

Era responsabil cu securitatea internă. Creat în 1969 pentru a combate dizidența politică, au realizat câteva din activitățile celui de-al Doilea Directorat. De exemplu, cel de-al Cincilea Directorat se ocupa de departamente operative cum ar fi dizidenții religioși, minorități naționale, spionajul în interiorul comunității artistice și cenzura literară.

Care erau atribuțiile celui de-al Șaptelea Directorat?

Era responsabil cu acordarea de sprijin personal și tehnic pentru supravegherea electronică a activităților cetățenilor străini și naționali din interiorul Uniunii Sovietice. Principala muncă a celui de-al Șaptelea Directorat se centra în zone din Moscova și Leningrad (acum Sankt Petersburg), unde se concentrau comunitățile diplomatice, turiștii, studenții străini.

Ce grup special a fost în subordinea celui de-al Șaptelea Directorat?

Al'fa (Alfa). La început, această unitate specială creată în 1974 se ocupa cu informarea legată de contraterorism și de misiuni speciale în cadrul URSS. Echipa *Al'fa* a jucat un rol important în operațiunile secrete din Afganistan după invadarea acestei țări de către Uniunea Sovietică.

Care erau atribuțiile celui de-al Optulea Directorat?

Era responsabil cu securitatea zonelor mai sensibile a comunicațiilor. Directoratul de Comunicații, un alt nume pentru acest directorat, se ocupa de controlul comunicațiilor din străinătate. Respectivul directorat era responsabil de sistemele de criptare utilizate de diviziile și departamentele KGB, de securitatea transmisiilor între birourile KGB din străinătate și dezvoltarea de echipamente mai sigure pentru comunicații.

Care erau atribuțiile celui de-al Nouălea Directorat?

Cel de-al Nouălea Directorat era responsabil cu paza și protecția liderilor Partidului Comunist și familiilor

lor, înalților demnitari ai Kremlinului și înalților funcționari din întreaga Uniune Sovietică.

Care erau atribuțiile celui de-al Șaisprezecelea Directorat?

Întreținerea sistemelor radio și a liniilor telefonice utilizate de toate agențiile Guvernului.

Care erau atribuțiile Directoratului Trupelor de Frontieră?

Efectivele sale protejau frontierele terestre și maritime ale Uniunii Sovietice.

Cum era structurat Primul Directorat?

Acesta era, poate, împreună cu cel de-al Doilea Directorat, KGB, cel mai important directorat. Primul Directorat era responsabil de toate operațiunile clandestine, analizele datelor de spionaj culese de către GRU și consilierea politică a Politburo-ului Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Primul Directorat era format din Directoratul S sau Agenții sub acoperire, Directoratul T sau Problemele Tehnice și Științfice, Directoratul I sau Planificare și Analiză, Serviciul Special I sau Informații, Serviciul Special II sau Contrainformații, Departamentul A sau Dezinformare, Departamentul V sau Acțiuni Executive și Departamentul Geografic.

Ce atribuții avea Directoratul S?

Se ocupa de agenții sub acoperire. Se ocupa de recrutarea, antrenarea și controlarea, cu ajutorul ofițerilor KGB, a spionilor străini cărora li se creau și dădeau identități false. Acest directorat se ocupa de asemenea de sprijinirea spionilor care se aflau sub acoperire diplomatică.

Ce atribuții avea Directoratul T?

Directoratul T a fost creat în 1963, după dispariția Departamentului 10, însărcinat cu achiziția de tehnologie industrială, militară sau strategică din Occident. În 1972, cartierul general al Directoratului T era format din sute de ofițeri, repartizați în patru departamente și amplasați în ambasadele sovietice din toată lumea. Operațiile Directoratului erau coordonate de comitetul de informații științifice și tehnice al KGB împreună cu Comitetul de Stat pentru Probleme Tehnice și Științifice (GNTK, în rusă).

Ce atribuții avea Directoratul I?

Planificare și analiză. Directoratul I a fost înființat în 1969 cu scopul de a revizui operațiunile trecute și dirigidas, să ia viitoarele inițiative.

Ce atribuții avea Serviciul Special I?

Serviciul Special I era responsabil cu diseminacion informației culeasă de către Primul Directorat, în afară de cea despre probleme tehnice adusă de Directoratul T. Alte responsabilități ale Serviciului Special I erau publicarea unui buletin săptămânal pentru liderii Partidului, un alt buletin pentru ofițerii KGB despre operațiunile din străinătate și un al treilea raport, intitulat despre Studiile Speciale, adresat direcției Comitetului Central al Partidului Comunist al URSS. Aceste rapoarte nu erau analize de informații ci mai mult un buletin despre posibilele situații și crize politice din țările din afara ariei comuniste.

Ce atribuții avea Serviciul Special II?

Atribuțiile acopereau acțiunile de contrainformații, controlul de penetracion al altor agenții de spionaj externe din Uniunea Sovietică cu scopul de a sabota efectivitatea acțiunilor desfășurate de KGB. Serviciul Special II era de asemenea responsabil de ofițerii de securitate care îi păzeau pe civilii sovietici care călătoreau în străinătate în calitate de funcționari, corespondenți ai mijloacelor de comunicare sovietice, agenți comerciali, personal al Aeroflotului, etc.

Ce atribuții avea Departamentul A?

Cunoscut ca și Departamentul de Dezinformare și responsabil cu operațiunile clandestine și campaniile de influențare a guvernelor străine și publice, neutralizarea grupurilor ostile intereselor Uniunii Sovietice. Majoritatea agenților Departamentului A erau ofițeri KGB.

Ce atribuții avea Departamentul V?

Cunoscut de asemenea ca Departamentul de Acțiuni Executive sau cel responsabil cu „problemele umede" (*mokrie dela*), asasinate, sechestre și sabotaje, care conțineau acțiuni însângerate. Acest Departament a fost cunoscut înainte ca Departamentul 13 sau „Linia F". Departamentul V a fost înființat în 1969 cu scopul de a sabota infrastructurile importante pentru a imobiliza țările occidentale în cazul unei posibile crize militare care ar implica Uniunea Sovietică. Personalul Departamentului V era plasat în ambasadele URSS din întreaga lume.

Ce atribuții avea Departamentul Geografic?

În realitate, acesta era inima Primului Directorat. Acesta era împărțit în departamente geografice, fiecare dintre ele fiind responsabil de operațiunile KGB din străinătate. Personalul acestui departament era format în general din ofițeri KGB rezidenți și legali (*rezidenty*) din ambasadele sovietice, care lucrau sub acoperire diplomatică. *Rezidenty* se ocupau de colectarea informațiilor secrete, de spionaj sau alte acțiuni pentru agenții sub acoperire ai Departamentului V sau ai Departamentului A. *Rezidenty* se ocupau de controlul operațiunilor de sprijin al acelor organizații comuniste din lume.

Cum era structurat Departamentul Geografic?

- Departamentul numărul 1 (Statele Unite și Canada),
- Departamentul numărul 2 (America Latină),
- Departamentul numărul 3 (Marea Britanie, Australia, Noua Zeelandă și Scandinavia),
- Departamentul numărul 4 (Republica Federală Germană și Austria),
- Departamentul numărul 5 (Franța, Spania, Italia, Olanda, Belgia, Luxemburg și Italia),

Departamentul numărul 6 (China, Vietnamul de Nord și Coreea de Nord),

- Departamentul numărul 7 (Japonia, India, Filipinele și restul Asiei),
- Departamentul numărul 8 (țările arabe, Iugoslavia, Turcia, Grecia, Iranul, Afganistanul și Albania),
- Departamentul numărul 9 (țările vorbitoare de engleză din Africa),
- Departamentul numărul 10 (țările vorbitoare de franceză din Africa),
- Departamentul numărul 11 (consilierii Cubei și țările din Europa de Est),
- Departamentul numărul 12 (Departamentul de acoperiri date ofițerilor KGB ca diplomați, ziariști, turiști sau participanți la conferințe internaționale),

— Departamentul numărul 13 (securitatea comunicațiilor cu rezidenții, ofițerii și agenții din țările selectate ca obiective),
— Departamentul numărul 14 (furnizarea de documente false, pașapoarte, materiale pentru trimiterea de mesaje invizibile, produse chimice sau produse cerute de către Departamentul de Operațiuni din Străinătate),
— Departamentul numărul 15 (întreține și controlează documentele și arhivele operațiunilor active ale Primului Directorat),
— Departamentul numărul 16 (însărcinat cu activitățile administrative și de recrutare din populația sovietică).

Care era principalul centru de recrutare al Departamentului numărul 16?

Institutul Internațional de Afaceri și Limbi Orientale de la Moscova.

Care erau atribuțiile celui de-al Doilea Directorat?

Cel de-al Doilea Directorat era responsabil cu securitatea internă și atribuțiile sale se încrucișau câteodată cu cele ale puternicului Prim Directorat. Directoratul conținea douăsprezece departamente, Securitatea Politică, Directoratul Siguranței Industriale și Grupul de Sprijin Tactic. Șase din cele douăsprezece departamente aveau ca unică sarcină controlul personalului sovietic din ambasadele și consulatele sovietice din lume.

Ce rol avea Departamentul numărul 1 al celui de-al Doilea Directorat?

Personalul acestui departament, creat în 1970, număra 50 de ofițeri și 300 de agenți experți în supravegheri. Cartierul său general se afla la câțiva metri de ambasada Statelor Unite de la Moscova. Acest departament era format din cinci secțiuni:
— Secțiunea numărul 1 (recrutarea personalului ambasadei Statelor Unite),
— Secțiunea numărul 2 (operațiuni de contrainformații împotriva ambasadei Statelor Unite de la Moscova),
— Secțiunea numărul 3 (identificarea cetățenilor sovietici care luaseră contact cu personalul ambasadei Statelor Unite),
— Secțiunea numărul 4 (controlul contactelor dintre americani și sovietici în afara Moscovei),
— Secțiunea numărul 5 (operațiuni de contrainformații împotriva ambasadelor latino-americane de la Moscova).

Ce atribuții aveau restul Departamentelor celui de-al Doilea Directorat?

— Departamentul numărul 2 (Țările Commonwealth),
— Departamentul numărul 3 (Republica Federală Germană, Scandinavia și Austria),
— Departamentul numărul 4 (toate națiunile Europei Occidentale),
— Departamentul numărul 5 (țări noneuropene aflate în dezvoltare),
— Departamentul numărul 6 (țări non-europene dezvoltate),
— Departamentul numărul 7 (responsabil de operațiunile împotriva turiștilor).

Din câți agenți era format cel de-al 7-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Din 200, din care jumătate se aflau la Moscova iar restul în diferite orașe ale Uniunii Sovietice. S-a estimat că departamentul avea aproape 1.600 de informatori.

Cum erau împărțiți informatorii celui de-al 7-lea Departament?

În șase secțiuni. Secțiunea numărul 1 (turiști americani, canadieni și britanici), Secțiunea numărul 2 (alte naționalități), Secțiunea numărul 3 (hoteluri și restaurante pentru străini), Secțiunea numărul 4 (agenții de voiaj), Secțiunea numărul 5 (contactele dintre sovietici și turiști) și Secțiunea numărul 6 (posturi de observație aflate în locuri unde se întâlnesc turiști și străini cât și în clădirile utilizate de către străini, cum ar fi aeroporturile, gările sau stațiile de autobuz din întreaga Uniune Sovietică).

Ce rol avea cel de-al 8-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Răspundea de informațiile legate de computere și sisteme de operare pentru cel de-al Doilea Directorat.

Ce rol avea cel de-al 9-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Supravegherea și recrutarea de studenți străini care urmau a fi folosiți ca informatori în universitățile Uniunii Sovietice împotriva grupurilor studențești dizidente.

Ce rol avea cel de-al 10-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Răspundea de influențarea și recrutarea ziariștilor străini.

Ce rol avea cel de-al 11-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Reglementarea și controlarea călătoriilor cetățenilor sovietici în străinătate.

Ce rol avea cel de-al 12-lea Departament al celui de-al Doilea Directorat?

Răspundea de anchetarea cazurilor de corupție din întreprinderile Guvernului.

Ce sprijin primea KGB în materie de securitate internă?

Din partea Serviciului de Securitate Politică. Denumit de asemenea și „Serviciul" (*Sluzhba*). Până în 1969 era format din douăsprezece direcții (*Napravleniye*), până când a fost reformat, rămânând cu doar șapte direcții.

Cu ce se ocupau Direcțiile Serviciului de Securitate Politică?

Direcțiile 1, 2, 3 și 4 erau responsabile de munca cu ofițerii locali ai KGB și cu rețelele de informatori ai acestora. Direcția numărul 10 răspundea de delictele economice, speculă și activitățile „pieței negre". Direcția numărul 11 răspundea de supravegherea dizidenților. Direcția numărul 12, creată în 1963, răspundea de operațiunile de informații și spionaj împotriva diplomaților chinezi de la Moscova.

Ce rol avea așa-numitul Grup de Sprijin Tehnic?

Răspundea de intrările și infiltrările în locuri precum ambasadele străine de la Moscova și casele cetățenilor sovietici.

Ce rol avea așa-numitul Directorat pentru Securitatea Industrială?

Răspundea de securitatea instalațiilor industriale de înaltă prioritate cum ar fi fabricile de armament, de avioane, siderurgice, etc. Acest directorat era împărțit în șase departamente, primele patru răspundeau de industria grea, armament, cercetare nucleară și centre de producție. Departamentul numărul 5 răspundea de Ministerul Comerțului Exterior și de expozițiile din străinătate. Departamentul numărul 6 răspundea de operațiunile de recrutare ale marinarilor străini din porturile Uniunii Sovietice.

Ce departamente depindeau direct și exclusiv de președintele KGB?

Directoratul Administrativ, Directoratul pentru Personal, Departamentul de Anchete Speciale, Departamentul de Experiență Operațională, Departamentul pentru Securitate Fizică, Departamentul Financiar și Departamentul de Arhive și Registre.

Ce rol avea Directoratul Administrativ?

Răspundea de administrarea proprietăților, finanțarea călătoriilor, administrarea afacerilor, magazinelor, complexelor de vacanță și complexelor de apartamente utilizate de către personalul KGB.

Ce rol avea Directoratul pentru Personal?

Se afla sub controlul Departamentului și Organului Administrativ al Comitetului Central al Partidului Comunist și răspundea de recrutarea de personal pentru KGB cât și de școlile și centrele de antrenament ale KGB, unde se țineau cursuri pentru Directoratul pentru Agenții sub acoperire și Departamentul de Actiuni Executive.

Ce rol avea Departamentul de Anchete Speciale?

Răspundea de anchetarea cazurilor de trădare, spionaj și activități criminale din interiorul KGB, a funcționarilor și membrilor de importanță medie ai Partidului.

Ce rol avea Departamentul de Experiență Operațională?

Răspundea de evaluarea operațiunilor de informații pentru toate agențiile de spionaj ale Uniunii Sovietice.

Ce rol avea Departamentul de Securitate Fizică?

Răspundea de furnizarea de escorte și paznici pentru clădirile KGB.

Ce rol avea Departamentul Financiar?

Se ocupa de plățile salariilor, contabilitate și administrarea întregului personal al KGB.

Ce rol avea Departamentul de Registre și Arhive?

Ținea la zi indicii rapoartelor despre operațiuni, agenți și documentele produse de către fiecare divizie a KGB de la începuturile Cekăi până în ultimele sale zile din 1991.

Care sunt cele două agenții care au înlocuit KGB după desființarea sa din 1991?

Sluzhba Vneshney Razvedki (SVR) sau Serviciul Secret Extern și Serviciul Federal de Informații Rus (FSK).

***Când a fost înființat** Sluzhba Vneshney Razvedki* (SVR)-ul?

SVR-ul a fost creat din ordinul președintelui Boris Eltîn în decembrie 1991 cu scopul de a prelua sarcinile realizate până atunci de KGB. Rolurile SVR-ului constau în realizarea de operațiuni de spionaj în străinătate. Ultimul președinte al KGB și primul director al SVR-ului a fost Evgheni Primakov, care a rămas în funcție până pe 9 ianuarie 1996, când Eltîn l-a numit ministru al Afacerilor Externe iar mai târziu prim ministru. Primakov a fost urmat în funcție de către Vyacheslav Ivanovici Trubnikov, un specialist în India și Pakistan.

Care sunt astăzi, adresa și telefonul SVR?

Sluzhba Vneshney Razvedki
Yasenevo 11 Kolpașni
Moscova, 0101000
Telefon: 00.7.95.923 62 13

Câți oameni lucrează pentru SVR?

Aproape 15.000 de persoane lucrează pentru *Sluzhba Vneshney Razvedki* în diferitele sale departamente.

Ce sarcini a preluat SVR-ul de la KGB?

În calitate de continuator al muncii Primului Director al KGB, SVR este responsabil pentru informațiile externe și deține birouri în ambasadele și reprezentanțele diplomatice ruse cât și societăți în toată lumea.

Cum sunt împărțite departamentele SVR-ului?

Este împărțit în trei Directorate și trei Servicii.

- Biroul Directoratului S.
  Este responsabil de agenții sub acoperire aflați în străinătate
- Biroul Directoratului T.
  Este responsabil de culegerea de informații cu caracter științific și tehnologic.
- Biroul Directoratului K.
  Realizează infiltrarea agenților săi în servicii sau agenții secrete străine și îi supraveghează pe cetățenii ruși din străinătate.
- Serviciul I.
  Analizează informația culeasă de către SVR și distribuie informația celorlalte departamente și servicii.
- Serviciul A.
  Responsabil cu Planificarea.
- Serviciul R.
  Evaluează operațiunile externe ale SVR-ului.

Care este pagina de Internet a SVR-ului?

http://www.svr.gov.ru

Când a fost creat FSB?

Serviciul Federal de Securitate sau *Federal'naya Sluzhba Bezopasnosti* (FSB) a fost creat în aprilie 1995 după restructurarea FSK-ului. FSB răspunde de păzirea

materialului secret al Guvernului, de securitatea din cadrul Forțelor Armate și a altor agenții guvernamentale.

Ce departamente alcătuiesc FSB?

După ultima sa restructurare, care a avut loc pe 22 mai 1997, FSB are următoarea structură:

— Departamentul de Contraspionaj.
— Departamentul Antiterorist.
— Departamentul de Planificare, Analiză și Strategie.
— Departamentul de Anchetă a Crimei Organizate.
— Directoratul pentru Activități.
— Directoratul de Anchete.
— Directoratul de Cercetări Operaționale.
— Directoratul de Măsuri Tehnice Operaționale.
— Directoratul de Securitate Personală.
— Directoratul pentru Probleme speciale.
— Centrul de Detenție.
— Centrul de Cercetare Științifică.

Câți directori a avut FSB?

Martie 1994-iulie 1995 – Serghei Vladimirovici Stepașin

Iulie 1995-iunie 1996 – Mihail Ivanovici Barsukov

Iulie 1996-iulie 1998 – Nikolai Dmitrievici Koralev

Iulie 1998-august 1999 – Vladimir Vladimirovici Putin

Din august 1999 – Nikolai Platonovici Patrușev

Ce informație a dezvăluit FSB?

Printr-un CD-ROM de aproximativ șase ore, FSB a dezvăluit, în iulie 1996, istoria serviciilor de spionaj ale Uniunii Sovietice în șaizeci de interviuri cu membri importanți ai comunității serviciilor secrete.

Ce alte sarcini și-a asumat FSB după desființarea KGB?

Serviciul Federal de Securitate a primit recent mare parte a infrastructurii și mijloacelor Agenției Federale de Comunicații a Guvernului (FAPSI) sau *Federal'naya Agenstvo Pravitel'stvennoy Svayazi i Informatsii* cu rolul de securizare și spionare a comunicațiilor. FAPSI a fost desființată la puțin timp după KGB.

Cum sunt structurate departamentele FSB?

FSB, condus de un director asistat de către un subdirector este împărțit în următoarele direcții:

— Direcția de Anchete:
Crima organizată, corupția, traficul de arme, de droguri, infracțiuni economice.
— Direcția de Contrainformații Economice.
— Direcția pentru Operațiuni de Recunoaștere.
— Direcția de Contrainformații Militare:
Are în subordine mai mult de șase mii de membri, direcția respectivă se ocupă de contraspionaj; în ultimii ani a trebuit să se lupte cu crima organizată, să răspundă de securitatea forțelor armate și în special de cea a armamentului nuclear.
— Biroul Direcției T. Antiterorism:
Este centrul de contraterorism al FSB, luptă și acționează cu ajutorul unităților sale antitero, se ocupă de alertele de acest gen și supraveghează traficul de arme către aceste grupuri.
— Direcția pentru Înregistrări și Arhive:

Păzește și gestionează arhivele și înregistrările FSB.

Care este pagina Internet a FSB?

http://www.fsb.gov.ru

Ce este și ce rol are GRU?

Glavnoye Razvedyvatelnoye Upravlenie (Directoratul de Informații Militare). În era postsovietică și odată cu reducerea influenței KGB, GRU a preluat sarcini importante în străinătate în materie de spionaj. GRU a fost creat pe 5 noiembrie 1918 din ordinul lui Lenin. Denumirea de GRU nu i-a fost acordată decât în iunie 1942. La început, serviciul secret militar a fost utilizat doar în activități de apărare, pentru a cunoaște mișcările de trupe, intențiile și desfășurările militare în timp de război, inclusiv pentru a evita răscoale din unitățile Armatei Sovietice. După cel de-al Doilea Război Mondial, GRU și-a stabilit propriile activități de spionaj din străinătate, în principal în zona științifică.

Ce glumă celebră circulă în Rusia referitoare la operativitatea GRU?

Un ofițer GRU îi ordonă unui savant să se infiltreze într-o țară străină pentru a culege informații datorită faptului că savantul provine din țara respectivă. Trece timpul și savantul nu trimite nicio infomație către GRU. Preocupat, ofițerul îl cheamă pe savant la Moscova și îl întreabă de ce nu a trimis nimic. Savantul spune că problema este că nu cunoaște limba. Ofițerul GRU îi răspunde că ar putea să se dea drept mut. Dar savantul îl întreabă: „Și dacă vorbesc în somn?", la care spionul serviciului secret militar răspunde: „Atunci, înainte de a te trimite înapoi, o să-ți tăiem limba".

Când a avut loc prima mare epurare în cadrul GRU?

În noiembrie 1920, atunci când Lenin a ordonat executarea a sute de ofițeri ai serviciului secret militar deoarece realizaseră analize greșite despre Polonia. Prima mare reorganizare a GRU a avut loc în 1926. A doua mare epurare dinăuntrul GRU a avut loc în 1929 și 1930, ambele fiind ordonate de către Stalin, cu toate că, în cazul celei de-a treia epurări, care a avut loc în 1935, însuși Stalin a utilizat ofițeri GRU pentru a-i executa pe ofițerii altor servicii secrete.

Ce este cunoscută drept „Vara Terorii"?

Vara lui 1938, când celebrul mareșal al Uniunii Sovietice, M. Tujașevsky, a fost arestat și executat pe loc, pornind astfel una dintre cele mai teribile epurări din lunga istorie a GRU. Zeci de mii de ofițeri ai Armatei Roșii și ai GRU au fost executați fără nicio judecată, inclusiv cei din Înaltul Stat Major al Armatei. În această epurare, fostul șef al GRU, Berzin, a fost executat pe 29 iulie 1938. Motivul epurării a fost proasta campanie dusă de Armata Sovietică în Finlanda. Cineva l-a convins pe Stalin să demită întregul Stat Major. Dictatorul a preferat să-i execute pe toți.

Câți șefi a avut GRU până în 1998?

Octombrie 1918-iulie 1919	S.I. Aralov
Iulie 1919-decembrie 1919	S.I. Gusev
Decembrie 1919	D.I. Kurskiy
Ianuarie 1920-februarie 1920	G.L. Piatakov

Februarie 1920-august 1920	V.X. Aussen
August 1920-aprilie 1921	Ya.D. Lentzman
Septembrie 1921-martie 1924	A.Ya. Zabyot
Martie 1924-aprilie 1935	Ya.K. Berzin
Aprilie 1935-iunie 1937	S.P. Uritski
Iunie 1937-august 1937	Ya.K. Berzin
Septembrie 1937-octombrie 1938	S.G. Genden
Octombrie 1938-aprilie 1939	A.G. Orlov
Aprilie 1939-iulie 1940	I.I. Proskyov
Iulie 1940-octombrie 1941	F.I. Golikov
Octombrie 1941-iulie 1942	A.P. Panfilov
Iulie 1942-1943	I.I. Ilșev
1943-1946	F.F. Kuznețov
1946-1948	S.M. Ștemienko
1949	V.V. Kurasov
1949-1951	M.V. Zaharov
1952-1956	M.A. Șalin
1956-1957	S.M. Ștemienko
1957-1958	M.A. Șalin
1958-1962	Ivan A. Șerov
1963-1987	Petr I. Ivașutin
1987-1991	Vladlen M. Mihailov
1991-1992	Evgheni M. Timohin
1992-1997	Fedor I. Ladygin
1998	Valentin V. Korabelnikov

Care este structura GRU?

— Birou numărul 1 al Directoratului.
Răspunde de activitățile de informații din Europa, fiind împărțit la rândul său în cinci mari arii, fiecare dintre ele având câte o secțiune din fiecare țară.
— Biroul numărul 2 al Directoratului.
Răspunde de culegerea, analizarea și difuzarea de informații în emisfera occidentală și se împarte în șapte direcții: recunoaștere, personal și recrutare, operațiuni, analiză, informații electronice și de semnale, semnale militare și încifrare și securitatea comunicațiilor.
— Biroul numărul 3 al Directoratului.
Răspunde de culegerea, analizarea și difuzarea de informații de inteligencia în Asia.
— Biroul numărul 4 al Directoratului.
Răspunde de culegerea, analizarea și difuzarea de informații de spionaj în Africa și Orientul Mijlociu.
— Biroul numărul 5 al Directoratului.
Gestionează informațiile din forțele armate: Armata, Flota și Aviația.
— Biroul numărul 6 al Directoratului.
Răspunde de inteligencia electronică, mai ales a ambasadelor străine.
- Direcția de informații spațiale. Spionajul spațial.
- Direcția de informații a Flotei.
Împărțită în cinci directorate: Flota de Nord, Flota Pacificului, Flota Mării Negre, Flota Mării Baltice și Flota destinată activităților spațiale.

— Biroul numărul 7 al Directoratului.
Analiza NATO.
— Biroul numărul 8 al Directoratului.
Studiul individual al țărilor care au legături cu NATO.
— Biroul numărul 8 al Directoratului.
Analizarea și studierea tehnologiei militare externe, spionajul armelor lor, al sistemelor defensive, etc.
— Biroul numărul 10 al Directoratului.
Analizarea și studierea bugetului și cheltuielilor militare, a producției, etc.
— Biroul numărul 11 al Directoratului.
Răspunde de problemele legate de arme sau energie nucleară, evaluează potențialul celorlalte țări și negociază tratatele legată de aceste materiale.

— Biroul numărul 12 al Directoratului. Activități Necunoscute.

Ce alte servicii secrete au fost transferate din KGB altor agenții după desființarea acestuia în 1991?

Serviciul Federal de Protecție, FSO (*Federal'naya Sluzhba Okhrani),* Serviciul Prezidențial de Securitate PSB (*Prezidentskaya Sluzhba Bezopasnosti),* Serviciul Federal al Frontierelor (*Federal'naya Pogranichnaya Sluzhba),* Ministerul de Securitate Internă (*Ministerstvo Bezopasnosti Ruskii)* și Ministerul de Afaceri Interne (*Ministerstvo Vnutrennikh Del).*

Ce organism controlează datele strânse de toate agențiile de informații și spionaj ale Federației Ruse?

Comisia Tehnică a Statului (*Gosudarstvenncya Tekhnicheskaya Komissiya).*

Unde au fost repartizați cei aproape 10.000 de oameni care alcătuiau cel de-al Nouălea Directorat al KGB?

Acești oameni, responsabili de protecția Kremlinului și a birourilor Sovietului Suprem al Partidului Comunist, au fost repartizați în cadrul Serviciului Federal de Protecție, *Federal'naya Sluzhba Okhrani* (FSO) iar aproape o mie din ei în cadrul Serviciului de Securitate Prezidențial, care are aceleași responsabilități ca cele ale Serviciului Secret al Statelor Unite.

Cine a preluat funcțiile îndeplinite de către al Doilea, al Treilea, al Cincilea și al Șaptelea Directorat Principal al KGB?

Noul Minister de Securitate dar, în decembrie 1993, a fost înlocuit de Serviciul Federal de Securitate. Cele aproape 75.000 de persoane care lucrau pentru acest serviciu au fost transferate în FSB.

Ce lege federală a fost respinsă pe 30 octombrie 1997?

Duma de Stat a votat împotriva Legii Federale a Agențiilor de Securitate de Stat ale Federației Ruse care le punea pe toate sub controlul lui Serghei Skurikhin, un deputat al Partidului Liberal Democrat din Rusia. Acest partid era condus de către polemicul ultranaționalist Vladimir Jirinovski.

Ce propunea legea respinsă?

Crearea Ministerului Rus de Securitate a Statului, care reunea Serviciul Federal de Securitate, Serviciul de Informații Externe și Agenția Federală pentru Probleme Guvernamentale și Informație.

Ce era cunoscut drept „Organul"?

Toate serviciile de spionaj din timpul lui Stalin.

Care au fost primele avioane folosite de către URSS în spionarea Statelor Unite?

Bombardierele de recunoaștere cu rază mare de acțiune Tupolev-16 și Tupolev-22. Aceste două tipuri de avioane au fost utilizate până la apariția sate-

liților-spioni. În general, operau de la bazele din Siberia sovietică, de unde controlau mișcările flotei americane din insulele Hawaii și, ulterior de la bazele din Egipt, de unde controlau mișcările din Mediterană.

Care era ruta de zbor a acestor avioane?

Decolau de la bazele din peninsula Kola, zburau pe lângă capul Nord, coborau deasupra mării Norvegiei, Islandei, a insulelor Feroe, continuau să zboare spre sud și aterizau în Cuba. Ulterior, avioanele-spion sovietice au zburat de la baze din Angola și Guineea (Conakry).

Ce spion KGB a avansat politic foarte repede?

Geidar A. Aliyev. Și-a început cariera în 1941 în calitate de membru al serviciilor de securitate din Azerbaidjan. În 1967 era deja șeful poliției secretă a Azerbaidjanului iar în 1969 era șeful Partidului Comunist al acestei republici sovietice. În 1976 a fost numit membru al Politburo-ului iar după moartea lui Leonid Brejnev în noiembrie 1982, Aliyev a fost transferat la Moscova, unde a devenit primul viceprim ministru al Uniunii Sovietice. Însuși Gorbaciov îl amintea astfel în memoriile sale : „Aliyev era inteligent și un ofițer KGB ambițios".

Ce era cunoscută drept Asociația pentru Securitatea în Afaceri (ABS, în engleză)?

Organizația de securitate creată de foștii ofițeri ai serviciului secret de informații sovietic. Crearea ABS-ului a avut loc în 1993 iar șeful său suprem era Victor Budanov, un general maior pensionat și fostul șef al Contrainformațiilor KGB.

Ce servicii oferea ABS-ul?

Protecție și securitate pentru afaceri, protecție pentru oamenii de afaceri care călătoreau în Uniunea Sovietică, investigarea posibililor parteneri, căutarea de clienți și parteneri în Rusia și în fostele republici și protejarea și crearea de mijloace împotriva spionajului industrial.

Ce era cunoscut drept Kometa în spionajul sovietic?

Este vorba de a patra generație de sateliți-spion. Primilor sateliți *Kometa* li s-au atașat panouri solare pentru a-și încărca bateriile. Unele informații presupun că acest tip de sateliți funcționau doar 45 de zile iar imaginile luate erau de tipul celor din hărțile topografice.

Ce era cunoscut drept „Luminaire" în spionajul sovietic?

Este vorba de mașina de cifruri sovietică utilizată de KGB în anii șaizeci pentru a-și transmite mesajele. Mașina transmitea semnale sonore emise de zece mici taste situate în partea de sus a mașinii *Luminaire*. Numerele încriptau mesajul transmis de către agentul KGB. *Luminaire* a fost proiectată pentru agenți care nu cunoșteau sistemul Morse și care, de asemenea, aveau nevoie de o metodă silențioasă de a primi mesajele.

Ce era cunoscut drept „Mandrake" în spionajul sovietic?

Este vorba de avionul de recunoaștere la mare altitudine, Yakolev 25RD sau Yak-25RD. Este posibil ca

acest avion să fie cel care a doborât, pe 1 mai 1960, U-2-ul american pilotat de către Francis Gary Powers. Avionul era înarmat cu tunuri de 23 mm, un radar care acoperea o arie mare și avea o viteză maximă de 900 km/oră. Altitudinea de croazieră atingea aproape 20.000 de metri, cu un echipaj format din doi piloți. Primul Yak-25RD a zburat în 1957, fiind folosit pentru misiuni de spionaj fotografic. Yak-25RD a fost înlocuit de modernul Yak-28 *Brewer*.

Ce este o „Cutiuță Muzicală" în KGB?

Un radio clandestin sau un post de radio.

Ce era numit „Muzician" în KGB?

Un operator radio.

Ce înseamnă „Nashi" pentru KGB?

Este cuvântul rusesc care înseamnă „al nostru", fiind utilizat de către agenții KGB pentru a se referi la alt agent KGB sau colaborator al KGB.

Ce înseamnă „Vecin" în KGB?

Este termenul utilizat de către KGB și ofițerii săi pentru a se referi la serviciile secrete din țările comuniste din Europa de Est. Acest cuvânt era folosit și de înalții funcționari ai Ministerului de Afaceri Externe al Uniunii Sovietice pentru a se referi la Cartierul General al KGB.

Ce înseamnă „Infirmieră" în KGB?

Este vorba de ofițerii KGB care însoțeau delegațiile sovietice în străinătate pentru a evita ca unul dintre membrii să poată dezerta. În rusă acești ofițeri erau numiți *nyanki*.

Ce era cunoscut drept „Organ" în spionajul sovietic?

Este vorba de organizațiile de securitate ale Statului, cum ar fi Ceka, NKVD sau KGB.

Ce era cunoscut drept „Cuvânt" în spionajul sovietic?

Este vorba de o parolă pentru a accede la documente secrete sau la o mașină de încifrare.

Ce era „RORSAT"?

Este vorba de Satelitul Radar de Recunoaștere Oceanică creat de către sovietici. Satelitul a început să opereze la finele lui 1967 cu toate că modelele nu au fost deplin operaționale decât în 1974. Sovieticii utilizau două tipuri de sateliți, cei care controlau mișcările navelor de război occidentale și cei care culegeau date electronice. Sateliții RORSAT se menținеau pe o orbită de 400 de kilometri de la Pământ. Sateliții RORSAT „Cosmos 1500" erau folosiți la detectarea mișcărilor subacvatice, fapt ce le permitea să urmărească submarinele Statelor Unite chiar și în imersiune.

Ce problemă a provocat un RORSAT în 1978?

În ianuarie 1978, unul din sateliții RORSAT, cunoscut ca și *Cosmos 954*, a avut o problemă la rezervorul său de combustibil nuclear și a început să cadă

pe Pământ. Unele din bucățile sale au căzut în Canada. După această pierdere, sovieticii au reproiectat sistemul de alimentare al RORSAT-ului. Pe 23 ianuarie, un al doilea RORSAT, *Cosmos 1402,* a pierdut combustibil și a căzut în mijlocul oceanului Indian.

Ce este „Resurs-F"?

Un satelit de recunoaștere sovietic din a treia generație. Primul satelit de acest tip, *Resurs-F1*, a fost lansat pe 25 mai 1989. La reintrarea sa în atmosferă (posibil pentru a se recupera filmul cu fotografiile făcute de satelit) s-a încercat pe 17 iunie 1989 găsirea lui, fără prea mult succes. Programul *Resurs-F1* s-a încheiat în 1993.

Ce este „Razvedka"?

Razvedyvatelnoye Upravlenie este termenul utilizat de către serviciul secret sovietic pentru operațiuni de Recunoaștere și Spionaj. Acest cuvânt formează GRU.

Ce înseamnă „Rezident" în cadrul spionajului sovietic?

Rezident este cuvântul care îl descrie pe șeful spionajului dintr-o țară străină.

Ce înseamnă „Rezidență" în cadrul spionajului sovietic?

Este termenul utilizat de spionajul sovietic pentru a descrie un birou KGB din străinătate care este condus de un *rezident.*

Ce sarcină de spionaj a avut laboratorul orbital „Salyut"?

Creat pentru teme de cercetare științifică și pentru recunoaștere, *Salyut*-ul (Salutul) 1 a fost lansat pe orbită pe 19 aprilie 1971, devenind astfel prima stație spațială din lume.

Pe 7 iunie o navă a ajuns la stație și i-a preluat pe cei trei astronauți care lucrau în laborator. Atunci când nava a reintrat în atmosfera terestră, cosmonauții au murit din cauza unei defecțiuni a costumelor.

Salyut-ul era ocupat în permanență, iar comandantul laboratorului era întotdeauna un militar. Cosmonauții sovietici purtau întotdeauna în laborator echipamente vizuale de observație, camere video, spectrometre și senzori multispectrali electro-optici pentru observatorii de pe Pământ. Modelele *Salyut* 1, 2, 3 și 5 au realizat doar activități militare în timp ce modelele *Salyut* 4, 6 și 7 activități de cercetare civilă. În 1986 *Salyut* a încetat să funcționeze deoarece a fost pusă în orbită stația MIR.

Ce atribuții are PSB-ul?

Prezidentskaya Sluzhba Bezopasnosti (PSB). Activitățile Serviciului Prezidențial de Securitate erau îndeplinite de cel de-al Nouălea Directorat al KGB, până la desființarea acestuia. PSB-ul a fost înființat pe 17 decembrie 1993 cu scopul de a-i proteja pe înalții funcționari ai Guvernului Federației Ruse și de a păzi Kremlinul. De asemenea, PSB-ul supraveghează, asigură și păzește comunicațiile la nivel înalt ale Guvernului și supraveghează avioanele folosite de către președinte și de miniștri. În trecut, aceasta era sarcina Escadronului Aerian 235. PSB-ul are ca sarcină protejarea spațiul aerian de deasupra zonelor strategice, cum ar fi chiar Kremlinul. Șeful PSB-ului între 1993 și

iunie 1996 a fost generalul maior Alexandr V. Korjakov, fostul șef al celui de-al Nouălea Directorat al KGB.

De ce a fost demis Alexandr V. Korjakov din funcția de șef al PSB?

Korjakov a fost demis din postul său atunci când doi agenți PSB i-au arestat, pe 19 iunie 1996, pe Serghei Lisovski și pe Arkadi Evstafiev, doi dintre consilierii de campanie ai lui Boris Eltîn în timp ce ieșeau dintr-o clădire guvernamentală cu o geantă în care se aflau 538.000 de dolari. Planul lui Alexandr V. Korjakov era să demonstreze că campania de realegere a lui Eltîn nu era în totalitate curată. Korjakov se opunea reformelor economice din Rusia și era un apărător ferm al represiunii din Cecenia. Eltîn l-a numit în locul său pe Anatoli Kuznețov, șeful corpului său de pază. După demiterea lui Korjakov, PSB-ul a fost încorporat în *Federal'naya Sluzhba Okhrani* (FSO) sau Serviciul Federal de Protecție, condus de Iuri Krapivin. Asta în pofida faptului că o lege aprobată pe 6 iunie 1996 stabilea că PSB-ul și FSO-ul erau două agenții independente.

Ce era cunoscut drept „Serviciul" în KGB?

Era cuvântul folosit de către ofițerii spionajului sovietic pentru a se referi la propriul lor serviciu de spionaj, KGB.

Ce era cunoscut drept „Pantof" în KGB?

Era vorba de un pașaport fals.

Ce era un „Pantofar" în KGB?

Era vorba de specialistul care se ocupa de fabricarea de pașapoarte false pentru agenții KGB.

Ce unitate specială a Armatei se află sub jurisdicția spionajului militar rus, GRU?

Spetsnaz-ul, abrevierea de la *Chasti Spetsial'nogo Naznacheniya* sau Forțele Speciale Operaționale. Operațiunile realizate de către Spetsnaz în timpul Războiului Rece rămân secrete până în zilele noastre. După căderea Uniunii Sovietice și desființarea KGB, Spetsnaz a fost pus sub conducerea FSK-ului (Serviciului Federal de Securitate).

Una dintre cele mai catastrofale operațiuni realizate de această unitate a avut loc în octombrie 2002, în timpul unui asalt asupra unui teatru din Moscova unde rebeli ceceni țineau ostatic întreg publicul și trupa care juca în acea zi.

După ce au dat cu un gaz paralizant în sistemul de aerisire al teatrului, aproape 200 de membri ai Spetsnaz au pătruns în incintă înarmați complet și purtând măști antigaz. Membrii unității au împușcat mortal aproape o sută de ceceni dar gazul folosit a fost foarte puternic, ucigând aproape o sută de ostatici. În mod curios, a doua zi, însuși Putin i-a decorat pe comandanții unității în timp ce echipele de salvare continuau să scoată din teatru cadavrele ostaticilor.

Pe câte academii se baza KGB pentru a-și antrena agenții?

Pe Institutul Andropov (Moscova), Înalta Școală „Mossovet" pentru Comandourile de la Frontieră (Moscova), Înalta Școală „Djerjinski" pentru Comandourile de la Frontieră (Alma-Ata) și pe Înalta Școală Politică „Vorosilov" pentru Comandourile de la Frontieră (Bolitsino).

Ce era un „Supercriptator" în KGB?

Era procesul de supercodificare pentru a mări securitatea comunicațiilor spionajului sovietic. De exemplu, dacă cuvântul care trebuia să fie trimis era „Crucișător", codul său de litere era VTMG, dar în procesul de suprecodificare, fiecare literă avea un înlocuitor. De exemplu, V era B, T era E, M era R și G era P. Noul cod pentru „Crucișător" devenea BERP.

Ce era o „Rândunică" în spionajul sovietic?

O agentă femeie folosită aproape întotdeauna pentru a realiza așa-numita „Capcană de Miere", care consta în provocarea de situații cu tentă sexuală pentru a obține informații dintr-o situație în care obiectivul să fie șantajat.

Cine a fost inventatorul sovietic al microfonului fixat în vulturul din stema amplasată pe fațada Ambasadei Statelor Unite de la Moscova?

Leon Theremin. Inventator rus al microfonului ascuns din Marea Stemă a Ambasadei Statelor Unite de la Moscova, care a fost arătat în 1960 de către Henry Cabot Lodge, ambasadorul respectivei țări pe lângă Națiunile Unite în timpul unei reuniuni a Consiliului de Securitate. În 1929 Theremin inventase un instrument muzical electronic. În mod misterios, agenți ai spionajului sovietic l-au sechestrat în 1930 în apartamentul său de la New York, fiind trimis într-un lagăr de muncă în Uniunea Sovietică. În timpul detenției sale a proiectat și creat microfoane din ce în ce mai mici pentru KGB. Microfonul amplasat în stema de la ambasada americană a fost proiectat de către Theremin în 1952.

Ce trupă celebră a folosit invenția muzicală a lui Theremin în compozițiile sale?

Led Zeppelin. Instrumentul muzical al lui Leon Theremin a fost de asemenea folosit la compunerea de coloane sonore pentru filme științifico-fantastice, unul dintre cele mai celebre fiind *Ultimatumul Pământului*, filmat în 1951 cu Michael Rennie în rolul extraterestului Klaatu și Patricia Neal. Leonid Theremin a decedat în 1993 la vârsta de 97 de ani.

Ce înseamnă o „Problemă Umedă" în spionajul sovietic?

Este vorba de o operațiune de asasinare sau execuție pe care o realizează un ofițer al spionajului sovietic. Termenul „umedă" se referă la „sânge".

Ce agenții ale spionajului sovietic s-au ocupat de „Problemele Umede" din timpul Cekăi?

Înainte de 1936	Departamentul de Externe (INO)
1936-1941	Administrația Operațiunilor Speciale (NKVD)
1941-1946	Directoratul numărul 4 (NKGB)
1946-1953	Spets Byuro Numărul 1 (NKGB-MGB)
1953-1954	Directoratul numărul 9, Primul Directorat Principal (MVD)
1954-1960	Departamentul 13, Primul Directorat Principal (KGB)
1960-1970	Departamentul V, Primul Directorat Principal (KGB)
1970-1991	Departamentul 8, Directoratul S (Agenții sub acoperire) Primul Directorat Principal (KGB)

Ce era „Escadronul Umed" în spionajul sovietic?

Era grupul de agenți ruși/sovietici care răspundeau de operațiunile de asasinat și de execuții.

Ce este Zelengradul?

Este „Valea de Silicon" a Rusiei. Situat la șaizeci de kilometri, la nord-vest de Moscova, în acest oraș, încă din anii cincizeci se cercetează înaltele tehnologii, inclusiv producția de calculatoare și echipament specializat în culegerea de date de spionaj. Numele anterior al orașului este Kryukovo, dar a fost rebotezat la mijlocul anilor șaizeci. La finele anilor optzeci și la finele Războiului Rece, populația Zelenogradului era de 170.000 de locuitori, din care aproape 35.000 erau lucrători specializați în înalta tehnologie, împărțiți în cele 26 mari centre de cercetare și dezvoltare ale orașului. În 1993 aproape 4.500 din acești muncitori specializați au părăsit orașul. Astăzi Zelenogradul își vinde producția tehnologică.

Ce era „Zenitul"?

Primul satelit spion de fotografie. În anii cincizeci, Uniunea Sovietică a creat un satelit care să controleze armamentul nuclear din țările occidentale. În ianuarie 1956, la Biroul de Proiectare Experimentală și la ordinele specialistului în rachete Serghei Korolev, s-a început proiectarea lui *Zenit*.

Primul satelit a fost lansat pe 4 octombrie 1957 iar al doilea pe 3 noiembrie 1957. Primul eșec al Zenitului a fost din cauza unei pierderi de combustibil, care a provocat căderea lui în Siberia pe 11 decembrie 1961. Rezervorul de combustibil permitea Zenitului să zboare între opt și douăsprezece zile.

Ce era cunoscut în KGB ca un „radio de mare viteză"?

Bystrodeystvuyuschaya radioapparatura svyazi. Este vorba de un aparat de transmisie portabil care era capabil să transmită informații la o viteză mai mare de 5.000 de cifre pe minut.

Care erau nivelele de securitate ale documentelor KGB?

— *Osobony vazhnosti* (VO) sau „Importanță specială".
— *Sovershenno sekretno* (SS) sau „Înalt secret".
— *Sekretno* (S) sau „Secret".
— *Dlya sluzhebnogo polzovaniya* (DSP) sau „Pentru Uz Oficial".

Anexa

LISTA DE PREȘEDINȚI

Martie 1954-decembrie 1958	Ivan Alexandrovici Serov
Decembrie 1958-noiembrie 1961	Alexandr Nikolaievici Șelepin
Noiembrie 1961-aprilie 1967	Vladimir Efimovici Semihastny
Mai 1967-mai 1982	Iuri Vladimirovici Andropov
Mai 1982-decembrie 1982	Vitali Vasilievici Fedorciuk
Decembrie 1982-august 1988	Victor Mihailovici Șebrikov
August 1988-august 1991	Vladimir Alexandrovici Kriușov
August 1991	Leon Șebarșin
August 1991-octombrie 1991	Vadim Victorovici Bakatin
Octombrie 1991-decembrie 1991	Evgheni Maximovici Primakov

(De la desființarea KGB din 22 octombrie 1991, atribuțiile sale au fost preluate de către FSB, în cazul operațiunilor de contraspionaj și securitate internă și de către SVR, în cazul operațiunilor de spionaj externe).

BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ DESPRE KGB

ALBATS, Evghenia: *KGB:State Within a State,* I.B. Tauris & Co, Ltd, Londra, 1995.

ANDREWS, Christopher; GORDIEVSKY, OLEG: KGB. Inside Story, HarperCollins Publishers, New York, 1990.

— *Instructions from the Center. Top Secret Files on KGB Foreign Operations. 1975-1985,* Sceptre Publishers, Londra, 1991.

ȘENTALINSKI, Vitali, *Despre arhivele literare ale KGB,* Anaya și Mario Muchnik, Madrid, 1993.

ȘERKAȘIN, Victor, FEIFER, Gregory: *Spy Handler: Memoir of a KGB Officer,* Basic Books, New York, 2005

BARRON, John: *KGB: Așa se comportă agenții secreți sovietici,* Editura San Martin, Madrid, 1974.

JIRKVELOV, Ilia: *Secret Servant:My Life With the KGB and the Soviet Elite,* HarperCollins, New York, 1988.

EBON, Martin: *KGB.Death and Rebirth,* Praeger Publishers, Washington DC, 1994.

EPSTEIN, Edward.: *Deception: The Invisible War Between the KGB & the CIA,* Random House, New York, 1991.

EVANS, Dennis: *Terrorist Assasin Sent from the KGB,* Vantage Press, New York, 1982.

FBI: *Robert Philip Hanssen: Alleged KGB „Mole" Within the FBI,* Federal Bureau Investigation, Washington D.C., 2001

FREEMANTLE, Brian: *KGB: Inside the World's Largest Intelligence Networks,* Henry Holt & Co, New York, 1988.

GAZUR, Edward P.: *Alexander Orlov: The FBI's KGB General,* Carroll & Graf Publishers, New York, 2002.

KALUGIN, Oleg: *Spymaster: The Highest-ranking KGB Officer Ever to Break His Silence,* Blake Publishing Ltd, New York, 1995.

KATAMIDZE, Slava: KGB. *Camarazi Loiali, Asasini Implacabili,* LIBSA, Madrid, 2004.

KGB: *Official KGB Handbook English Translation,* A K Press Distribution, New York, 1992.

— *Hitler's Death: Russia's Last Great Secret from the Files of the KGB,* Chaucer Press, Londra, 2005.

KRASNOV, Vladislav: *Soviet Defectors: The KGB Wanted List*, Hoover Institution Press, Washington, D.C, 1987.
KUZIŞKIN, Vladimir: *Inside the KGB*, Phanteon, New York, 1991.
LAMPHERE, Robert: *The FBI-KGB War: A Special Agent's Story*, Berkley Publishing Group, San Francisco, 1987.
MITROKHIN, Vasili: *KGB Lexicon. The Soviet Intelligence Officer's Handbook*, Frank Cass & Company, Londra, 2002.
ROMERSTEIN, Herbert şi LEVŞENKO, Stanislav: *The KGB Against the „Main Enemy": How the Soviet Intelligence Service Operates Against the United States*, Lexington Books, Londra, 1989.
ŞVEŢ, Iuri: Washington Station: *My Career Spying for the KGB*, Simon & Schuster, New York, 1995.
TUMANOV, Oleg şi FLOYD, David: Tumanov: Confessions of a KGB Agent, Edition Q, Londra, 1993.
VV.AA. : *KGB Alpha Team Training Manual: How The Soviets Trained for Personal Combat, Assasination and Subversion*, Paladin Press, New York, 1993.
WALLER, Michael J. : *Secret Empire: The KGB in Russia Today*, Westwiew Press, New York, 1994.
WISE, David : Nightmover: *How Aldrich Ames sold the CIA to the KGB for $ 4.6 Million*, HarperCollins, New York, 1995.
YASMANN, Victor J: *The KGB documents and the Soviet collapse*, National Council for Eurasian and East European Research, Londra, 1998.
YOST, Graham: KGB: *The Russian Secret Police from the Czars to the Present*, Diane Publishing, New York, 1989.

INDICE DE NUME

A
Abakumov, Victor Semionovici 32, 48, 61-62
Ahmerov, Isskhak Abdulovici 64
Alexandru I 22
Aliyev, Geidar A. 180
Altunyan, Genrikh 153
Amalrik, Andrei 16
Ames, Aldrich 6, 115, 127, 133-134, 136, 194
Ammer, Armand 137-138
Andropov, Iuri Vladimirovici 5, 14, 50, 52-57, 78, 131, 148-149, 187, 192
Angleton, James Jesus 113
Aralov, Simon Ivanovici 64-65, 175
Artamonov, Nikolai Fedorovici (Nicholas George Shadrin) 129
Artuzov, Artur Kristianovici 109
Astor, lord 76
Aussen, V.X. 176
Azeff, Ievno 65-66

B
Bakatin, Vadim Viktorovici 53, 58-59, 118, 192
Bandera, Stefan 94
Barannikov, Victor Pavlovici 48, 66
Barghoorn, Frederick 52
Barrow, John 15
Barsukov, Mihail Ivanovici 172
Belenko, Victor 88
Belov, Rudolf Ivanovici (Rudolf Ivanovici Abel, Andrew Koyatis, Emil Goldfus) 62-63
Belyakov, Evgheni 143
Beockenhaupt, Herbert 127
Beria, Lavrenti Pavlovici 5, 19, 30-36, 41-45, 48, 50, 54, 61-62, 73-74, 78-81, 89, 95-97, 126, 140
Berzin, Yan Karlovici 66-67, 175-176
Bhoge, Leakh N. 100
Blake, George 128
Blunt, Anthony 86
Bokhane, Serghei 109
Bolşakov, Georgi Nikotovici 68
Bozart, James 63
Brejnev, Leonid 14, 52-54, 56, 77-78, 101, 148-149, 180
Budanov, Victor 180
Bulganin (mareşal) 47
Burgess, Guy 86, 126
Butenko, John 74

C
Cairncross, John 86
Castro, Fidel 154
Cebrikov, Victor Mihailovici 56-57, 132
Cernenko, Konstantin 78
Chisholm, Janet Anne 106
Chisholm, Roderick 106
Churchill, Winston 76
Cohen, Lona (Helen Kroger) 68-70
Cohen, Morris (Peter John) 68-70, 125
Colby, William 122

D
Daniloff, Nicholas 100
Deriabin, Peter Sergheevici 109-111
Djerjinski, Felix Edmundovici 5, 8, 23-24, 26, 31, 37, 39, 98, 124, 138
Drummond, Nelson 127
Dubcek 54
Duebendorfer, Rachel („Sissy") 144-145
Dulles, Allen 106
Dunlap, Jack 127
Dziak, John 41

E
Eban, Abba 141-142
Eltîn, Boris 13, 48, 57, 60, 72, 91, 95, 118, 170, 186
Elisabeta (regină) 77

F
Fedorciuk, Vitaly Vasilievici 55, 192
Feklisov, Alexandru 70
Filip (prinț) 76
Foote, Alexander 144-146
Franco Bahamonde, Francisco 99, 125
Fuchs, Klaus 139-140

G
Gaulle, Charles de 112
Gavrilov, Gennadi, Vladimirovici 153
Genden, S.G. 176
Gerhardsen, Einar 143
Gerhardsen, Verna 143
Getty, Paul 76
Goebbels, Josef 33
Goebbels, Magda 33
Gold, Harry 99
Goldin, William 125
Goliţin, Anatoli Mihailovici 111-113
Golikov, Filipp Ivanovici 71-72, 176
Goluşko, Nikolai Mihailovici 72
Gorbaciov, Mihail 15, 39-40, 53, 55-60, 66, 118, 132, 180
Gordievsky, Oleg 8, 113, 115-116, 193
Gouzenko, Svetlana 116-117
Greenglass, David 89, 139
Gusev, S.I. 175

H
Hambleton, Hugo 113
Hartman, Arthur A. 151
Helms, Richard 105
Herrmann, Peter 73
Herrmann, Rudolph 72-73
Hirsch, William 84-85
Hitler, Adolf 33, 46, 90, 109, 145
Hitler, Eva 33
Howard, Edward Lee 132, 136
Hruşciov, Nikita 15, 43-44, 51-52, 61, 65, 68, 70-71, 74, 79, 81, 89, 101, 105, 107
Hunt, John E. 87

I
Ignatiev, Semion Denisovici 48, 74, 80
Ioan Paul II (Karol Wojtyla) 130-131, 136
Iurcenko, Vitali 134-136
Iurina, Esfir (Rita Elliot) 71
Ivan (cel „Groaznic") 8, 20
Ivanov, Evgheni Mihailovici 75-76
Ivanov, Igor Alexandrovici 5, 74-75
Ivaşutin, Petr Ivanovici 77-78, 176

J
Jirinovski, Vladimir 179
Johnson, Robert Lee 142
Juan Carlos I (rege) 142

K
Kalugin, Oleg Danilovici 8, 117-118, 193
Kedrov, Mihail Sergheevici 79
Keeler, Christine 75-77
Kennedy, John 52, 68, 71, 104
Kennedy, Robert 68
Khokhlov, Nikolai Y. 119-120
Kirov, Serghei 27, 133
Klimenko, Ivan I. 33
Konovalet, Yavhen 96
Korabelnikov, Valentin V. 176
Koralev, Nikolai Dmitrievici 172
Korjakov, Alexander V. 186
Korolev, Serghei 190
Kosyrev, Alexei Vasilievici 153
Kozlov (general) 44
Krapivin, Iuri 186
Kriuciov, Vladimir Alexandrovici 15, 53
Kruglov, Serghei Nikiforovici 48, 80-81
Kuczynski, Ursula 144
Kudrya, I.D. 90
Kurasov, Vladimir Vasilievici 81, 176
Kurskiy, D.I. 175
Kuznețov, Anatoli 186
Kuznețov, F.F. 176
Kwasniewski, Alexander 147
Kyuzis, Peter 66

L
Ladygin, Fedor I. 176
Langelle, Rusell 128
Lenin, Vladimir Ilici 5, 13-14, 23-24, 27, 42, 67, 83, 91, 102-103, 137, 174-175
Lentzman, Ya.D. 176
Levcenko, Stanislav Alexandrovici 88, 120-121
Lodge, Henry Cabot 188
Lonsdale, Gordon 81-82, 90, 108
Lowry, Earl 64
Lowry, Helen 64

M
MacLean, Donald 86, 126, 139
MacMillan, Harold 76
Malik, Charles 141-142
Malinovski, Roman 82-83
Maly, Theodor 84
Markov, George 146
May, Alan Nunn 117, 139-140
Melekh, Igor Yakovlevici 84-85
Menjinski, Viaceslav Rudolfovici 26-28
Mercader, Ramón 88
Merkulov, Vsevolod Nikolaievici 35-36, 48

Michelson, Alice 85
Mihailov, Vladen Mihailovici 85, 176
Miller, Richard 87-88
Mitrokhin, Nikitici 122-123, 194
Modin, Iuri Ivanovici 86
Molody, Conon Trohmovici (Gordon Arnold Lonsdale) 81-82, 90
Mott, Newcomb 75

N
Neal, Patricia 189
Nicolae (țar) 13, 65, 81, 83
Nikitin, Alexander K. 123-124
Nosenko, Iuri Ivanovici 8, 121-122

O
Ogorodnik, Alexander D. 124
Ogorodnik, NIkolai 88
Ogorodnikova, Svetlana 87-88
Olesky, Iosif 147
Orlov, A.G. 176
Orlov, Alexandr Mihailovici, 124-126
Oswald, Lee Harvey 121
Ștemienko, Serghei Matveievici 176
Ovakim, Gaik Badalovici 88-89

P
Panfilov, Alexei Pavlovici 89, 176
Paramonov, Georgi Konstantinovici 153
Patrușev, Nikolai Platonovici 172
Pelton, Ronald 136
Perazo Amerchazurra, Gerardo 154
Petrov, Vladimir 126
Petru I („cel Mare") 21-22
Philby, Harold „Kim" 83-84, 90, 112, 125-126, 134
Piatakov, G.L. 175
Plebe, Wladimir 65
Poliakov, Dimitri Fedorovici 127-128
Pontecorvo, Bruno 139
Popov, Piotr 128-129
Powers, Francis Gary 62-63, 182
Primakov, Evgheni Maximovici 58-60, 95, 170, 192
Profumo, John 75-77
Putin, Vladimir Vladimirovici 8, 13, 91, 150, 172, 187

R
Rado, Alexander 144-145
Reagan, Ronald 100, 142, 148-149
Rebet, Lev 93
Rennie, Michael 189
Rezun, Vladimir Bogdanovici (Victor Suvorod) 131
Rice-Davies, Mandi 76-77
Roessler, Rudolph 144-146
Romodanovsky, Theodore 22
Rosenberg, Ethel 69-70, 88
Rosenberg, Julius 69-70, 88
Rostov, Vladimir 147
Rudolfi, Sando (Alexander Rado) 144-146

S
Scali, John 71
Schneider, Christian („Taylor"), 144
Sodlacek, Kart („Lucy") 144
Selzinger, Thomas 144
Serghei (Mare Duce) 65
Serov, Ivan Alexandrovici („Măcelarul Balticii", „Călăul din Ungaria") 14, 49-51, 108, 114, 192
Skurikhin, Serghei 179
Sokolov, Alexandr 93, 127
Soljenițin, Alexandr 153
Stalin, Iosif (Iosif Vissarionovici Djugașvili) 7, 19, 22, 24, 27-28, 30-31, 34, 36, 38, 41-44, 47, 50, 61-62, 67, 71, 74, 79-81, 84, 89-90, 92, 96, 101-102, 109, 114, 125-126, 140, 145-146, 175, 179
Stașinski, Bogdan 93-94
Stepașin, Serghei Vadimovici 94-95, 172
Stetskow, Raoslaw 94
Stieber, Wilhelm 22
Sudoplatov, Pavel Anatolievici 95-97

Ș
Șalin, M.A. 176
Șebarșin, Leonid 192
Șeimov, Victor Ivanovici 130-131
Șelepin, Alexander Nikolaievici, 51-52, 192
Șerov, Ivan A. 176
Șevcenko, Arkadi Nikolaievici 130

T
Theremin, Leon 188-189
Timohin, Evgheni 176
Tkacenko, Aleksei G. 97
Tolkașev, Adolf G. 132
Triliser, Mihail 25
Trotki, Leon 42, 88
Trubnikov, Viaceslav Ivanovici 170
Truman, Harry 140
Tujacevski, Mihail 49
Tuomi, Kaarlo Rudolph 127 132-133
Tupolev, Andrei 34

U
Unșlikht, Iosif Stanislavovici 98

V
Vasiliev, Vladimir Mihailovici 133-134
Vassal, John 112
Vaupșasov, S.A. 89, 99
Volkov, Konstantin 134

W
Walesa, Lecha 147
Walker, John A. 97
Ward, Stephen 75-77
Whalen, William 127
White, Robert B. 133
Wolfson, Nikolai 87
Wynne, Greville 82, 105, 107-108

Y
Yagoda, Genrikh Grigorievici 28, 30, 35

Z
Zabotin, Nikolai 117
Zaharov, Gennadi F. 100
Zaharov, Matvei Vasilievici 101-102, 176
Zarubin, Lisa 102
Zarubin, Vassili Mihailovici 102-103
Zernenek, Ludek 72-73
Zukov, Georgi 44, 92, 101

BIBLIOTECA V.A. URECHIA GALAȚI

CUPRINS

FANTOMELE DIN LUBIANKA 5
INTRODUCERE. 13
CAPITOLUL I. ORIGINI 19
CAPITOLUL 2. PREȘEDINȚI 49
CAPITOLUL 3. SPIONI 61
CAPITOLUL 4. TRĂDĂTORI 104
CAPITOLUL 5. OPERAȚIUNI 137
CAPITOLUL 6. DEPARTAMENTE ȘI SISTEME 157
ANEXA. LISTA DE PREȘEDINȚI 192
BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ DESPRE KGB 193
INDICE DE NUME 195